

CHAITANYAMANAVI

R.NO.APBIL/2019/78298

చైతన్య మాసపత్రిక

VOL : 3

ISSUE : 10

GUNTUR

OCTOBER 2021

40 PAGES

RS. 10/-

జాతీయస్మరణ మర్చన

A
I
D
W
A

A
I
D
W
A

భారత్ బండ్ కు మద్దతుగా అమెరికాలో..

కర్నూలులో..

అనంతపురంలో..

మహిళా సమస్యలపై సామూహిక దీక్షలు

కేంద్ర ప్రభుత్వ నిరంకుశ విధానాలపై యావత్ దేశం కదిలింది. రైతు, కార్మిక, మహిళా సమస్యలపై ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యాన్ని నిరసిస్తూ చేపట్టిన భారత్ బండ్ కు మద్దతుగా మహిళా లోకం రోడ్లెక్కింది. మహిళలపై హింసను అరికట్టాలని రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మహిళలు సామూహిక నిరహార దీక్షలు, నిరసనలు, ప్రదర్శనలు చేపట్టారు.

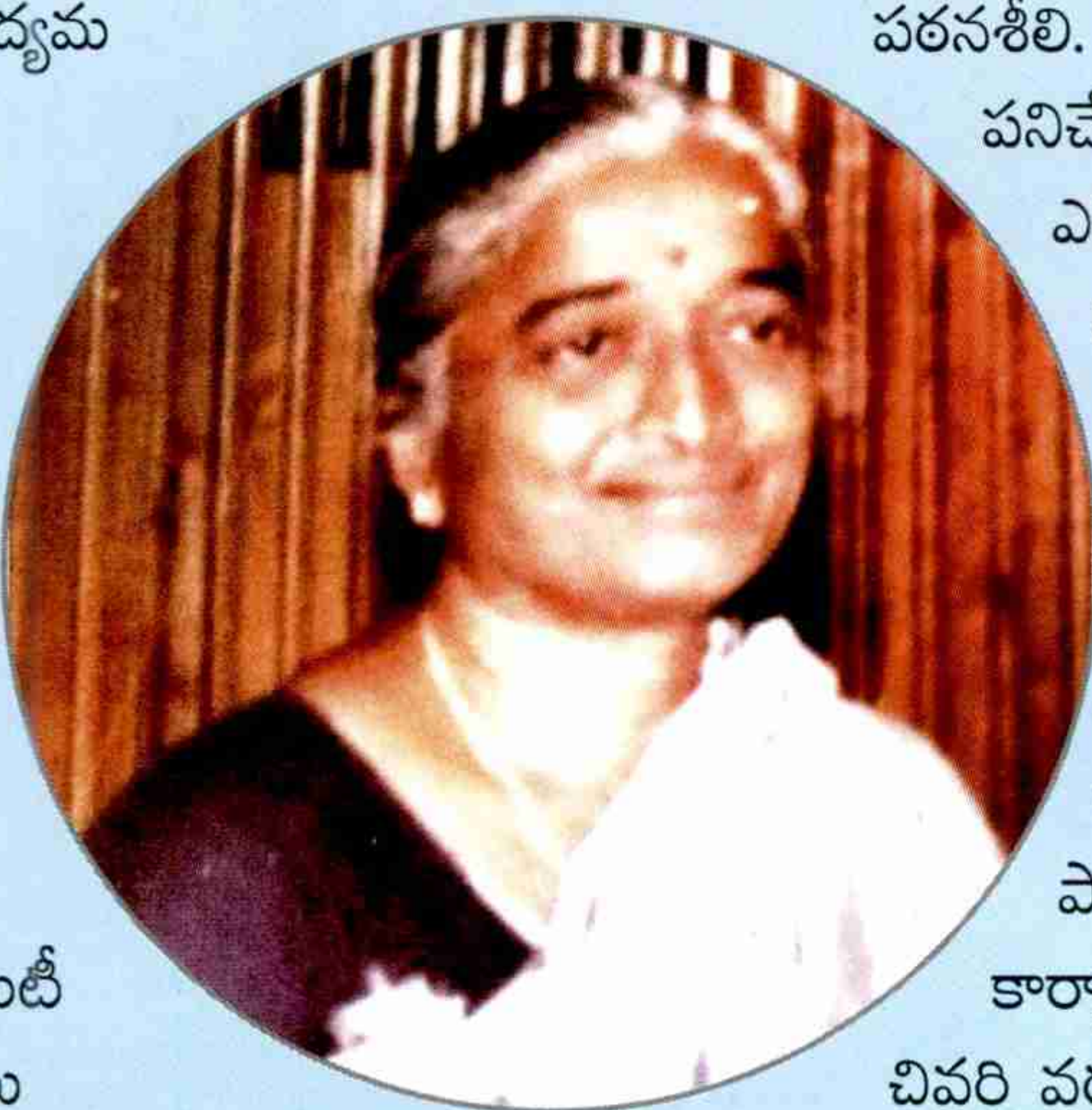
ఒంగోలులో..

విశాఖలో..

అమ్మ సరోజిని గారికి అత్రు నివాళి

చివరి వరకు ఉద్యమ శ్రేయోభిలాషిగా ఉంటూ.. చేయగలిగిన సహాయాన్ని అందిస్తూ... ఉద్యమాభివృద్ధికి నిరంతరం తపించిన సరోజిని గారికి మహిళా సంఘం రాష్ట్ర కమిటీ ఘనంగా నివాళులు అర్పిస్తోంది. గత కొంతకాలంగా అనారోగ్యంతో ఉన్న కాలం మినహా నిత్య

పఠనశీలి. టీచరుగా పనిచేస్తూ... కామ్రేడ్ ఎల్బీజీకి సహకరిస్తూ... వామపక్ష సిద్ధాంత అధ్యయనం ఆమె జీవితంలో భాగంగా సాగింది. పార్టీ కార్యాలయంలోనే చివరి వరకు ఉండాలని, చేయగలిగిన పనిలో భాగస్వామిగా నిలవాలని ప్రయత్నించింది. కుమారుడు

సాగర్, కోడలు శోభా ఆమెన చివరి దశలో శ్రద్ధతో సేవలందిస్తూ వచ్చారు. సెప్టెంబరు 15వ తేదీన ఆమెను చూడడానికి వెళ్ళినప్పుడు 'బంగారం' అంటూ వీపు నిమిరుతూ ఆప్యాయంగా మాట్లాడారు. పార్టీ, జ్ఞపకాలతోనే కన్నుమూయడం పార్టీతో ఆమె గాఢానుబంధాన్ని గుర్తుచేస్తుంది. ఆరోగ్యంగా ఉన్నంతకాలం ఆమె నుండి క్రమం తప్పకుండా ఫోన్ వచ్చేది. జిల్లాలో పూర్వపు ఘటనలను గుర్తుచేస్తూ, చేసిన పనిని ప్రోత్సహిస్తూ ఉండేది. మాతృప్రేమను తలపించేది. వారికి జోహార్లు. -డి.రమాదేవి

రాష్ట్రంలోను, దేశంలోనూ అత్యాచారాలు అంతలేకుండా పెరిగిపోతున్నాయి. పసిబిడ్డల నుండి పండు ముసలి వరకు ఎవరికీ రక్షణ, భరోసా లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. తల్లిదండ్రులు బిడ్డలను వదిలేసి వెళ్లాలి అంటే భయపడుతున్నారు. భర్త ముందే భార్యను, తల్లిదండ్రులు ముందే బిడ్డలను అత్యాచారాలు చేయడం, హత్యలు చేయడం నేటి సమాజం కుళ్ళిపోయిన దుస్థితికి అద్దం పడుతోంది.

బడి, గుడి, ఆవాస ప్రాంతాలు, హాస్టల్, కాలేజీలు ఏ ఒక్కటి కూడా మినహాయింపు లేదు. ఎక్కడా రక్షణ లేదు. పిల్లలు చాలా మంది అంటే మగపిల్లలు 53%. అందులో మగ పిల్లలు కూడా 50 శాతంపైన ఉన్నారు. లైంగిక వేధింపులకు గురి అవుతున్నట్లు ఒక సర్వే తెలిపింది. కానీ ఇందులో తల్లిదండ్రులకు తెలుస్తున్న లేక చెప్తున్న కేసులు 11% మాత్రమే. అందులో పోలీస్ స్టేషన్ కు వెళ్తున్న కేసులు 3% మాత్రమే. ఇవి ఆశ్చర్యం కలిగిస్తున్నాయి కదా. ఈ దుశ్చర్యల ప్రభావం వారి మీద జీవితకాలం ఉంటుంది.

మధుమిత పాండే ఓ రీసెర్చ్ స్కాలర్. నేరస్థులను చేసిన ఇంటర్వ్యూలో లైంగిక నేరస్థులు సాధరణ వ్యక్తులే. అత్యధికులు పేదలు. బలహీన వర్గాలు. చుట్టూ ఉన్న సామాజిక పరిస్థితులే వారు ఆ విధంగా దుర్మార్గంగా ప్రవర్తించడం వెనుక ఉన్న కారణాలుగా పేర్కొన్నారు. బలవంతులు చట్టానికి చిక్కరు.

లైంగిక సంబంధాలు 18 సంవత్సరాలలోపు పెట్టుకోకూడదు అన్న సంస్కారం సంస్కృతి ఉందా! 12 సంవత్సరాలకే పెళ్ళిళ్ళు చేసే పద్ధతి మన సమాజానికి ఏమి నేర్పుతుంది?

ఆడపిల్లలకు ఇష్టం లేకపోతే భర్తతో కూడా 'కాదు' అని చెప్పగలిగే సంస్కృతిని అంగీకరిస్తామా? మగవాడిని ఆనందపరచడానికే స్త్రీ అన్న పితృస్వామ్య భావజాలంతో స్త్రీలు, పురుషులు కూడా ఉన్న సమాజం మన ఆడపిల్లలకు 'కుదరదు' అని చెప్పగలిగే సంస్కృతిని నేర్పుతుందా! ప్రేమ పేరుతో లైంగిక సంబంధాలు పెట్టుకుని వదిలేసే పద్ధతిలో ఉన్న కోణాలెన్ని?

హాస్టల్లో, కాలేజీల్లో, ఉద్యోగ స్థలాల్లో అధికారులు, యజమానులు వారి లైంగిక ఆకాంక్షలకు, వ్యాపారులకు ఆడపిల్లలను విచలవిడిగా వాడి పడేసే వస్తువులుగా ఉపయోగించుకునే సంస్కృతి అక్కడికే పరిమితం అవుతుందా!

నీ బిడ్డకు, నా బిడ్డకు, మన పక్కంటి బిడ్డకు ఇదే స్థితి రాదా! వీటి మీద అవగాహన అవసరం. కానీ అది మాత్రమే సరిపోతుందా?

ఈ సంస్కృతికి కారణమైన మనువాదం బలపడుతుంటే అత్యాచారాలు పెరగవా? ఆ శక్తులు అధికారంలో తిష్ట వేసుకుని అసమానతలను అందంగా మన బుర్రలో మరింత ఇంకించడానికి చేసే ప్రయత్నాలను మనం ఆమోదిస్తూ, అనుసరిస్తూ ఉన్నంతకాలం బాగా, ఏపుగా అత్యాచారాలు పెరగడానికి మంచి ఎరువును అందించడం కాదా!

ఉదార ఆర్థిక విధానాలను నెత్తికెత్తుకుని అన్ని సమస్యలకూ అవే పరిష్కారం, జిందా తిలస్మాత్ అనే పాలకులు స్త్రీని కూడా సరుకుగా మార్చేందుకు సిద్ధం కాలేదా? అందాల పోటీలతో మీరు కోరిన వారికి విందులు చేయండి పోయేదేమీ లేదు. ఎంజాయ్ చేయండి అంటూ ప్రభుత్వాలే వాటికి ప్రోత్సాహం ఇచ్చిన మాట ఇస్తున్న మాట వాస్తవం కాదా! అందుకు నిరసన తెలియజేస్తే ఇలా అయితే వ్యాపారస్తులు వస్తారా! విందు, మందు, పొందు ఉండాలనే పద్ధతులను తెచ్చిపెట్టారు కదా! లైంగిక వ్యాపారం కోసం మానవ అక్రమ రవాణా, లైంగిక వీడియోలు, ఆన్లైన్ వ్యభిచార వేదికలు సంపాదనే లక్ష్యంగా సాగే ఆర్థిక విధానాల ఫలితం కాదా!

మహిళలను మనుషులుగా చూడలేని ఈ ఆర్థిక విధానాలు, మనువాద మూలాలపై ఆలోచన చేయాలి. చట్టాల, అమలు, శిక్షలు, అవగాహన, బాధితులకు ఆలంబన తక్షణ మార్గాలు. కానీ మూలాల నిర్మూలనపై దృష్టి పెట్టాలి. చర్చించాలి. ప్రచారం చేయాలి. ఐక్యంగా కదలాలి. అత్యాచారాలను అంతమొందించాలి. అత్యాచారాలు లేని దేశాలు మనకు ఆదర్శం కావాలి. ♦

చరిత్ర నిజమైన ఉపాధ్యాయుడు.
కార్మికవర్గానికి విప్లవమే అత్యుత్తమ
పాఠశాల.

చైతన్య మాసవి

సంపుటి: 3
సంచిక: 10

ఈ సంచికలో

అధ్యయిజీ బోర్డు

వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిరారావతి
కె. విజయ బిక్ష్
ఎం. ప్రగతి

ఐదవ్వా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :
ఐదవ్వా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడీపేట,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా
సంవత్సరానికి రూ : 150/-
విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవలసిన చిరునామా :
డోర్ నెం. 31-5-6, మారుతీనగర్,
ప్రకాశరావు వీధి, చుట్టు గుంట సెంటర్,
విజయవాడ - 4

చరిత్ర

ప్రత్యేకం

ప్రత్యేకం

నీలియల్

ప్రత్యేకం

అమ్మమ్మలేఖలు

కథ

ప్రత్యేకం

నవాలా సమీక్ష

సమకాలీనం

ప్రత్యేకం

ఆరోగ్యం

పుస్తక సమీక్ష

కేస్ స్టడీ

చిత్ర సమీక్ష

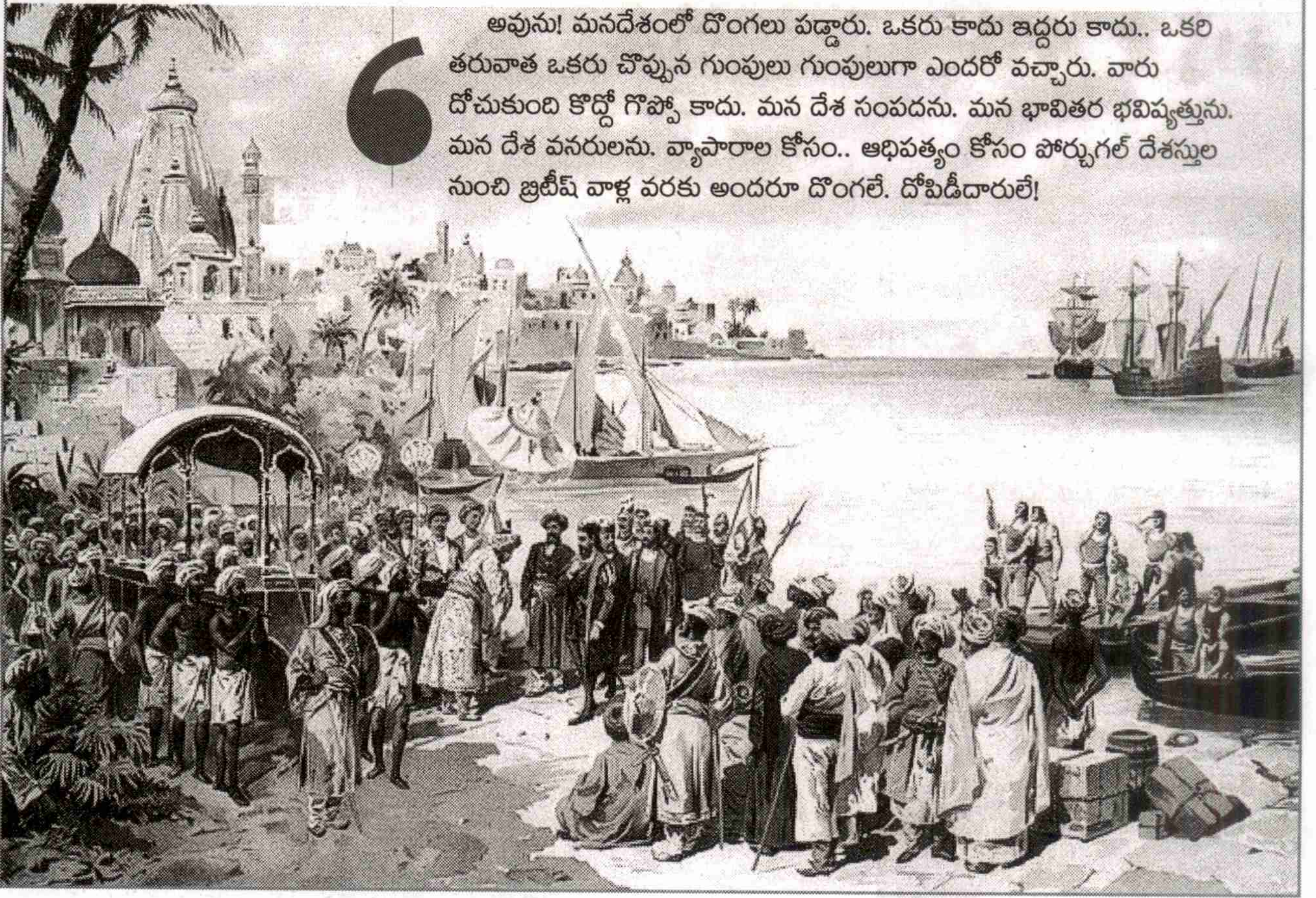
1. దేశంలో దొంగలు పడ్డారు! -ఎస్.పుణ్యవతి
(ధాత్రి జనవిముక్తి కోసం భారతీయ మహిళలు) 5-6
2. న్యాయం కోసం -బి.ప్రభావతి 7
3. బాధితులకు గౌరవపద్రమైన జీవితాన్నిద్దాం
-డి.రమాదేవి 8
4. రాజ్యభద్రత రద్దు! అగస్ట్ బెబెల్ 9
5. అత్యాచారాలు - మూలాలు -వడ్డేపల్లి మల్లేశం 10-12
7. హక్కుల సంకెళ్లు.. అయినా అమృతమహోత్సవాలట!
- డాక్టర్ కె.విజయబిక్ష్ 14-15
8. ఎగరేసిన గాలిపటాలు! -ఓలేటి శశికళ 16-18
9. మహిళా ఉద్యమంలో ఐదవ్వా
(విజయాలు - సంఘ నిర్మాణం) -అల్లూరి మనోహరిని ... 19-20
10. సిగ్గు..... ఓల్గా 21-22
11. కోవిడ్ లో కోట్లు మాయ! -బీబీసీ సౌజన్యంతో 23-25
12. విశ్వవిజేతలు -కోడూరి అప్పలనాయుడు 26-27
13. మెదడు ఓ అబ్జీమర్స్ - డాక్టర్ కె.చంద్రశేఖర్ 28-29
14. మహిళా చైతన్యం! - పసుపులేటి రమాదేవి 30-31
15. తప్పేవరిది? -కె.శారద 32-33
16. వర్తమాన రైతు పరిస్థితే 'లాభం' - ప్రజాశక్తి సౌజన్యం 34

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల
అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో
మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS &
PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA
ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE.
EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

అవును! మనదేశంలో దొంగలు పడ్డారు. ఒకరు కాదు ఇద్దరు కాదు.. ఒకరి తరువాత ఒకరు చొప్పున గుంపులు గుంపులుగా ఎందరో వచ్చారు. వారు దోచుకుంది కొద్దో గొప్పో కాదు. మన దేశ సంపదను. మన భావితర భవిష్యత్తును. మన దేశ వనరులను. వ్యాపారాల కోసం.. ఆధిపత్యం కోసం పోర్చుగల్ దేశస్తుల నుంచి బ్రిటీష్ వాళ్ల వరకు అందరూ దొంగలే. దోపిడీదారులే!

దేశంలో దొంగలు పడ్డారు!

ప్ర పంచాధిపత్యం కోసం బరితెగించిన దేశాధిపతులు, ధనాధిపతులు ఇప్పుడు, అప్పుడు, ఎప్పుడూ ఉన్నారు. గత కాలంలో యుద్ధాలు, దండయాత్రలు చేసిన నేతలు దేశాలను, ప్రాంతాలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. గెలిచిన ప్రాంతాల్లో స్థిరపడి ప్రజల్ని పాలించారు. ఆధునిక కాలంలో నయానా, భయానా లొంగదీసుకుని స్థానిక వనరులను, భూములను, భూమిమీద బతికే ప్రజల జీవితాలను

నాశనం చేశారు. అమెరికా ఖండంలో 'రెడ్ ఇండియన్లు' అనబడే స్థానిక తెగలను 400 సంవత్సరాల కిందట ఊచకోత కోసిన రక్త చరిత్ర అందరికీ తెలిసిందే. ఆఫ్రికా ఖండాన్ని, అక్కడ నల్లజాతి వారిని లొంగదీసుకొని వారిని బానిసలుగా చేసి, వారి ప్రాంతాలను, వనరులను కొల్లగొట్టిన చరిత్ర ఇటీవలి చరిత్ర. అంతకు పూర్వం అనేక దేశాలు, ప్రాంతాల్లో నివశించే స్థానిక ప్రజలు వారికి అవసరమైన సరుకు సామగ్రిని

డి ఉత్పత్తి చేసుకుని,

వారి నాగరికతలను వారు నిర్మించుకొని బతికేవారు. అడపాదడపా పొరుగు రాజ్యాల దాడులు, దండయాత్రలు జరుగుతుండేవి. అయినా సాధారణ జన జీవితంలో పెద్ద మార్పులు ఉండేవికావు.

శాస్త్ర విజ్ఞానం పెరిగి, ప్రధానంగా ఆవిరి యంత్రం కనిపెట్టబడిన తరువాత ఆధునిక

కార్ఖానాలు, కర్మాగారాల్లో ఉత్పత్తి బాగా పెరిగింది. సరుకుల అమ్మకాల కోసం, ముడి సరుకుల కోసం వేట మొదలైంది. ఇందుకోసం కొత్తగా సముద్ర మార్గాలు, కొత్త ప్రాంతాలను కనిపెట్టారు. దానితోపాటు ఓడల తయారీ మొదలైంది. కనుక సముద్రయానం పెరిగింది. సముద్ర ప్రయాణం పెరిగింది. వాస్కోడగామా మన దేశాన్ని కనిపెట్టడం ఒక పెద్ద మార్పు. యూరప్ ఖండంలోని కొద్దిమంది పరిశ్రమాధిపతులు, వ్యాపారస్తులు ప్రపంచంలోని అన్ని ప్రాంతాలకు విస్తరించారు. స్థానిక రాజ్యాధినేతలను నయానా, భయానా లొంగదీసుకున్నారు. దీన్నే వలసవాదం అంటారు. అతి పురాతన నాగరికత వెల్లివిరిసిన రెండవ భారత ఉపఖండం, చైనా వంటి అనేక దేశాలకు వలస వాదులు విస్తరించారు. ఆక్రమించుకున్నారు. అలా మన దేశానికి వచ్చిన వారే పోర్చుగీసు, డచ్చి, ఫ్రెంచి, బ్రిటిష్ వాళ్ళు.

1498లో వాస్కో-డ-గామా మొట్టమొదట కాలికట్లో అడుగుపెట్టాడు. అంటే ఐదు వందల సంవత్సరాల కిందట అన్నమాట. వాస్కో-డ-గామా పోర్చుగల్ దేశస్థుడు. కాలికట్ ప్రస్తుతం కేరళ రాష్ట్రంలో ఉంది. పోర్చుగీసు, డచ్చి, ఫ్రెంచి, బ్రిటిష్ వాళ్ళు మన దేశానికి వ్యాపారం కోసమే వచ్చారు. ఆరంభంలో సముద్రతీర ప్రాంతాల్లో తిష్ట వేశారు. డచ్చి వాళ్ళ బిల్డింగులు ఇప్పటికీ మన భీమునిపట్నం తీరంలో

కనిపిస్తాయి. అలా బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, గోవా వగైరా తీరప్రాంతాల ద్వారా ప్రవేశించారు. ఆరంభంలో తీరప్రాంతాలను కేంద్రంగా చేసుకున్నారు. ఆ తరువాత డచ్చి వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. పోర్చుగీసు, ఫ్రెంచి, బ్రిటిష్ వాళ్ళు ఈ ప్రాంతాలను ఆక్రమించుకొని పాలన చేశారు. పోర్చుగీసు వారు గోవాను, ఫ్రెంచి వాళ్ళు తమిళనాడులోని పాండిచ్చేరీని, మన రాష్ట్రంలోని యానాంను స్వాధీనం చేసుకోగా బ్రిటిష్ వాళ్ళు మన దేశం మొత్తాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ఆ తర్వాత ప్రజా పోరాటాలు, స్వాతంత్రోద్యమం, 1947 ఆగస్టు 15న స్వతంత్ర్యం రావడం, విదేశీ పాలన పోవడం తెలిసిందే!

అయితే ఈ విదేశీ పాలనకు ముందు మన దేశం ఎలా ఉండేది అనేది మనం తెలుసుకోవాలి. ఆనాడు మన దేశం చిన్నచిన్న రాజ్యాలుగా విడిపోయి ఉండేది. ఇప్పటి మన దేశ సరిహద్దులు పూర్వం నుండి ఉన్నవి కావు. 1947 ఆగస్టు 15 స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక ఏర్పడ్డ సరిహద్దులు. రాష్ట్రాల సరిహద్దులు కూడా మారిపోయాయి. ప్రజలు మాట్లాడే భాష ఆధారంగా భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి.

కనుక విదేశీ వర్తకులు, స్థానిక రాజులు, సంస్థానాధిపతుల అంగీకారంతో వర్తక వాణిజ్యం చేసేవారు. తరువాత తరువాత 'చుట్టమై చూడవచ్చి దెయ్యమై

పట్టినట్టు' అన్నట్టు స్థానిక రాజులను ఓడించి దేశంలో తిష్ట వేసి మన వనరులను కొల్లగొట్టారు. మన ప్రజల శ్రమను జీవనాన్ని దోచుకున్నారు. ప్రజలకు సుఖశాంతులు లేకుండా చేశారు.

వచ్చినవాళ్ళకు ఆరంభంలో స్థానిక ప్రజలు తెలిసో తెలియకో స్వాగతం పలికారు. కాలక్రమంలో ప్రజలు పరాయి దేశాల పాలకులపై తిరగబడ్డారు. తరిమికొట్టారు. తిరగబడ్డ జనంలో మహిళలు ధీటుగా పాల్గొన్నారు. చరిత్రను మలుపు తిప్పిన కొన్ని ఘటనల్లో మహిళలే తెగువ చూపారు. ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఆత్మబలిదానం చేశారు.

ఏదైతే కార్లమార్బ్ ఏంగెల్స్లు, పోరాడే ప్రజలకు దిక్సూచిగా పనిచేసిన 'కమ్యూనిస్ట్ మేనిఫెస్టో' రచించారో, ఆ మేనిఫెస్టో ఆరంభంలోనే 'చరిత్ర అంటే వర్గ పోరాటాల చరిత్ర మాత్రమే' అని ఉద్ఘాటించారు. ఆ మాటలు అక్షరాల పరాయి పాలకులను తరిమికొట్టిన ప్రజలకు, ప్రజా పోరాటాలకు వర్తిస్తాయి.

ఆ పోరాటంలో పాల్గొన్న, నాయకత్వం వహించిన కోట్లాది మహిళామణులకు వర్తిస్తాయి. మన పూర్వీకులు మన కోసం రక్తం ధారపోసిన, మన రోమాలు నిక్కబొడుచుకునేలా చేసిన ఆ చరిత్రను తెలుసుకుందాం. నడుస్తున్న చరిత్రలో గత చరిత్రను చూసుకొని కార్యోన్ముఖులం అవుదాము. ♦

న్యాయం కోసం!

వి శాఖపట్నంలో అత్యాచారాలకు, హత్యలకు గురైన బాధిత కుటుంబాలను మహిళా సంఘ ఐక్య వేదిక నాయకులు పరామర్శించారు. ఈ పర్యటనలో ఐదవ ఆల్ ఇండియా ఉపాధ్యక్షులు ఎస్.పుణ్యవతి రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు బి. ప్రభావతి పీవోడబ్ల్యూ రాష్ట్ర కార్యదర్శి ఎం.లక్ష్మి, ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యూ రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి ఏ.విమల చైతన్య మహిళా సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి లలిత ఐదవ జిల్లా నాయకులు ఎల్.గౌరీ, కె.వి.ఎస్ సూర్య ప్రభా సిటీ కార్యదర్శి వై.సత్యవతి, వి.విజయ, కౌసల్య, భాను సిటీ నాయకులు పాల్గొన్నారు. విశాఖ సిటీ శ్రీనగర్లో వరలక్ష్మిని హత్య చేసి సంవత్సరమైనా ఇంకా విచారణ జరగలేదు. కొద్దిగా నష్ట పరిహారం ఇచ్చి ప్రభుత్వం చేతులు దులుపుకుంది. అజిత (పేరు మార్చారు) అనే మైనర్ బాలికపై అత్యాచారం చేసి అబార్షన్ చేయించడం జరిగింది. ఆ తల్లికూతుళ్లను వ్యభిచారులుగా నిరూపించాలని నిందితుడు మాజీ ఎమ్మెల్యే సహకారంతో విశ్వప్రయత్నం చేశాడు. బాధిత మహిళలు మహిళా సంఘం, స్థానిక ప్రజలు అండతో గట్టిగా నిలబడి పోరాడారు కానీ, ఇప్పటికీ ఒక్కపైసా కూడా రిలీఫ్ ఫండ్ గానీ, పునరావాసం గానీ, ఉపాధి గానీ రాలేదు. గ్రామీణ ప్రాంతమైన కోటవరట్ల మండలం బి.కే.పల్లిలో పైలా లోకేశ్వరి అనే తొమ్మిది సంవత్సరాల బాలికపై లైంగిక వేధింపులను నిలదీసినందుకు హత్యాయత్నం జరిగింది. ఈ ఘటన 2018లో జరిగింది. కోటవరట్ల పోలీసులు అనుమానస్పద మృతి కేసు

పెట్టి కేసును నీరుగార్చే ప్రయత్నం చేశారు. మనం జోక్యం చేసుకున్నాము. ఆ అమ్మాయికి దగ్గరి బంధువు అన్నవరస అయినవాడు హత్య చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరిగిందని తల్లిదండ్రులు చెప్పిన విషయాన్ని చెప్పాము. నేటికీ ఆ అమ్మాయికి ఒక్కపైసా కూడా రిలీఫ్ ఫండ్ కానీ, పునరావాసం కానీ లేదు. ఆ అమ్మాయి బతికున్న జీవచ్ఛవంలా ఉంది. వారిది నిరుపేద కుటుంబం. తల్లి కూలి పని మానేసి ఆ పిల్లకు సేవ చేస్తోంది. నాతవరం మండలంలో తొమ్మిది సంవత్సరాల చిన్నారిపై లైంగిక దాడి జరిగితే స్థానికుల సహాయంతో పోలీస్ స్టేషన్కి వెళ్ళిన ఆ తల్లిని 'మీరు పేదవాళ్ళు, తిరగలేరు కాబట్టి మీరూమీరు మాట్లాడుకుని రండి' అని సర్ది చెప్పారు. ప్రజాసంఘాల సహకారంతో కేసు ఫైల్ చేశారు. ఆ అమ్మాయికి వైద్య పరీక్షలు చాలా ఆలస్యంగా చేశారు. ఇప్పటికీ అమ్మాయికి బ్లీడింగ్ అవుతుంది అని తల్లి చెప్పి బోరున ఏడ్చింది. గొలుగొండ మండలం ఎర్రవరం గ్రామంలో ఇంటర్ చదువుతున్న దివ్యశ్రీ అనే అమ్మాయిపై అత్యాచారం చేసి పెట్రోల్ పోసి సజీవ దహనం చేశారు. ఈ ఘటనపై పోలీసులు అప్పుడు కూడా అనుమానాస్పద మృతి అని కేసు నమోదు చేశారు. పెద్దఎత్తున పోరాటం చేస్తే నిందితులు వీఆర్వో దగ్గరికి వెళ్లి "మేమే అత్యాచారం చేసి చంపేశాం" అని చెప్పారు. అరకు మండలం లోతేరు అనే గ్రామానికి చెందిన ఒక మూగ

అమ్మాయిపై అత్యాచారం జరిగింది. ఆమె వలస కార్మికులతో కలిసి దువ్వాడ ప్రాంతానికి వచ్చింది. ఒక బస్సులో ఆ అమ్మాయిపై లైంగిక దాడి జరిగింది. ఈ కేసుకు సంబంధించి బస్సు ఓనరు లక్ష రూపాయలు ఇస్తే వాటిలో రూ.80,000 పోలీసులకు ఇచ్చామని బాధితులు చెప్పారు. రిలీఫ్ ఫండ్గా రూ.2,50,000 వచ్చాయి. మిగిలిన డబ్బు గానీ, పునరావాసం గానీ ఎస్సీ, ఎస్టీ అట్రాసిటీ చట్టం ప్రకారం రావాల్సిన భూమి గానీ నేటికీ రాలేదు. ఈ అంశాలపై ఉమెన్ వెల్ఫేర్ పీడిని మహిళా సంఘాల ప్రతినిధి బృందం కలిసింది. ఈ బాధిత మహిళలకు, కుటుంబాలకు న్యాయం జరగాలని చెప్పి వినతి పత్రం ఇవ్వడం జరిగింది.

అరకు ఏజెన్సీలో చినలబుడు గ్రామంలో కిల్లోపుష్పను దారుణంగా హత్య చేశారు. మహిళా సంఘాలు, గిరిజన సంఘాల ఆందోళనలతో ఎస్సీ ఎస్టీ కేసు నమోదు చేసినా ఇంతవరకు న్యాయం జరగలేదు. కేసులను నీరుగార్చే ప్రయత్నాలు, బాధిత కుటుంబాలపై వత్తిడి, భయపెట్టటం, రాజీ పడ్డారని తప్పుడు ప్రచారాలు చేయడం ఇప్పటికీ కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. బాధ, అవమానము, నిస్సహాయతతో బాధిత కుటుంబాలు ఆగ్రహం, నిరాశతో కొట్టు మిట్టాడుతున్నాయి. న్యాయం కోసం బాధిత కుటుంబాలతో నిరసన కార్యక్రమం చేయాలని మహిళా సంఘాలు సిద్ధమవుతున్నాయి. ♦

బాధితులకు గౌరవప్రదమైన జీవితాన్నిద్దాం

బాధిత కుటుంబాలకు న్యాయం ఎప్పుడు? అత్యాచారాలను అరికట్టేందుకు ఏమి చేయాలి? ఇవి నేడు మన రాష్ట్రంలో అందరి మెదళ్లను తొలుస్తున్న ప్రశ్నలు. మహిళలపై చిన్నారలపై అత్యాచారాలు ఆందోళనకర స్థాయికి చేరాయి. నిందితుల్ని శిక్షించడం తోనే సరిపోదు. అసలు నేరాలు జరగకుండా నివారణ మార్గం ఏమిటి? చైత్ర ఒక పసిపాప. అత్యాచారం గురించి ఊహ కూడా తెలియని ఆ చిన్నారి కామాంధతకు బలయ్యింది. నిందితుడు రాజు మృతదేహాన్ని రైలు పట్టాలపై పడవేసి ఆత్మహత్యగా సృష్టించారు. బలైపోయిన బిడ్డలకు, తల్లులకు, తండ్రులకు సమాజానికి ఉపశమనం కలుగుతుందిదా? మరో ఆడబిడ్డ ఈ ఘోరానికి గురికాకుండా ఉంటుందా? ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా? ఇలాంటి ఘటనలు జరిగిన సందర్భంలో ప్రభుత్వం, పోలీసులు, మంత్రులు పర్యటనలు చేసి బాధిత కుటుంబాలకు హామీలు ఇచ్చి ఎంతో కొంత నష్టపరిహారం చెల్లించి న్యాయం చేశామని సంతృప్తి చెందుతున్నారు.

ఈ విషయాలపై రాష్ట్ర మహిళా సంఘం ఆగస్టు 17, 18 తేదీలలో ప్రచార కార్యక్రమం చేపట్టింది. మరో రమ్య బలికాకుండా ప్రభుత్వాన్ని మేలుకొలేపేందుకు, సమాజాన్ని చైతన్యవంతం చేసేందుకు పూనుకుంది. ఆగస్టు చివరి వరకు కలిసి వచ్చే అన్ని సంఘాలతో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాలు నిర్వహించింది. 13 జిల్లాల్లో వివిధ సంఘాలు ఈ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాలలో పాల్గొన్నారు. సెప్టెంబర్ ఒకటో తేదీన విజయవాడలో పోరాట వేదిక ఆధ్వర్యంలో నిరసన దీక్ష నిర్వహించడం జరిగింది. ప్రధానంగా

మూడు డిమాండ్స్ ప్రభుత్వం ముందు పెట్టాలి. 1. బాధిత కుటుంబాలకు తక్షణ నష్టపరిహారం చెల్లించడం, పునరావాసం కల్పించడం. 2. కేసులను త్వరితగతిన విచారించి నిందితులను శిక్షించడం. 3. నేర నివారణ చర్యలు చేపట్టడం. ఈ అంశాలపై ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శిని కలిసి విజ్ఞాపన అందించాం. ముఖ్యమంత్రి, డిజిపి అంతఃపురవాసులు కనుక మెయిల్ కు పంపించాం. ఒకటో తేదీ నుండి అన్ని సంఘాలు కలిసి కలెక్టర్ కార్యాలయాల దగ్గర నిరసన కార్యక్రమాలను, బైక్ ర్యాలీలను, ప్రచార యాత్రలను నిర్వహించాం. బాధిత కుటుంబాలను పరామర్శించాం.

పోస్కో చట్టం ప్రకారం అత్యాచారాలకు గురైన బాలికలకు చదువుకునే ఏర్పాటు చేయాలి. ఆ కుటుంబంలో ఒకరికి ఉపాధి కల్పించాలి. బాలిక చదువు పూర్తి అయ్యాక ఉద్యోగం ఇవ్వాలి. వారికి ఎదురైన భయానక పరిస్థితి నుండి బయటపడి సాధారణ జీవితం గడిపేందుకు కావాల్సిన భద్రతను కల్పించాలి. కానీ చినముషిడివాడ బాలిక కుటుంబం అవసరాల కోసం దొరికిన పనికి వెళ్తూ ఏ రకమైన సహాయం, భరోసా లేకుండా ఉంది. రోడ్డు మీద నరికి వేయబడిన వరలక్ష్మి కుటుంబం ఎక్కడ న్యాయం అంటూ ఆక్రోశిస్తోంది.

మధురపూడి గ్రామానికి చెందిన బాలికను పనికోసం అని తీసుకెళ్లి గాంగ్ రేప్ చేశారు. నిందితులు బెయిల్ మీద ఉంటే బాధితులు ఉన్నవారు వదిలేసి

అజ్ఞాతంలోకి వెళ్లిపోయారు. అబ్బరాజు గూడెం శిరీష కేసు రిజిస్టర్ చేయకుండా నిందితుల తరపున పోలీసులు ఆలస్యం చేశారు. మహిళా నాయకత్వం పరామర్శకు వస్తారన్న తర్వాతే నిందితులు జైలు కెళ్ళారు.

జంగారెడ్డిగూడెం శ్రీనివాసపురంలో హత్యకు గురైన రాజు తల్లికి ఏ ఆధారము లేదు పేదరికంతో 10వ తరగతి పాసైన కుర్రాడిని తల్లి పాలేరుగా పంపింది. చేతికందివచ్చిన బిడ్డ శవమైతే ఎవరో అనామకుడిని తెచ్చి హంతకుడిగా చూపిస్తున్నారు పోలీసులు. ఎవరి మెప్పుకోసం?

చైత్ర హంతకుడు ఓ పక్కదారి పట్టిన యువకుడు. కారణం మద్యం, మాదకద్రవ్యాలు, అశ్లీల వీడియోలు.

చిన ముషిడివాడ నిందితుడు మహిళలను, బాలికలను అత్యాచారం చేసి నేరాలను మాఫీ చేసే మనిషి. దానికి రాజకీయ నాయకుల అండ.

రక్షించాల్సిన పోలీసులు వత్తడి వస్తేనే స్పందిస్తున్నారు. సంచలనం కలిగించిన కేసులు, లేదా మీడియాలో ప్రముఖంగా ప్రచురించబడుతున్న కేసుల్లో మాత్రమే తక్షణ ఆర్థిక సహాయం, నష్టపరిహారం అందిస్తున్నారు. అత్యధిక కేసుల్లో నష్టపరిహారం అందటం లేదు.

పునరావాసం అంతకంటే లేదు.

ఉదాహరణకు గుంటూరు జిల్లాలో 2016 నుండి మహిళలకు సంబంధించిన కేసులు 142 నమోదయ్యాయి. అందులో 39 కేసుల్లో మాత్రమే ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం అందించింది.

నివారణ చర్యలు కీలకమైనవి. చట్టాలు అమలు చేస్తూనే నేరాలకు కారణమైన మద్యం, మాదకద్రవ్యాలు, లైంగిక వీడియోలు, సామాజిక అసమానతలను నిర్మూలించే దశగా చర్యలు చేపట్టాలి. సమాజంలో సమూల మార్పు రావాలి. ♦

రాజ్య భద్రత రద్దు!

ఈ చెడు వ్యసనానికి రాజ్యభద్రత కల్పించడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ వేశ్యలను నియంత్రించినందు వల్ల అంటువ్యాధుల నుంచి ప్రజలను రక్షించుకోవచ్చనుకోవడం భ్రమ అని డాక్టర్ బ్లాస్కో అభిప్రాయం. వేశ్యా సంబంధం పెను ముప్పు కలిగిస్తుందని గుర్తు పెట్టుకోవడం అవసరం. లేకపోతే వైద్య సేవలు ఎక్కువగా విఫలమవుతాయి. దీనిపై నియంత్రణ ఊహాజనితమైనదే. ఆ మహిళలకు మహిళా వైద్యురాలి నుంచే కాక పురుషులచే వైద్య పరీక్షలు చేయించడం వారి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది. అది వారికి అవమానంగా ఉంటుంది. ఈ విషయాన్ని వారిని పరీక్షించిన వైద్యులంతా నిర్ధారించారు. దీనివల్ల కలిగే మరో దుష్ఫలితం ఏమంటే ఆ స్త్రీలకు తిరిగి మామూలు వృత్తులు చేసుకుని జీవనం గడిపే అవకాశం ఉండదు. ఒక్కసారి పోలీస్ నియంత్రణలోకి వెళ్లి వచ్చిన స్త్రీకి సభ్య

సమాజంలో స్థానం లభించదు. ఒక దయనీయమైన స్థితిలో ఆమె తన జీవితాన్ని కోల్పోతుంది. ఈ వైద్య పరీక్షలు ఒక మహిళకు క్రూరమైన శిక్ష వంటివి. వారిలో ఎక్కడైనా కొద్దిగా ఆత్మగౌరవం ఉంటే ఈ పరీక్షలతో అది సర్వనాశనమవుతుంది. వ్యభిచారాన్ని పోలీస్ నియంత్రణ ద్వారా క్రమబద్ధం చేయాలని భావించే రాజ్యం స్త్రీ, పురుషులిద్దరికీ భద్రత కల్పించాల్సిన అవసరాన్ని విస్మరించి స్త్రీలను కించపరుస్తూ మరింత నీచస్థితికి దిగజారుస్తుంది. ఈ వ్యసనాన్ని నియంత్రించే అధికారం పోలీసులకు ఇచ్చినప్పుడు ఎప్పుడూ కూడా అది అక్రమ అరెస్టులకూ, అక్రమ నిర్బంధాలకూ దారితీస్తుంది. ఈ అక్రమ సరళి స్త్రీలకు వ్యతిరేకంగా పని చేస్తుంది. ఈ వృత్తిలో పాల్గొనే స్త్రీకి ఒక న్యాయం, పురుషునికి మరొక న్యాయం ఉంటాయి. ఇక్కడ స్త్రీని వ్యక్తిగా కాక సరుకుగా చూసే ప్రమాదం ఎదురవుతుంది. చట్టం కల్పించే రక్షణ

ఆమెకు ఏ మాత్రం వర్తించదు. ఈ క్రమబద్ధీకరణ చట్టాల వల్ల సైనికులకంటే ఎక్కువగా బాధితులైంది స్త్రీలే. 1886లో వెయ్యి మంది వేశ్యల్లో 121 మందికి సుఖవ్యాధులుండేవి. ఈ చట్టం అమల్లోకొచ్చిన తరువాత రెండేళ్లలో ఈ సంఖ్య వెయ్యి మందికి 202 వరకు పెరిగింది. ఈ చట్టం అమలులో ఉన్న కాలంలో వేశ్యల మరణాలు కూడా ప్రమాద స్థాయిలో పెరిగాయి. ఈ చట్టం క్రమబద్ధీకరణ గత శతాబ్దం ఆరవ దశకంలో ఇంగ్లండ్ ప్రభుత్వం అన్ని నగరాలకూ వర్తింపజేయాలని ప్రయత్నించినప్పుడు ఇంగ్లీషు మహిళల నుంచి తీవ్రమైన ప్రతిఘటన ఎదురైంది. ఈ చట్టం స్త్రీ జాతికే అవమానమని భావించారు. ప్రతి ఇంగ్లీషు పౌరుడికి రక్షణ కల్పించే ఈ హెబియస్ కార్పస్ ను రద్దు చేయాల్సిందే అన్నారు. ఎందుకంటే ఏ స్త్రీ పట్లనైనా కోపం ఉన్న పోలీసులు వారిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలనుకుని మరే కారణంతోనైనా గౌరవంగా జీవిస్తున్న మహిళలను వేశ్యలుగా అనుమానించి ముద్ర వేయొచ్చు. కానీ విచ్చలవిడిగా జీవిస్తున్న పురుషుడిని ఏమీ చేయరు. ఈ చట్టం వల్ల అతనికి ఇంకా ఎక్కువ రక్షణ కలుగుతుంది. పతనావస్థలో ఉన్న మహిళల పక్షాన జోన్ పీస్ బట్లర్ నాయకత్వంలో స్త్రీలు పోరాటం ప్రారంభించారనేసరికి అజ్ఞానులైన పురుషులు వీరిని గురించి అవమానకరంగా మాట్లాడటం ప్రారంభించారు. ఎన్ని అవమానాలు ఎదురైనా ఈ చట్టాన్ని అడ్డుకోవడానికి తమ శక్తికొద్దీ పోరాడారు స్త్రీలు. వార్తా పత్రికల్లో వ్యాసాల ద్వారా, కరపత్రాల ద్వారా ఈ చట్టం గురించి ఉభయపక్షాల మధ్య వాదోపవాదాలు జరిగాయి. చివరకు 1886లో ఈ చట్టాలన్ని రద్దు చేశారు. ♦

కార్యకారణ సంబంధం అనేది ఒక తార్కిక ఆలోచనా ధోరణి. ఒక పరిశోధనా విధానం. అప్పుడు విధానాలకు సంబంధించిన విచారణకు ప్రాతిపదిక. శాస్త్రీయంగా ఆలోచించినప్పుడు ఏదైనా కార్యం జరిగింది అంటే దానికి కారణం ఉంటుందని దీని వెనుక ఉన్న ప్రతిపాదన. మెజారిటీ సందర్భాల్లో కార్యకారణ సంబంధం విచారణకు ఫలితాన్ని రాబట్టడానికి, భవిష్యత్ ప్రతిపాదనలు చేయడానికి, ఒక ముగింపు రావడానికి శాస్త్రీయంగా ఎంతగానో తోడ్పడింది. ఇవాళ సమాజంలో అనేక సామాజిక రుగ్మతలు బలంగా నాటుకుని పోవడంతో సహజంగా అవకాశవాదులు, అరాచకవాదులు కొందరైతే.... పరిస్థితుల కారణంగా ప్రభుత్వాల నిర్లక్ష్యం కారణంగా నిబద్ధత లేకపోవడంతో జరుగుతున్నటువంటి అత్యాచార సంఘటన లాంటివి అనేకం రోజూ దర్శనమిస్తున్నాయి. ఇవి ఒక ప్రాంతానికి మాత్రమే పరిమితం కావడం లేదు. కానీ లోతుగా పరిశీలిస్తే దళిత గిరిజన ఆదివాసి వర్గాలకు చెందిన స్త్రీలు ఎక్కువగా అత్యాచారాలకు బలవుతున్న మాట మాత్రం వాస్తవం. ఆ కారణాలను లోతుగా పరిశీలిద్దాం..

అత్యాచారాలు - మూలాలు

ఇటీవల హైదరాబాదులోని సైదాబాద్ ప్రాంత సింగరేణి కాలనీలో చైత్ర అనే ఐదు సంవత్సరాల గిరిజన అమ్మాయి స్థానికంగా ఉండే 30 సంవత్సరాల యువకుని చేతిలో అత్యాచారంతోపాటు హత్యకు గురైంది. రాజకీయ పక్షాలు, ప్రజా సంఘాలు, మహిళా సంఘాలు సమాజంలోని భిన్న వర్గాలు ఈ సంఘటనపై గొంతెత్తి దోషులను కఠినంగా శిక్షించాలని చేసిన డిమాండ్ మేరకు పోలీసు బలగాలు వేలాది సంఖ్యలో అతని ఆచూకీ కోసం పని చేసినట్లుగా తెలుస్తోంది.

ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత మూడు నాలుగు రోజుల వరకు కూడా స్థానిక శాసనసభ్యులు

రాకపోవడం, ప్రధానంగా స్పందించే కేటీఆర్ బాధితులను పరామర్శించకుండా సంఘటన జరిగిన మూడవ రోజున 12వ తేదీ నాడు పోలీసులు పట్టుకున్నట్లుగా చేసిన ప్రకటన అవాస్తవమని విచారణలో తేలిపోయింది.

ముఖ్యంగా ఉత్తర భారతదేశంలో తరచుగా జరిగే ఇలాంటి సంఘటనలు సిటీ నడిబొడ్డున జరిగినప్పటికీ హతురాలి కుటుంబాన్ని ముఖ్యమంత్రి సందర్శించకుండా పల్లెత్తు ప్రకటన కూడా చేయకపోవడాన్ని సమాజం తీవ్రంగా ఖండించింది.

అయితే ఇలాంటి సంఘటన జరిగిన ప్రతిసారీ నేరస్తుడిని కఠినంగా శిక్షించి పీడిత కుటుంబానికి న్యాయం

చేయాలని కోరడం మాత్రం పరిపాటైపోయింది. శాసన సభ్యులు, మంత్రులు అడపాదడపా వచ్చినప్పుడు కుటుంబాన్ని పరామర్శించి తప్పనిసరిగా కుటుంబాలకు న్యాయం చేస్తామని హామీలు ఇవ్వడం కూడా మనం చూస్తున్నాం. సంబంధిత శాసనసభ్యుడు సుధీర్ రెడ్డి ఆ ప్రాంతాన్ని, కుటుంబాన్ని సందర్శించి ప్రజలు ఏ రకమైన న్యాయం కావాలని కోరుకుంటున్నారో అదే జరుగుతుందని మర్మగర్భంగా చెప్పడం ఇలాంటి సంఘటనలకు కారణాలను అన్వేషించే పద్ధతిలో కాకుండా మూస పద్ధతిలో హామీ ఇవ్వడాన్ని మనం సీరియస్ గా ఆలోచించాలి.

మెజారిటీ సంఘటనల్లో →

బాధితులు పేద కుటుంబాలకు చెందిన దళితులు, ఆదివాసీలు కావడం పసిపిల్లలపైన ఇలాంటి దాష్టీకాలు జరగడంపై ఆలోచించకుండాపోతే కేవలం శిక్షలతోనే సరిపెడితే ఇలాంటి సమస్యలకు పరిష్కారాలు శాశ్వతంగా దొరకవు.

ప్రభుత్వాలు

విస్మరిస్తున్న బాధ్యతలు

హైదరాబాద్ పరిసర ప్రాంతాల్లో గత రెండు సంవత్సరాల క్రితం ప్రియాంక రెడ్డి అత్యాచారం, హత్య ఘటనలో నలుగురు పాల్గొన్న కేసులో సమాజం నుండి వచ్చిన ఒత్తిడి మేరకు జరిగిన ఎన్కౌంటర్లో నలుగురు హతులు కావడం మనందరికీ తెలిసినదే. అదే సందర్భంలో సీరియస్గా టీవీలలో, ప్రసార మాధ్యమాలలో విషయ నిపుణుల మధ్య చర్చ జరిగినప్పుడు ఇలాంటి అత్యాచార సంఘటనలకు మద్యపానం, ధూమపానం, మత్తు, ఆశావాదం, అక్రమ సంపాదన, టీవీ సినిమాలలో అశ్లీల సాహిత్యం, అశ్లీల దృశ్యాలు, సెల్ ఫోన్ లోని శృంగారానికి సంబంధించిన అతి జుగుప్సాకర చిత్రాలు కూడా ప్రధాన కారణాలుగా పేర్కొనడం జరిగింది. ఆనాడు పోలీసు అధికారులు, మానసిక విశ్లేషకులు, ప్రభుత్వ పెద్దలు, ముఖ్యమంత్రితో సహా ఈ చర్చను ఆమోదించి తగు పరిష్కారాల కోసం అన్వేషించాలని మాట మాత్రంగా అంగీకరించారు. కానీ ఆ తర్వాత ప్రభుత్వ నిబద్ధత కొరవడి మద్యపానాన్ని చట్టబద్ధంగా యువతకు ప్రేరేపించే విషయంలో ఆదాయం కోసమే ప్రభుత్వం రాజీ

కార్యకారణ పద్ధతి అతి కీలకమైనది

కుటుంబ పెంపకం, పిల్లల స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు, పిల్లలపై టీవీ ప్రసార సాధనాల ప్రభావం, మద్యం మత్తులో అరాచకాలకు పాల్పడితే ఇటువంటి సంఘటనలను విశ్లేషించడం వంటి కోణంలో అత్యాచార ఘటనలను పరిశీలించవలసిన అవసరం ఎంతగానో ఉంది. ఇది కేవలం శాస్త్రవేత్తలు, మానసికవేత్తలు, సామాజిక కార్యకర్తలకు సంబంధించిన విషయం ఏమీకాదు. అడపాదడపా సమాజంలోని అనేక వర్గాలు ఇలాంటి దుస్సంఘటనల్లో నిరంతరం భాగస్వాములు అవుతున్న విషయాన్ని కాదనలేం. కనుక ఎక్కడికక్కడ స్వీయ నియంత్రణ ప్రక్షాళన, మానవతా విలువలపై శిక్షణ, అరాచకాలకు వివిధ దేశాల్లోగల శిక్షలను సమాంతరంగా పరిచయం చేయవలసిన అవసరం ఎంతగానో ఉంది. భయము లేదా భక్తి అనే సిద్ధాంతం ప్రకారం కూడా కఠిన శిక్షవల్ల ప్రాణం పోతుందని లేదా నిజాయతీ, మానవతావాదం అవలంబించడం వల్ల సమాజంలో గుర్తింపు ఉంటుందనే రెండు భిన్న వాదనలకు మనుషులు నిబద్ధులైనప్పుడు ఇలాంటి సంఘటనలు జరగడానికి ఆస్కారం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది.

పడినట్టుగా
మనందరం
గుర్తించాం.

ఎన్కౌంటర్ జరగడంతో ప్రియాంక పేరుతో చట్టమైతే తీసుకురావడం జరిగింది. కానీ ఉన్నత వర్గానికి చెందినది కనుక ప్రభుత్వం తొందరగా స్పందించి ఎన్కౌంటర్లు చేసినదని వరంగల్, ఆదిలాబాద్ తదితర జిల్లాల్లో జరిగినటువంటి వేర్వేరు సంఘటనల్లో దళితులపై జరిగిన ఇలాంటి అకృత్యాల పట్ల ప్రభుత్వం అంతగా స్పందించలేదని విమర్శకు ప్రభుత్వం దగ్గర సమాధానం లేదు సరికదా! ఇలాంటి సంఘటనలకు ఉత్తేజకాలుగా ఉన్నటువంటి మద్యం, క్లబ్బులు, టీవీ సినిమాలోని అశ్లీలంపై ప్రభుత్వం ఒక్క శాతం కూడా అదుపు చేయలేకపోగా తన బాధ్యతను పూర్తిగా విస్మరించింది.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించక ముందు టిఆర్ఎస్ పార్టీ తన మ్యానిఫెస్టోలో టీవీ సినిమాలోని

అశ్లీల

భావజాలాన్ని పూర్తిగా సంస్కరిస్తామని చెప్పినా ఈనాటికీ ఆ వైపుగా అడుగులు పడలేదు.

ఇప్పుడు చెప్పండి. హైదరాబాద్ నడిబొడ్డున చిన్నారి చైత్ర అత్యాచారం కేసులో న్యాయం చేయాలని కోరుతూ డిమాండ్ చేస్తున్నా కానీ శాశ్వత పరిష్కారం దిశగా ప్రభుత్వ పెద్దలు చూపిన శ్రద్ధ నామమాత్రమే. ఈ పరిస్థితుల్లో ఇలాంటి సంఘటనలు జరగడానికి రాజకీయవాదులు, నేర స్వభావం ఉన్న వాళ్లు, వివిధ సంఘటనలతో ప్రేరేపించబడిన వారు ప్రధాన కారణమైతే మూలాలను కనిపెట్టే విషయంలో నిర్లక్ష్యంగా ఉండి మద్యాన్ని విచ్చలవిడిగా ఏరులై పారేలా ప్రోత్సహిస్తూ ఉన్నటువంటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రజల ముందు దోషిగా నిలబడవలసిందే.

అవకాశవాదాన్ని అంతం చేయవలసిందే

ఇలాంటి సంఘటనలతో సభ్యసమాజం తలదించుకోవాల్సి వస్తోంది. పసిపిల్లల నుంచి పండు ముదుసలి వరకు ఇలాంటి అరాచకాలకు బలవుతూనే ఉన్నారు. కుటుంబ సంబంధాలలో యాంత్రికత ఎక్కువ కావడం విద్యావిధానం, సాంస్కృతిక రంగం, సినిమా, టీవీ రంగాన్ని అనుకరిస్తున్న సమాజంలోని యువకులు స్త్రీలు, విలాస శృంగార కార్యక్రమాలకు అనుమతి ఇస్తున్నటువంటి ప్రభుత్వాలు, బాధ్యతాయుతమైన సామాజిక కార్యకర్తలు ఇందుకు ప్రధాన బాధ్యత తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

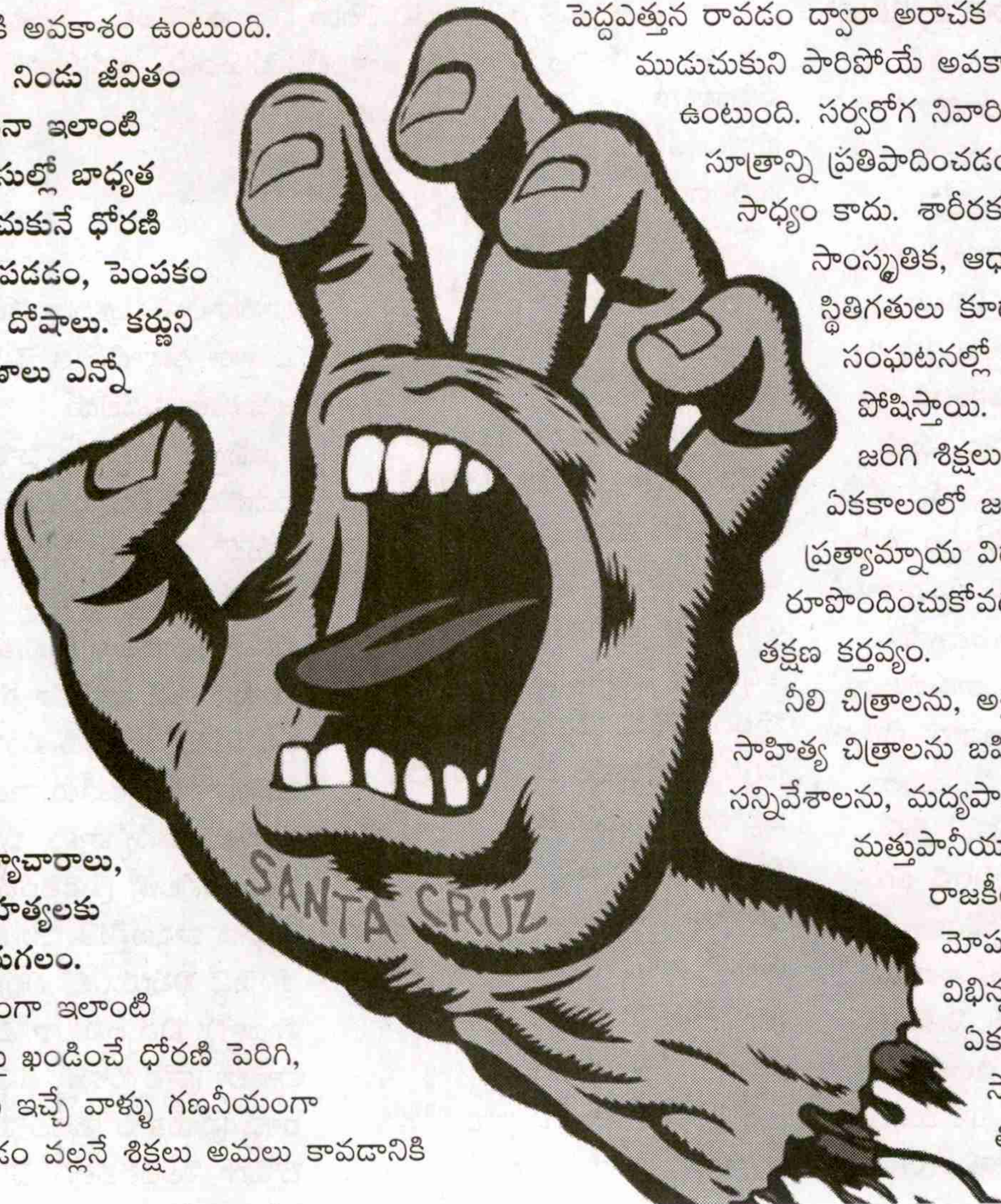
మూకుమ్మడిగా ముప్పేట ఈ అసంబద్ధ విధానాలపైన దాడి జరిగినప్పుడే తప్పులను సవరించుకోడానికి, సామరస్య ధోరణి సాధించడానికి కారణాలను వెతికి పరిష్కరించుకోవడానికి, ఎవరికి వారే ప్రక్షాళన చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

మూన్నాళ్ళకే నిండు జీవితం ముగిసి పోయినా ఇలాంటి దౌర్భాగ్యపు కేసుల్లో బాధ్యత నుండి తప్పించుకునే ధోరణి ఎక్కువగా కనపడడం, పెంపకం లోపం కూడా దోషాలు. కర్టుని చావుకు కారణాలు ఎన్నో అన్నట్లుగా మనం నిరంతరం విశ్లేషణ చేసుకొని కారణాలను జీరో స్థాయికి తీసుకు వచ్చినప్పుడు మాత్రమే అత్యాచారాలు, ఆకృత్యాలు, హత్యలకు అడ్డుకట్ట వేయగలం.

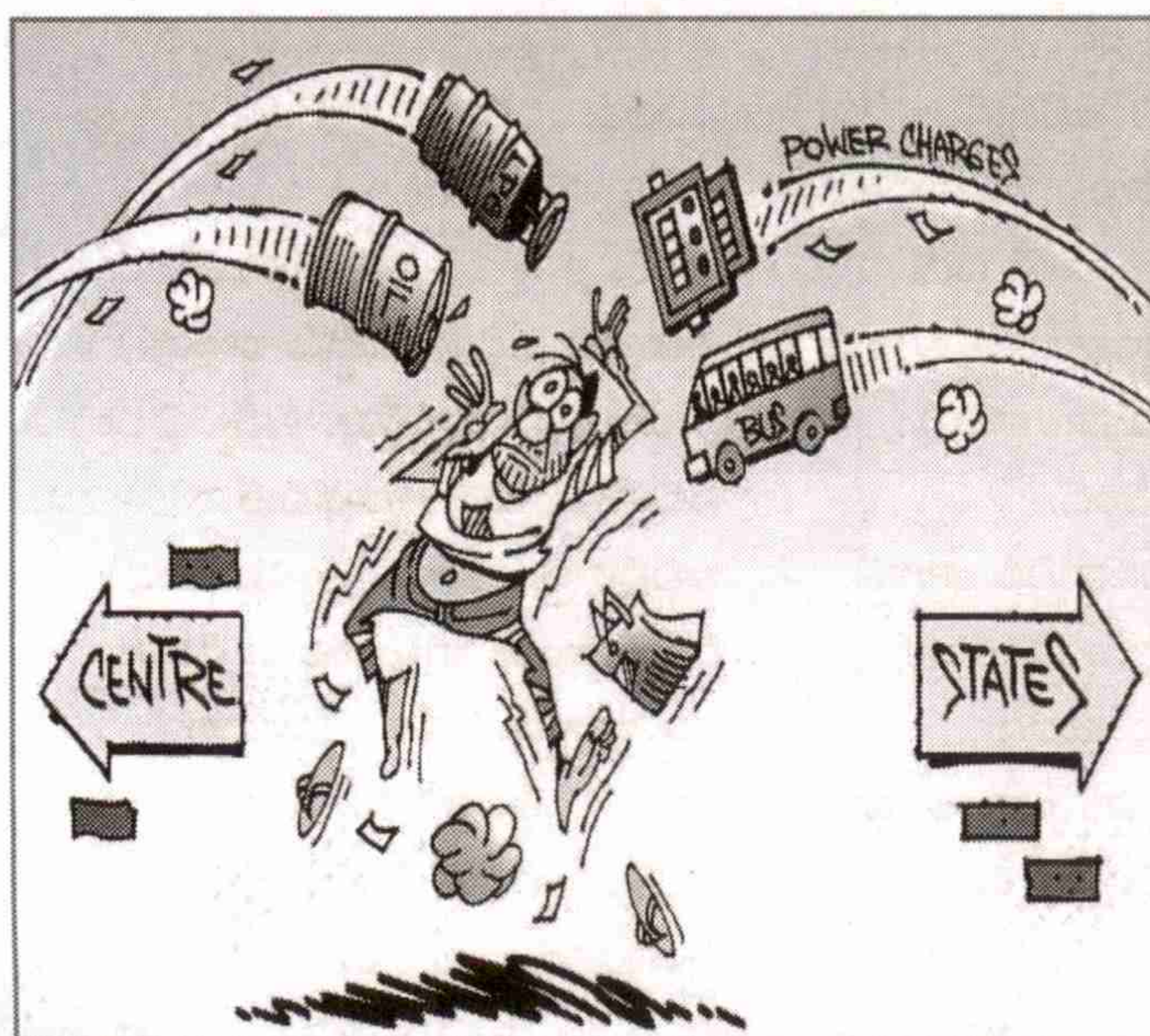
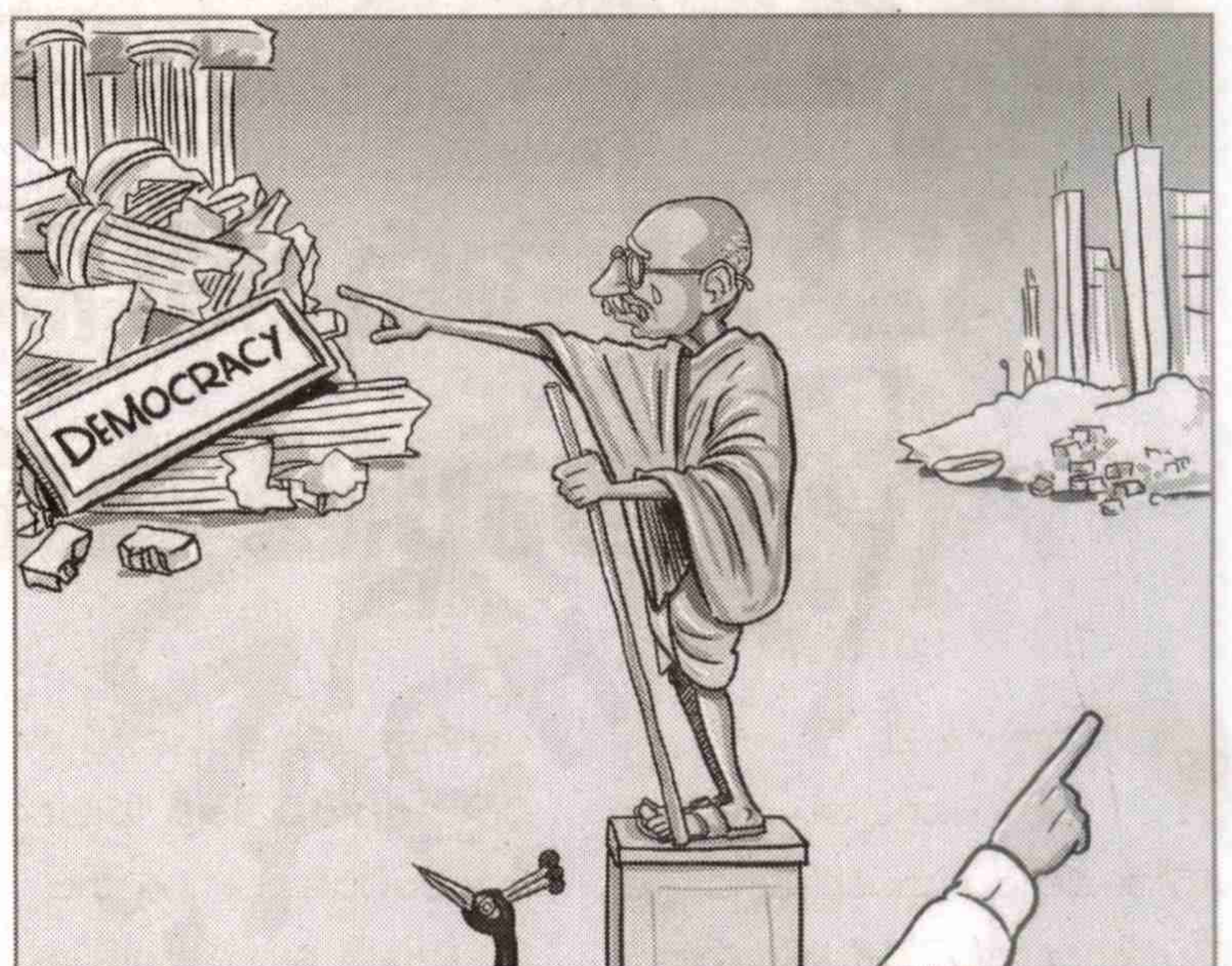
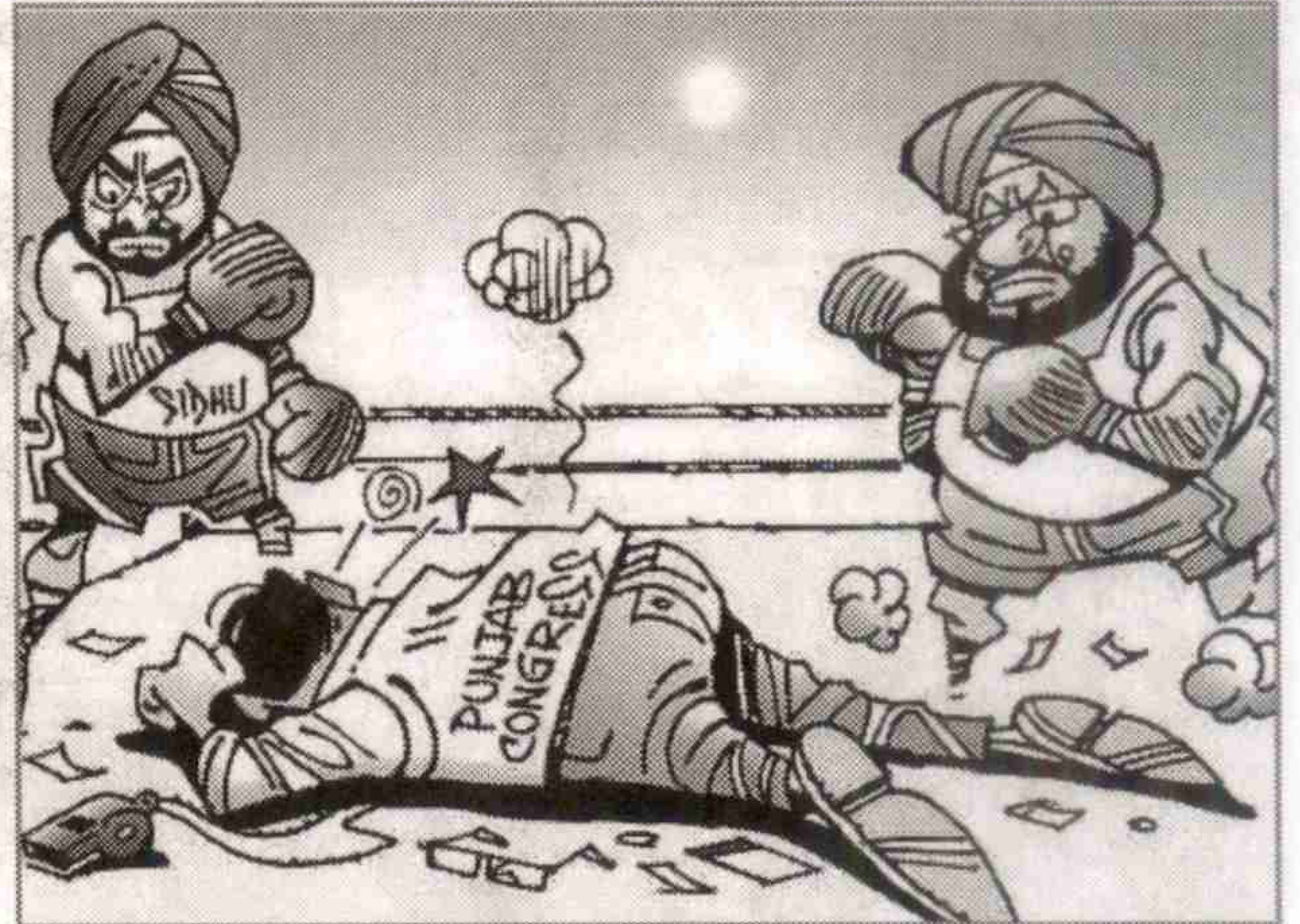
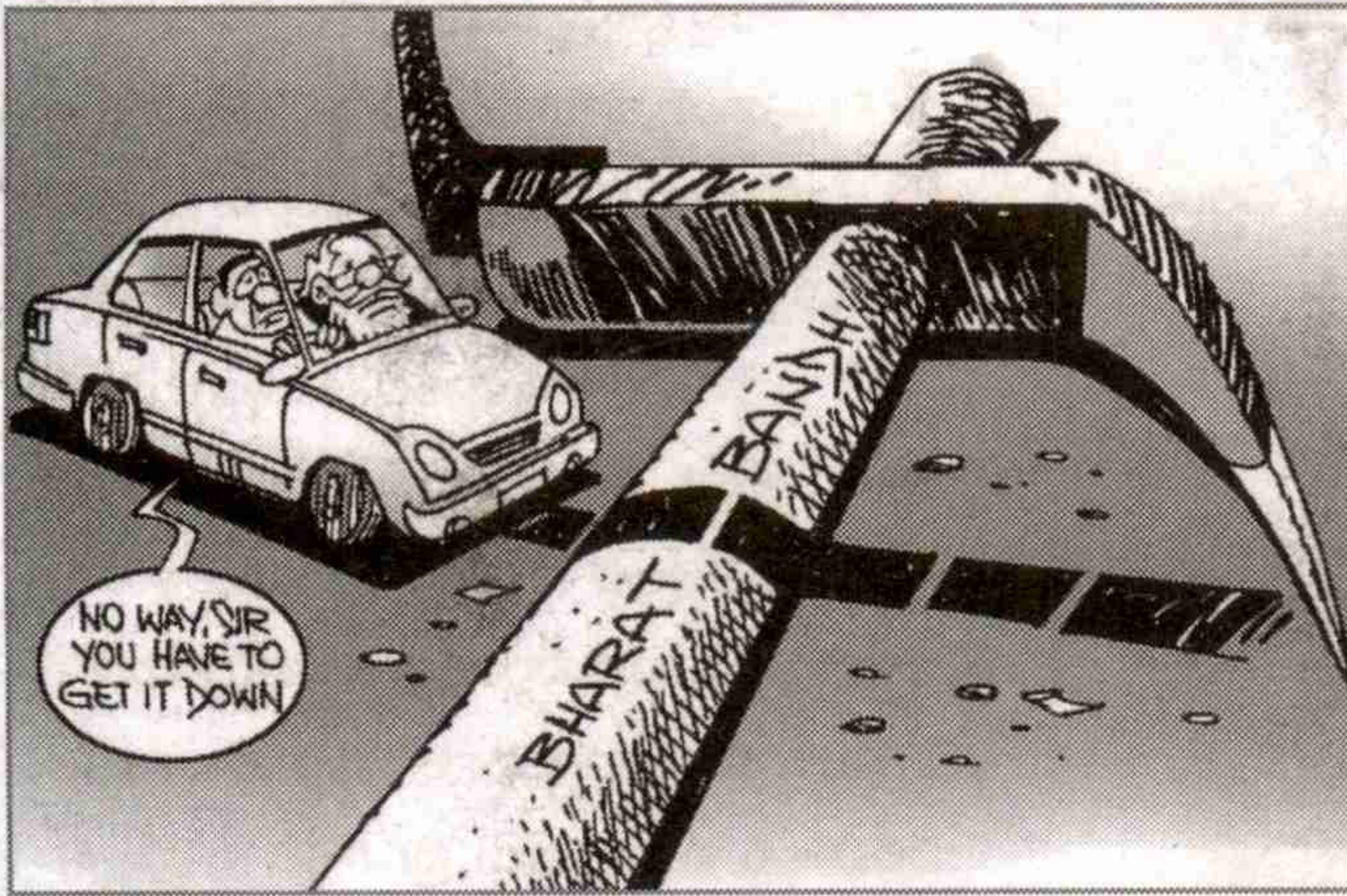
సమాజపరంగా ఇలాంటి సంఘటనలపై ఖండించే ధోరణి పెరిగి, నైతిక మద్దతు ఇచ్చే వాళ్ళు గణనీయంగా పట్టించుకోవడం వల్లనే శిక్షలు అమలు కావడానికి

కారణాలను లోతుగా పరిశీలించడానికి ఆస్కారం ఏర్పడుతుంది. కుటుంబం కీలకమైన కేంద్రం. అయితే పాఠశాల, కళాశాల స్థాయిలో సానుకూల దృక్పథాన్ని పెంచే చర్యలు, తరగతి గదిలో విస్తృతంగా కొనసాగాలి. అప్పుడు మాత్రమే సంఘటనలు జరిగిన తర్వాత బాధపడే బదులు ఇలాంటి సంఘటనలు జరగకుండా సాధ్యమైనంత మేరకు అదుపుచేయడానికి నియంత్రించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆయా కుటుంబాల సామాజిక, ఆర్థిక స్థాయిలు కూడా ప్రధాన కారణం అవుతున్న వేళ మానవాభివృద్ధి సాధించే క్రమంలో ప్రభుత్వాలు ఉన్నతంగా కృషిచేసి పేదరికం నిర్మూలించడంతోపాటు ఉపాధి కల్పనలో అగ్రభాగాన పనిచేస్తేనే ఈ సంఘటనలను సాధ్యమైనంత పరిమిత స్థాయికి తీసుకురాగలం. అత్యాచార పెనుగులాటలో ప్రతిఘటన ధోరణి సమాజం నుంచి పెద్దఎత్తున రావడం ద్వారా అరాచక శక్తులు తోక ముడుచుకుని పారిపోయే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. సర్వరోగ నివారిణిలాగా ఏక సూత్రాన్ని ప్రతిపాదించడం ఈ విషయంలో సాధ్యం కాదు. శారీరక, మానసిక, సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక స్థితిగతులు కూడా అత్యాచార సంఘటనల్లో ప్రధాన పాత్రను పోషిస్తాయి. కనుక లోతైన విశ్లేషణ జరిగి శిక్షలు, శిక్షణ, సంస్కరణ ఏకకాలంలో జరిగే విధంగా ప్రత్యామ్నాయ విధానాలను రూపొందించుకోవడం మన ముందున్న తక్షణ కర్తవ్యం.

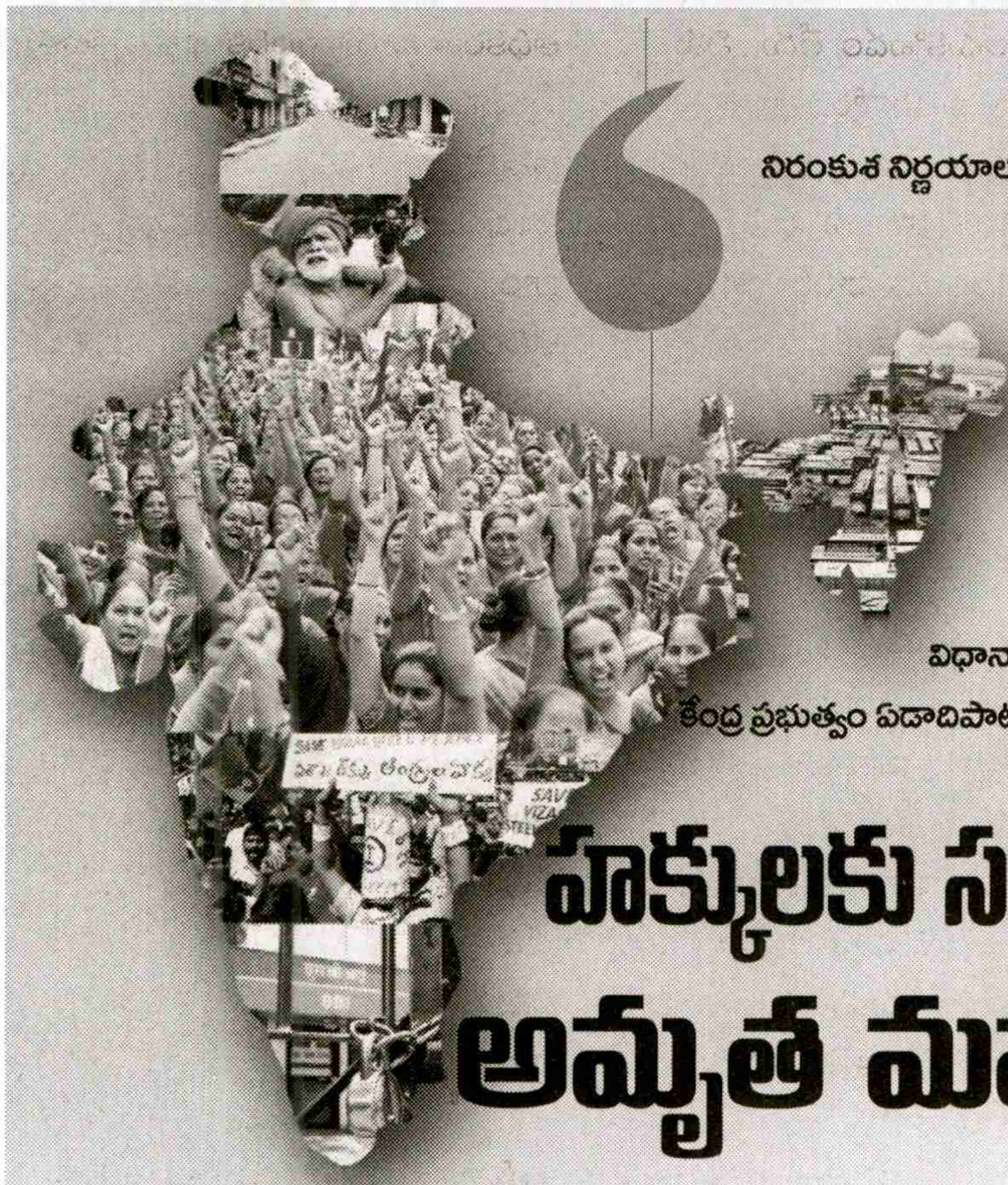
నీలి చిత్రాలను, అశ్లీల చిత్రాలను అసభ్య సాహిత్య చిత్రాలను బహిరంగంగా ప్రదర్శించే సన్నివేశాలను, మద్యపానాన్ని మత్తుపానీయాలను అవకాశవాద రాజకీయాలపై ఉక్కుపాదం మోప గలగడం కూడా విభిన్న పరిస్థితుల్లో ఏకత్వాన్ని భద్రతను సాధించడానికి తోడ్పడుతుంది. ♦

లోపాలపై ప్రశ్నిస్తే లాఠీలు నాట్యమాడతాయి.
తప్పుడు విధానాలపై పోరాడితే సంకెళ్లు వెక్కిరిస్తాయి.
నిరంకుశ నిర్ణయాలపై నిలబడిస్తే దేశద్రోహం అనే ముద్ర పడుతుంది. ఇందులో
ఎటువంటి వివక్షా లేదు. విద్యార్థులైనా, నిరుద్యోగులైనా,
రైతులైనా, మహిళలైనా, ఉద్యోగులైనా,
ఉపాధ్యాయులైనా.. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నీతి ఇది.
స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించి 75 ఏళ్లు అయినా తెల్లదొరల
దమనకాండను మించి నిర్బంధకాండ అమలవుతున్న
తరుణమిది. ఈ సందర్భంగా అభివృద్ధి, సాంకేతికత,
పరిపాలన, సంస్కరణలు, ప్రగతిశీల
విధానాలు అనే ఐదు అంశాల మూలస్తంభాలుగా
కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏడాదిపాటు అమృతమహోత్సవాలు నిర్వహించాలని
నిర్ణయించడం విడ్డూరంకాక మరేమిటి?

హక్కులకు సంకెళ్లు.. అయినా అమృత మహోత్సవాలట!

అమ్మా.. ఆశ!
ఎలా ఉన్నావురా.. తల్లీ!
కరోనా కల్లోలం నుంచి ఇప్పుడిప్పుడే
కోలుకుంటున్నాం. దేశ పరిస్థితులు
అంత సంతోషంగా ఏమీ లేవమ్మా.
అయినా ఇది మన మాతృభూమి.
లోపాలను సవరించుకుంటూ
నిన్నటికంటే నేడు, నేటి కంటే రేపు
మిన్నగా తీర్చిదిద్దుకోవాల్సిన బాధ్యత
ఈ దేశ పౌరులమీద, ప్రభుత్వాల మీద
ఉంది. అయితే స్వార్థం
రాజ్యమేలుతున్న ఈ కాలంలో
ఆశించిన ఫలితాలు
పొందలేకపోతున్నాం.

మనదేశం స్వాతంత్ర్యం
సాధించి 75వ ఏడాదిలోకి అడుగు
పెట్టింది. ఈ సందర్భంగా ఆగస్టు 15
నుంచి వచ్చే ఏడాది ఆగస్టు 15 వరకు

ఆజాదీకా అమృత మహోత్సవాలు
నిర్వహించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం
నిర్ణయించింది. ఈ ఉత్సవాల
నిర్వహణకు ప్రధానమంత్రి అధ్యక్షతన
250 మంది సభ్యులతో ఒక కమిటీ
కూడా ఏర్పాటైంది. అభివృద్ధి,
సాంకేతికత, పరిపాలన, సంస్కరణలు,
ప్రగతిశీల విధానాలు అనే ఐదు
అంశాలు మూలస్తంభాలుగా అమృత
మహోత్సవాలు నిర్వహించాలని
ప్రభుత్వం నిర్దేశించింది.

ఇవన్నీ వినడానికి బాగానే
ఉన్నాయి. అంతేకాదు స్వాతంత్ర్య
ఫలాలు 130 కోట్ల మంది
భారతీయులకు సమానంగా అందాలని
ప్రజలంతా కలిసికట్టుగా ఈ
ఉత్సవాల్లో పాల్గొనేటట్టు చేయాలని
ప్రధాని ఆకాంక్ష. విస్తృత జనాభా ఉన్న

మనదేశంలో అక్షరాస్యతకు
పరిమితులున్నాయి. నోటుకు ఓట్లు
అమ్ముకునే మనదేశంలో, ప్రజలను
కేవలం ఓటర్లుగా భావించే
పార్టీస్వామ్యం ఉన్న మనదేశంలో
ఎంతమందిలో అమృతోత్సవ స్ఫూర్తి
ఉత్పన్నమవుతుంది.

75ఏళ్ల స్వతంత్ర భారతంలో
ఈనాటికీ సరైన రోడ్డుమార్గాల్లేవు.
ప్రయాణ సౌకర్యాల్లేవు. విద్య, వైద్య
సదుపాయాల్లేవు. ప్రాథమిక
అవసరాలైన కూడు, గూడు, గుడ్డ
కోసం ఇంకా అర్రులుచాచి దిక్కులు
చూస్తున్నారు జనం. కేంద్రంలో,
రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్న ప్రస్తుత
ప్రభుత్వాలు గత ప్రభుత్వాలను
నిందించడం, వాళ్లేమీ చేయలేదని
తామే అంతా చేస్తున్నామనీ ప్రగల్భాలు

పలకడం ఆనవాయితీ అయిపోయింది. అలా 70 ఏళ్లపాటు తమకంటే ముందు పాలించినవారు దేశాన్ని ప్రగతి పథంలో కదిలించగలిగారని మాటవరసకైనా అనడం చేతగాని, నోరురాని ఈ ప్రభుత్వాలు 130 కోట్ల మంది జనాభా తమవెంట నడవాలని కోరుకోవడం అత్యాశే అవుతుంది.

అత్యంత క్లిష్ట పరిస్థితుల మధ్య దేశ విభజన జరగడం, మత ప్రాతపదికలపై దేశాల మధ్య విధ్వేషాలు రగలడం, జన, ధన, మాన, ప్రాణ నష్టాలు జరగడం వంటి కఠినమైన పరిస్థితుల మధ్య కూడా దేశానికి ఒక మార్గనిర్దేశనం చేసి అత్యంత రాజ్యాంగబద్ధమైన పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవడం అనేది గొప్ప విజయం. అంత సమిష్టి కృషి చేసిన నాయకులందరికీ శిరస్సు వంచి నమస్కరించాలి. కానీ ప్రస్తుత పరిస్థితులు చాలా మారిపోయాయి. ప్రజాస్వామ్యం అనేది కేవలం ఓట్లు వేసి ఎవరో కొందరిని చట్టసభలకు పంపడం వరకే పరిమితమైంది. కాలం కరిగిపోతున్న కొద్దీ మార్పులు కూడా గణనీయంగా చోటుచేసుకున్నాయి. ఇప్పటి ఈ నాయకులు అనబడేవారి హీనమైన ప్రవర్తన చూస్తుంటే జుగుప్స కలుగుతోంది. పూర్తిగా స్వార్థమయమైన రాజకీయాలు, నాకు తెలిసి నా వయస్సులో ఉన్న నా మిత్ర బృందం కూడా ఇప్పటి పరిస్థితులు చూసి కలవరపడుతున్నారు. ఇంకొక విషయం కూడా చెప్పాలి. విద్యాధికులైన స్నేహితులు కొందరు, అసలు ఓటు హక్కు

వినియోగించుకోవడం లేదు. నీకు ఆశ్చర్యంగా అనిపిస్తోంది కదా! ఎందుకు ఇటువంటి పనిచేయని వారికి ఓట్లు వేయాలని వారి అభిప్రాయం. అది వారిష్టం అనుకో. అయినా ఎక్కడికి పారిపోగలం. మనకు చేతనైనంత వరకూ దుర్వవస్థతో పోరాటం చేయాలేగానీ మౌనంగా ఉండలేం కదా.

అమ్మా ఆశ..! అధికారంలోకి రావడానికి వీళ్లు ఆడే అబద్ధాలు చేసే నీచమైన పనులు చూస్తుంటే తల తిరిగిపోతుంది. అధికారం ఒక్కటే ధ్యేయమైన వాళ్లకు ప్రజలు, ప్రజాసేవ అనేమాటలకు అర్థం తెలీదు. ప్రజల చేత ఓటు వేయించుకోవడం, గెలిచిన తరువాత వెన్ను చూపించి ప్రజలను నిర్లక్ష్యం చేయడం అనేది పరిపాటి అయిపోయింది.

ఐదేళ్లలో అయిదు సార్లయినా ప్రజల మధ్యకొచ్చి వారి బాగోగులు చూసే నాథుడు కరువయ్యాడు. అలా పట్టించుకునేవారు నూటికి ఒకడున్నా గొప్పే. నేటి అధ్వానమైన రోడ్లు, వైద్యంలో ఉన్న డొల్లతనం, మన పాలకులు ప్రజలకు అందించిన గొప్ప వరాలు. చట్టసభల్లో బలం చూసుకుని అనేక ప్రజావ్యతిరేక చట్టాలు చేయడం, వాటివల్ల నష్టపోతామని రైతులు, ప్రజలు, రోజులు వారాలు, నెలలు, ఏళ్ల తరబడి ప్రదర్శనలు చేస్తూ, తమకు జరగబోయే నష్టాన్ని, కష్టాన్ని ప్రభుత్వాలకు శాంతియుతంగా విన్నవించుకున్నా పట్టించుకున్నారా? లేదు. పేద ప్రజల ఘోష అరణ్యరోదన అయిపోయింది.

భారత రాజ్యాంగంలోని 13వ

అధికరణ పౌరులందరికీ భావప్రకటాన స్వేచ్ఛను ప్రసాదించింది. అయితే తమ అభిప్రాయాలను ప్రకటించే సందర్భంలో దేశ సమగ్రతకు, సార్వభౌమత్వానికి ఎటువంటి ఆటంకం కలగకూడదు. అదే పద్ధతిలో నిరసన తెలిపేవారిపైన ప్రభుత్వాలు అధికారాన్ని అడ్డుపెట్టుకొని జులుం చేస్తున్నారు. మన ఈ 75 ఏళ్ల ప్రస్థానంలో అనేక విజయాలు, వైఫల్యాలు నమోదయ్యాయి. వైఫల్యాలను సవరించుకోవడమే మంచి పరిపాలన. అంటే ఏదిఏమైనా మనం ఏ రాచరిక వ్యవస్థలో నియంతల పాలననో కాకుండా ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనే ఎన్నుకోవడమనేది గాంధీ తదితర నాయకుల అత్యంత కృషి వల్లే.

దేశ నిర్మాణంలో,

జాతీయోద్యమంలో పాలుపంచుకున్న మహామహులందరికీ 75వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ సందర్భంలో నమస్సుమాంజలులు. ఆ మహామహులు చూపిన మార్గంలో ప్రయాణించే బుద్ధి నేటి రాజకీయ నాయకులకు కలగాలని ప్రార్థించడమే మనం చేయగలిగింది. నీతినిజాయతీలతో వ్యవహరించేవారిని మనం ఎన్నుకోగలిగితే ఈ స్వేచ్ఛా భారతం మరింత గొప్పదేశంగా వెలుగుతుంది. ప్రజాస్వామ్యబద్ధమైన బృహత్తర దేశంగా పేరుతెచ్చుకుంటుంది.

అమ్మా.. ఆశ మీరైనా అలాంటి గొప్ప రోజులు చూడాలని మనసారా కోరుకుంటూ

... ప్రేమతో అమ్మమ్మ..! ♦

ఎగరేసిన దానిపటాలు!

నానా చాకిరీ చేస్తూ, నానాగడ్డి కరుస్తూ నిన్ను చదివిస్తోంది. ఆ చదువూ మానేశావ్. వెళ్లి వెళ్లి.. బ్యూటీ పార్లర్లో పని చేస్తానని చేరావు. వెధవ తిరుగుళ్లు తిరుగుతున్నావ్ అని తెలిసి... మీ అమ్మ పెళ్లి కుదిర్చింది. బోలెడు కట్నం పోసి గవర్నమెంట్ ఆసుపత్రిలో మంచి ఉద్యోగంలో ఉన్న కుర్రాడిని తెచ్చింది. ఇష్టమే అని చెప్పి ఎంగేజ్మెంట్ వరకు తెచ్చావే. ఆ పెళ్లి నీకు ఇష్టం లేకపోతే అప్పుడే చెప్పేయొచ్చు కదా! వెధవ నాటకాలు వేస్తున్నావా ఇక్కడ!” అంటూ చెడామడా తిట్టి పోసింది శారద, స్నేహను!

అప్పటివరకు చోద్యం చూస్తున్న ఆ కుర్రాడు “ఏటి మేడం! ఏటి దౌర్జన్యం చేస్తున్నారు? స్నేహ ఆ పెళ్లి చేసుకోదు. మేమిద్దరం ప్రేమించుకుంటున్నాం. ఆళ్ల అమ్మ, ఆళ్ల అమ్మమ్మ మందు పెట్టి ఆ పెళ్లికి ఒప్పించారు! ఆ విషయం మాట్లాడుకోవడానికే ఇక్కడ కూర్చున్నాం!” అంటూ శారద మీదకు దండయాత్ర మొదలు పెట్టాడు!

“ఎవరయ్యా నువ్వు? ఏం పని చేస్తున్నావ్? నిజంగా స్నేహను ప్రేమిస్తే వెళ్లి వాళ్ల అమ్మతో మాట్లాడొచ్చు కదా! ఇక్కడ మంతనాలు ఏంటి చేస్తున్నావ్?” అంటూ గద్దించింది శారద!

“నన్ను ఆవారాగాడు అనుకున్నారేమో! ఇక్కడే మెకానిక్ షాప్లో వెల్డర్ కింద పని చేస్తున్నాను. నా పేరు జావేద్. మా అమ్మ వాళ్ళకి కూడా ఇష్టమే ఈ పెళ్లి. ఎట్టి పరిస్థితుల్లో

పకపకలు

చూస్తుంటే

వ్యవహారం బాగా

ముదిరినట్టే ఉంది” అనుకుంటూ

విసవిసా నడుస్తూ ఆ పొదల వేపు వెళ్లింది శారద!

హఠాత్తుగా ఆ ప్రదేశంలో

శారదని చూడగానే ఒక్కసారి

హడిలిపోయింది స్నేహ. ఆ పిల్లను ఆ

కుర్రాడి పక్క నుండి ఒక్క లాగు లాగి..

లాగిపెట్టి లెంపకాయ కొట్టింది ఆమె!

ఎర్రగా కందిపోయిన బుగ్గను

తడుముకుంటూ తలవంచుకుని

నిలబడింది తప్ప, స్నేహ పల్లెత్తు మాట

మాట్లాడలేదు. స్నేహ చేతిని గుంజుతూ

“బుర్రా, బుద్ధి ఉందే నీకు? వారం

రోజుల్లో పెళ్లి పెట్టుకుని ఇక్కడ

నాటకాలు ఆడుతున్నావా? ఎన్ని ఆశలు

పెట్టుకుని నిన్ను పెంచినదే మీ అమ్మ.

కే కుటుంబం నుండి రెండు తరాల వారికి ఒకే పాఠం చెప్పాల్సి వస్తుందని కలలో కూడా ఊహించలేదు శారద! ఆ రోజు చీకటి పడుతున్న వేళ.. వుడా పార్క్లో రాధ కూతురు స్నేహను ఎవరో కుర్రాడితో క్లోజ్గా ఉండడం చూసినప్పుడు శారద రక్తం మరిగి పోయింది! “రాస్మెల్ నాలుగు రోజుల క్రితం వేరే అతనితో ఎంగేజ్మెంట్ అయింది! ఈ రోజు మరెవరితోనో.. పొదల వెనకాల నక్కి కబుర్లు చెబుతోంది! ఏదో తెలిసిన వాడితో మాట్లాడుతున్నట్టు లేదు. దాని నయగారాలు, సరసాలు ఇకఇకలు,

స్నేహను వదులుకోవడం లేదండి. బై రా స్నేహా!” అంటూ వెళ్ళిపోతుంటే, “బై జావేద్!” అంటూ గాలిలో ముద్దు విసిరింది స్నేహ! ఆ దిక్కుమాలిన బైబైలు చూస్తుంటే శారదకు ఒళ్లంతా కారం రాసుకున్నట్టు ఉంది! స్నేహ కూడా అక్కడ నుండి పరిగెత్తి పారిపోయింది!

వాకింగ్ నుండి ఇంటికి వెళ్లేసరికి శారదకోసం రాధ ఎదురుచూస్తోంది. శారద లోపలికి వెళ్ళాక “అమ్మా! పెద్ద పనే పడిందమ్మా! పెళ్ళికొడుకు వాళ్ళ అమ్మ.. రేపటికల్లా... డెబ్బై వేలు చేతిలో పెట్టమంటోంది! ఈ ఆదివారం చీటీ పాడగానే మీకు డబ్బు తెచ్చి ఇచ్చేస్తా! కాస్త సర్దాలమ్మా! మీరు తప్ప నాకు సాయం చేసేవాళ్ళు ఎవరు ఉన్నారు?” అంటూ ఏడ్చేస్తోంది రాధ! శారదకు డబ్బు ఇవ్వడం పెద్ద సమస్య కాదు. రాధ మీద ఆమెకు పూర్తి విశ్వాసం ఉంది! కానీ ..తీరా ఆ పెళ్లి అవుతుందో లేదో తెలియకుండా రాధ ఇలా తల తాకట్టు పెట్టి స్నేహ పెళ్లి చెయ్యడం మంచిదా కాదా అన్న మీమాంసలో పడింది శారద! రాధకు విషయం చెప్పడం మంచిది అనుకుని పార్క్లో స్నేహను, జావేద్తో చూసిన విషయం చెప్పేసింది శారద!

అంతే హిస్టీరియా వచ్చిన దానిలా ఊగిపోసాగింది రాధ! “ఆ దొంగ సచ్చినోడు ఇంకా వదలేదా! ఇద్దర్నీ చంపి పోగులేస్తే పీడా వదిలిపోతుంది అమ్మ! ఎన్ని అవమానాలు పడి, ఎంత కష్టపడి పెంచాను ఆ పిల్లను! కన్నతల్లిని ఇలా మోసం చేస్తుందా? ఇంక నావల్ల కాదు ఈ కష్టాలను భరించడం! చచ్చిపోతాను ఇప్పుడే!” అంటూ విరుచుకుని పడిపోయింది కింద! రాధ తమ్ముడికి ఫోన్ చేస్తే బండి మీద వచ్చి తీసుకు పోయాడు అక్కగారిని!

ఆ రాత్రంతా రాధ

గురించే ఆలోచించడం మొదలు పెట్టింది శారద!

రాధ తల్లి అప్పాయమ్మ శారద ఇంట్లో పని చేసేది. ఆమె తండ్రి అప్పారావు మునిసిపాలిటీలో పారిశుధ్య కార్మికుల యూనియన్ లీడర్. ఎనిమిదో తరగతి వరకు ఎంతో చురుగ్గా చదువుకుంటుండేది రాధ. ఆమె తల్లిదండ్రులకు ప్రభుత్వ రిజర్వేషన్ సహాయంతో రాధను, ఆమె తమ్ముడిని బాగా చదివించాలని ఉండేది. మరి ఎలా దారితప్పిందో తెలియదు కానీ రాధకు చదువులో శ్రద్ధ తగ్గిపోయింది. జాలరిపేటలో కొంతమంది కుర్రాళ్ళతో చనువుగా తిరగడం అదీ చేసేది. ఆ విషయం తెలిసి అప్పాయమ్మ కూతుర్ని చితక్కొట్టి మంచీచెడ్డ చెప్పమని శారద దగ్గరకు ఈడ్చుకుని వచ్చింది!

“ఎందుకే రాధా అలా ప్రవర్తిస్తున్నావు? నీపైన కోటి ఆశలు పెట్టుకున్నారు నీతల్లిదండ్రులు! ఇలా చేయడం తప్పు కదా! చక్కగా చదువుకోమ్మా! మీ నాన్న కోరినట్టు మంచి

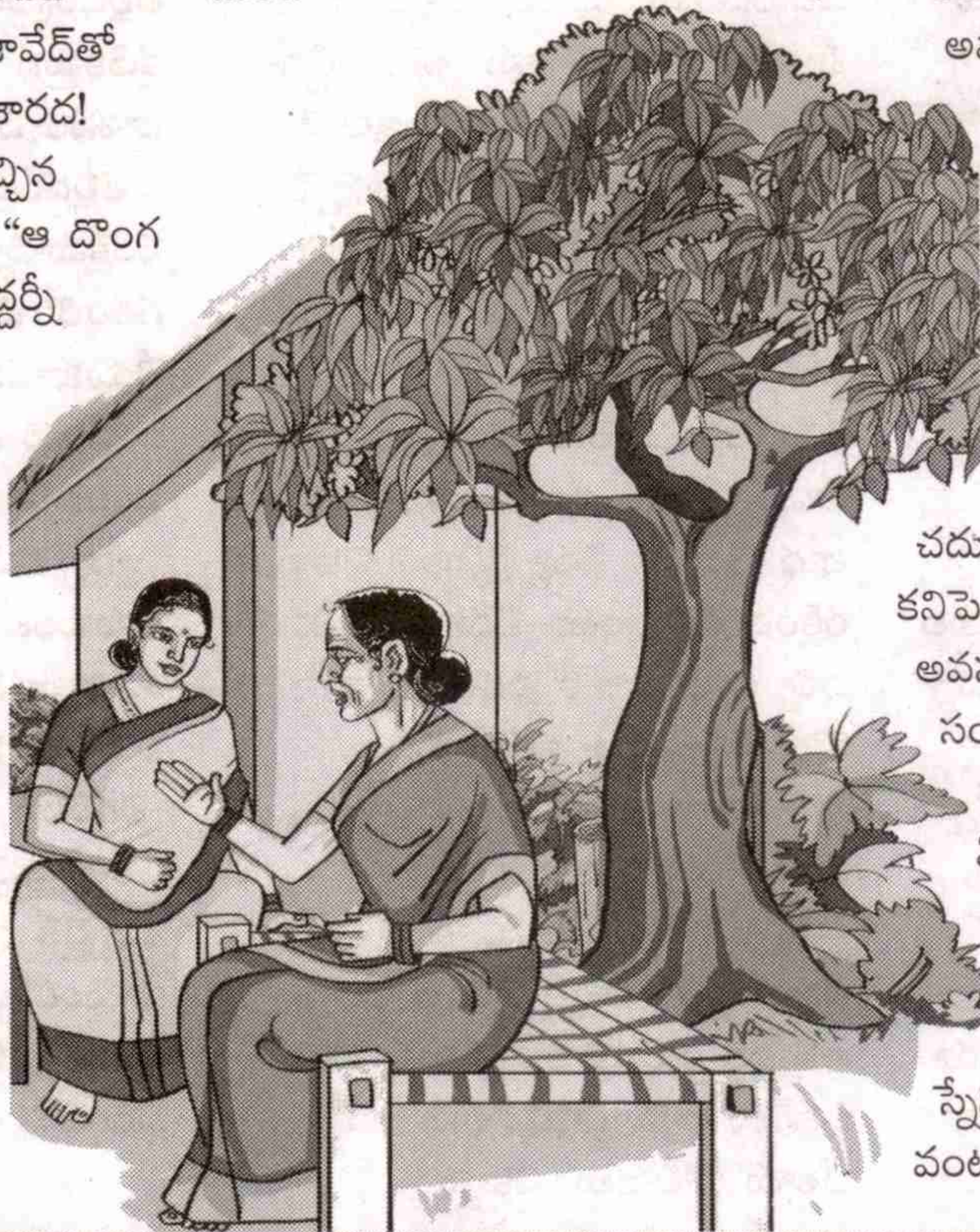
ఉద్యోగస్థురాలు అవ్వాలి. అంతేకానీ ఇలా చెడు తిరుగుళ్ళు తిరగడం కాదు. నువ్వు ఇలాగే కంటిన్యూ చేశావంటే నేనే స్వయంగా నిన్ను తీసుకుపోయి హాస్టల్లో పడేయిస్తా” అంటూ ఇలా శారద, బుద్ధి చెప్తూ అందో లేదో అలా ఆ రాత్రికే వాళ్ళ అమ్మానాన్న తన కోసం కష్టపడి, కూడబెట్టి కొన్న నెక్లెస్, నానుతాడు, జంకాలు, మాటీలు, కొంత డబ్బు.. తీసుకుని ఒక కుర్రాడితో పారిపోయింది!

ఇది చేసిన పనికి వాళ్ల నాన్న అవమానంతో ఒళ్లంతా కిరసనాయిల్ పోసుకుని అంటించుకోబోయాడు. అప్పాయమ్మ అయితే గుండెలు బాదుకుంటూ కూతురికి శాపనార్థాలు పెడుతూ మంచం పట్టింది!

మరి ఎక్కడెక్కడ తిరిగిందో, ఎలా బతికిందో తెలియదు కానీ మూడేళ్ల తర్వాత రెండేళ్ల స్నేహతో ముంబై కామాటిపుర రెడ్ లైట్ ఏరియా నుండి పోలీసుల సహాయంతో తప్పించుకుని ఒక తెల్లారగట్ల తండ్రి ఇంటి తలుపు కొట్టింది రాధ!

అప్పారావు కూతుర్ని మెడపట్టి గెంటేస్తే అప్పాయమ్మ రాధను తెచ్చి శారద కాళ్ళ మీద పడేసింది ఏదో ఒక దిక్కు చూపించమని. శారద సంఘసేవలో ఉన్న మనిషి. ఎప్పుడూ ఏవో ఒక సేవా కార్యక్రమాలు, సమావేశాలు అంటూ తిరగాల్సి ఉండేది. ఆమెకు ఇల్లు, కాలేజీ చదువులలోకి వచ్చిన పిల్లల్ని కనిపెట్టుకుని ఉండడానికి ఒక మనిషి అవసరం ఉండడంతో భర్తతో సంప్రదించి తమ అవుట్ హౌస్లో రాధను, స్నేహను ఉండడానికి ఏర్పాటు చేసింది.

మంచి చురుకైన మనిషి అవ్వడంతో రకరకాల వంటలు నేర్చుకుని శారద ఇంట్లోనూ, ఆమె స్నేహితులు మరో ఇద్దరు ఇళ్లలోనూ వంట మనిషిగా స్థిరపడిపోయింది రాధ.

ఏరోజూ ఒక్క పైసాకు కూడా కక్కుర్తి పడని రాధా అంటే వారందరికీ చాలా అభిమానం!

ఇలా ఐదేళ్ళు గడిచాక ఒక నాడు ఎవరో అమ్మాయి భీమిలి నుండి వచ్చి శారద ఇంట్లో పని చేసుకుంటున్న రాధను జుట్టు పట్టుకుని వీధిలోకి ఈడ్చి చెప్పు తీసి కొట్టడం మొదలు పెట్టింది! రాధ మౌనంగా దెబ్బలు తింటోంది తప్ప, ఎదురు తిరగడం లేదు! ఆ తర్వాత తెలిసింది ఆ భీమిలి అమ్మాయి భర్త రాధతో సంబంధం పెట్టుకున్నాడని!

శారదకు రాధ వ్యవహారం వెగటు పుట్టడంతో పని మానిపించి, తన ఇంట్లో నుంచి బయటకు పంపించేసింది. అయిదేళ్ల తర్వాత అతను మోసం చేశాడని మళ్ళీ పిల్లతో శారద పంచన చేరింది రాధ! జీవితంలో రెండు సార్లు ప్రేమ వ్యవహారాల్లో దెబ్బతిన్న రాధ విరాగిగా మారిపోయింది. ఆమె చాలామంది లాగే క్రిస్టియానిటీని ఆశ్రయించింది. తండ్రి పోవడంతో తల్లి ఇంటికి మారిపోయి బుద్ధిగా పనులు చేసుకుంటూ పిల్లను బాగా చదివించు కుంటూ కష్టపడుతోంది రాధ!

తన గత చరిత్ర తెలిసినా చర్చి పాస్టర్ గారి ద్వారా మంచి సంబంధం వచ్చిందని స్నేహ జీవితంలో గౌరవప్రదంగా స్థిరపడే మంచి అవకాశాన్ని ఈ విధంగా పాడుచేసుకుంటోందని ఏడవసాగింది రాధ!

పెళ్లికి ముందు ఒక వారం అంతా స్నేహకు మందు పెట్టారని దానిని విరుగుడు కోసం రకరకాల మాంత్రికుల చుట్టూ తిప్పి పిల్లను శారీరకంగా ఎన్నో బాధలు పెట్టారు రాధా, వాళ్ళమ్మ! మొత్తానికి దెయ్యం వదిలింది అని స్నేహ సంతోషంగా పెళ్లికి సిద్ధపడింది అని చెప్పింది రాధ. శారదకైతే నమ్మకం కుదరలేదు.

ఆమె ఊహించినట్టే చర్చిలో అందరూ పెళ్లికి సమావేశమై ఎదురుచూస్తుండగా పెళ్లికూతురు పారిపోయిందని వార్త.

ఇరుపక్షాల వాళ్ళు నానా గొడవలు పడ్డారు. రాధా ఇచ్చిన కట్నంలో ఒక్కపైసా కూడా తిరిగి ఇవ్వకుండానే మగపెళ్ళివారు తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. అన్నివిధాలా దగాపడ్డ రాధ పిచ్చిదైవిపోయింది!

మూడు నెలలు అయిపోయాయి! పోలీస్ రిపోర్ట్ ఇచ్చినా స్నేహ, జావేద్ ల ఆచూకీ ఎక్కడ దొరకలేదు.

ఒకరోజు శారదకు స్నేహ నుండి ఫోన్ వచ్చింది. పీల గొంతుకతో “అమ్మా ఎక్కడున్నానో నాకే తెలియదు. నన్ను నిఖా చేసుకుని వాడు, వాళ్ళ అమ్మ రైల్లో ఏదో ఒక ఊరు తీసుకువచ్చారు! బురఖా వేసి, ఒక పాకలో పెట్టారు. నా చుట్టూ రోజూ చాలామంది కాపలాగా ఉంటున్నారు. జావేద్ మళ్ళీ ఇక్కడకు రాలేదు! రోజూ ఇంత మాంసం బిర్యానీ పెట్టి ‘బాగా తినాలి, కండ పట్టాలి. అప్పుడే నీకు మంచి ధర పలుకుతుంది’ అంటూ ఏవేవో మాట్లాడుతున్నారు. వీళ్లలో ఒక ఆమె మంచిది. కానీ నాభాష ఆమెకు తెలియదు. తనే జాలిపడి ఫోన్ ఇచ్చింది. ముందు మా బ్యూటీ పార్లర్ మేడమ్ కు ఫోన్ చేశాను. ఆమె గట్టిగా అరుస్తూ “నీకు ఫోన్ ఎవరు ఇచ్చారే. నోరు మూసుకుని పడుండు. ఇప్పుడే జావేద్ గాడికి చెప్తాను. నిన్ను స్థలం మార్చమని.” అంటూ రంకెలు వేస్తూ ఫోన్ పెట్టేసింది. మీరుతప్ప ఇంకెవరు నన్ను రక్షించు లేరు మేడం. నేను చాలా పాపం చేశాను. మా అమ్మను ఎంతో బాధ పెట్టాను. నన్ను క్షమించి ఎలాగైనా రక్షించండి” అంటూ ఏడుస్తుంటే ఎవరో వచ్చి ఆ ఫోన్ లాక్కోవడం గట్టిగా కొడుతున్న శబ్దం. ఇద్దరు స్త్రీల ఆర్తనాదాలు ఫోన్లో వింటూ వణికిపోయింది శారద!

వెంటనే పోలీసుల సహాయం తీసుకుని బేగం బ్యూటీ పార్లర్ చేరింది శారద. అప్పటికే కార్లో పారిపోబోతున్న దాని ఓనర్లు రాణి, రజియాలను అరెస్ట్ చేశారు పోలీసులు. ఎక్కువ

కష్టపడకుండానే స్నేహ జాడ చెప్పేసారు వాళ్ళు!

వాళ్ళు ఇచ్చిన సమాచారం ప్రకారం ఒడిషా పోలీసులను అప్రమత్తం చేసి గంజాం దగ్గర ఒక అటవీ ప్రాంతంలో స్నేహతో పాటు మరో పది మంది అమ్మాయిలను చెర విడిపించగలిగారు పోలీసులు!

కూతురు మీదకి దాడి చేయబోయిన రాధను ఆపి “ఆరోజు నువ్వు చేసిన తప్పు, ఈరోజు నీ కూతురి రూపంలో నీకు గుణపాఠం అయ్యింది రాధా. పిల్లను చంపుకోవడం కాదు. దానికి ధైర్యం చెప్పి మంచి దారి చూపించడం ముఖ్యం!” అంది శారద!

ఇప్పుడు స్నేహ దోహలో నర్స్ గా పనిచేస్తోంది! శారద సహాయంతో బీఎస్సీ నర్సింగ్ పూర్తి చేసి, మూడేళ్లు అపోలో ఆస్పత్రిలో పనిచేసి ఆ అనుభవంతో దోహలో ఉద్యోగం సాధించింది స్నేహ!

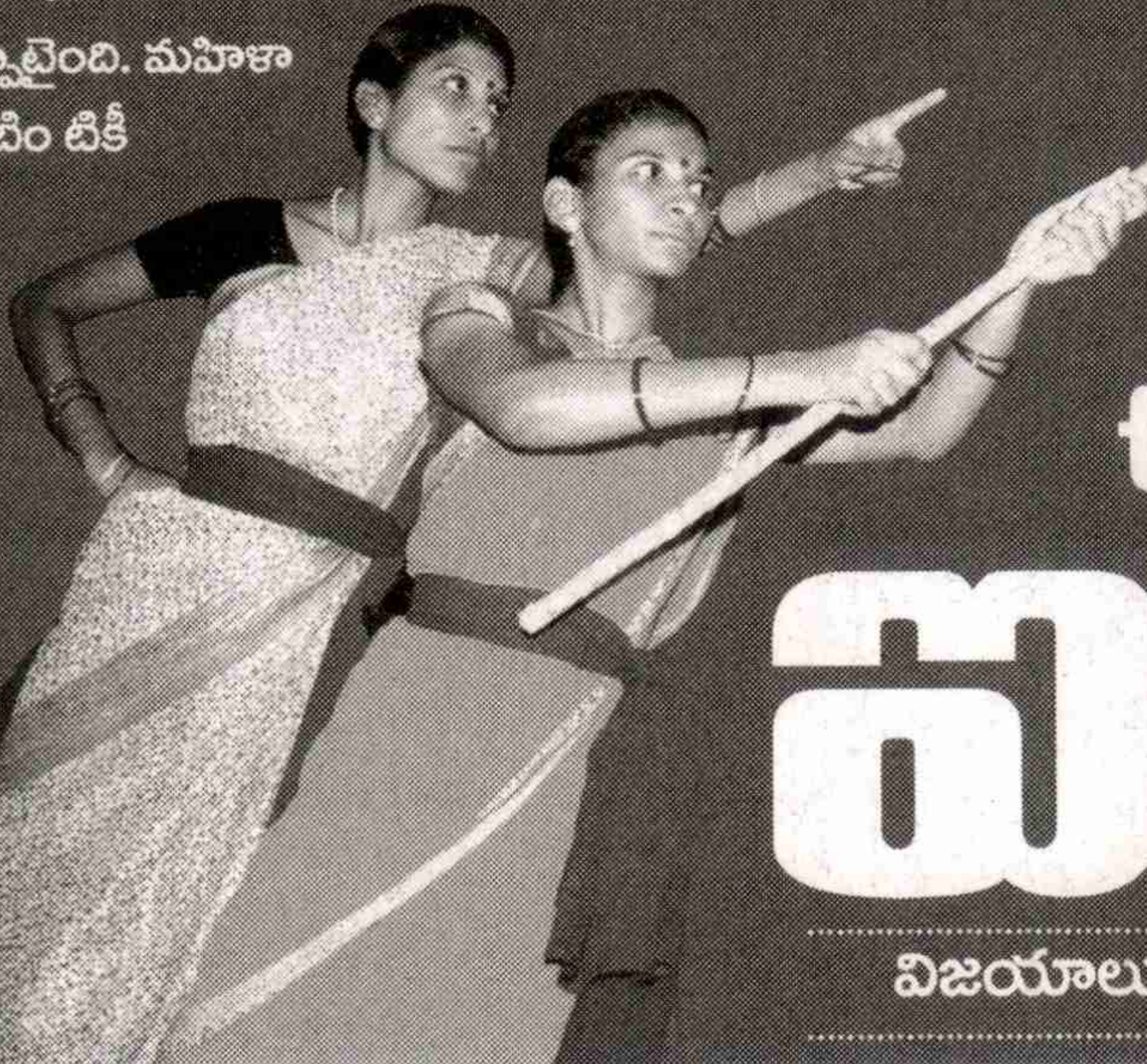
ఆమె అదృష్టవంతురాలు కనుక శారద లాంటి ఆపన్నహస్తం దొరికింది. అయితే ఎంత మంది ఆడపిల్లలు తమ తల్లిదండ్రులు కన్న కలలను వమ్ము చేసి క్షణికమైన ఆకర్షణలో పడి జీవితాలను నాశనం చేసుకుంటున్నారో కదా!

తల్లిదండ్రులు ఎప్పుడూ పిల్లల సంక్షేమాన్నే కోరుకుంటారు. వాళ్ళు తమ గతంలో చేసిన తప్పిదాలు తమ పిల్లలు చేయకూడదని అనుక్షణం కంటికి రెప్పలా కాచుకునే ఉంటారు. వారి ప్రేమను బందిఖానాగా భావించి ఎందరో పిల్లలు స్వేచ్ఛా విహంగాల్లా ఎగిరి పోతున్నాం అనుకుంటూ.. కొంతకాలం విశృంఖల జీవితాలు గడిపాక... తెగిన గాలి పటాల్లా.. కూలిపోతారు!

ఎగరేసిన గాలిపటం.. దాని యజమాని చేతిలో ఉన్నంత వరకు సురక్షితమే. ఎప్పుడైతే గాలి వాటానికి కొట్టుకు పోతుందో.. అప్పుడే దాని పతనం మొదలవుతుంది! అనామకంగా చిరిగిపోతుంది! ♦

మహానీయులు రాజారామమోహన్‌రాయ్, కందుకూరి వీరేశలింగం, మహాకవి గురజాడ అప్పారావు మొదలైనవారు సంఘ సంస్కరణోద్యమాల స్ఫూర్తితో 1936లో తూర్పు కృష్ణా జిల్లా, పశ్చిమ గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాల్లో మహిళా ఉద్యమం ప్రారంభమైంది. ఆ జిల్లాల్లో 1938, 1942లలో జరిగిన మహాసభల్లో స్త్రీలకు ఆస్తి హక్కు ఇవ్వాలనీ, బాల్య వివాహాలు రద్దు చేయాలనీ, స్త్రీలకు మరుగుదొడ్లు నిర్మించాలనీ తీర్మానాలు చేసి అప్పటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వానికి పంపారు. సంస్కరణోద్యమాలతో ప్రారంభమైన మహిళా ఉద్యమం స్త్రీల హక్కు కోసం, ఆస్తి హక్కు కోసం బాల్య వివాహాల రద్దు కోసం పోరాటం సాగించింది. ఫలితంగానే శారద బిల్లు, భర్త ఆస్తిలో భార్యకు హక్కు వచ్చాయి. మహిళల సమస్యల పరిశీలనకు బల్వంతరాయ్ (బి.ఎన్.రాయ్) కమిషన్ ఏర్పాటుైంది. మహిళా సంఘం ఇంటింటికీ తిరిగి ఆస్తి హక్కు కోసం లక్ష సంతకాలు సేకరించి కమిషన్‌కు పంపింది.

మహిళా ఉద్యమాలలో విద్రావ

విజయాలు - సంఘ నిర్మాణం

విజయాలివీ..

1. ఆస్తి హక్కు కోసం 10వేల మంది మహిళలను సమీకరించి లక్ష సంతకాలతో బి.ఎన్.రాయ్ కమిషన్‌కు మహిళా సంఘం సమర్పించింది. ఆ ఉద్యమ ఫలితంగానే స్త్రీలకు ఆస్తి హక్కు లభించింది.
2. బాల్య వివాహాలు రద్దు చేస్తూ బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం శారద బిల్లు తీసుకొచ్చింది.
3. 1982 ఐక్య మహిళా ఉద్యమాల రథసారథిగా మార్చి 8న జరిగే మహిళా దినోత్సవ కార్యక్రమాల కోసం ఐదవ పిలుపునిచ్చింది. సమాఖ్యతో కలిసి ఐక్య ప్రదర్శనలు, సభలు జరిగాయి.
4. 1983 నవంబరు భారత మహిళల రక్షణ కోసం, వరకట్న మారణహోమం,

కట్న పిశాచుల హింస నుంచి భారత మహిళల రక్షణ కోరుతూ భారత ప్రధాని ఇందిరాగాంధీకి ఐదవ సొంతగా లక్షలాది పోస్టుకార్డుల ఉద్యమం సాగింది. 1983 డిసెంబరు 9, 10 తేదీల్లో రెండ్రోజులు పార్లమెంటులో చర్చ జరిగింది. ఫలితంగా వరకట్న హింసలపై చర్యలకు సంబంధించి ఐపిసి 498ఎ సెక్షన్ ప్రకటించింది. భారత యువతుల రక్షణకు ఇది గొప్ప వరం. 1985 నుంచి దేశ వ్యాప్తంగా అమలులోకి వచ్చింది.

5. 1983లో టిడిపి అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ, 10 డిమాండ్లతో మెమోరాండంపై లక్షల సంతకాలు సేకరించి 1985 జనవరిలో రాష్ట్రం

నలుమూలల నుంచి 6000 మంది మహిళలను సమీకరించి హైదరాబాద్‌లో ఐదవ ప్రదర్శన నిర్వహించింది. అప్పుడు మహిళా సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు, ఎమ్మెల్యే మల్లు స్వరాజ్యం గారి నాయకత్వంలో ఎన్‌టిఆర్‌కు మెమోరాండం సమర్పించారు. ఫలితంగా తల్లిదండ్రుల ఆస్తిలో ఆడపిల్లలకు పుట్టుకతోనే సమాన ఆస్తి హక్కు వచ్చింది. ఇది రాష్ట్ర మహిళా ఉద్యమానికే గర్వకారణం. ఆ డిమాండ్లలో రెండోది శ్రామిక మహిళలకు (కార్మిక) ప్రసూతి సహాయ నిధికి 3 నెలలుపాటు ప్రతి నెలా రూ.112 చొప్పున ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. భారత దేశంలో పశ్చిమ బెంగాల్‌లో వామపక్ష ప్రభుత్వం 1977లో అధికారంలోకి

రాగానే కార్మిక మహిళలకు సహాయంగా 3 నెలలు రూ.150 చొప్పున ప్రసూతి సహాయ నిధి అమలు చేసింది. మూడో డిమాండ్.. వృద్ధాప్య, వితంతు పింఛన్ రూ.75 మంజూరుకు నిర్ణయం తీసుకున్నారు. నాలుగో డిమాండ్.. జిల్లాలోని 10 గ్రామాల్లో ప్రభుత్వ బడ్జెట్తో మరుగుదొడ్ల నిర్మాణం.. మరో రెండు డిమాండ్లు కలిపి మొత్తం ఆరు డిమాండ్లకు ముఖ్యమంత్రి అంగీకరించి అమలు చేశారు. 1985లో ఆ డిమాండ్లు ఆమోదం పొంది అమల్లోకి వచ్చాయి.

6. 1984 చివరిలో పాకిస్తాన్ మహిళలపై జియా ప్రభుత్వం ముస్లిం మహిళలపై కొరడా దెబ్బల శిక్షను అమలు చేస్తుంటే పాకిస్తాన్ జియా ప్రభుత్వానికి ఆ ఆటవిక చర్యను రద్దు చేయాలని దేశ వ్యాప్తంగా టెలిగ్రామ్లు ఇవ్వాలని ఐదవ పిలుపునిచ్చింది. ఎక్కడికక్కడ ఇతర మహిళా సంస్థలతో సమావేశాలు జరిపి ఐక్యంగా తీర్మానాలు చేసి వాటితో పాకిస్తాన్ జియా ప్రభుత్వానికి టెలిగ్రామ్లు పంపే కార్యక్రమం ప్రకటించిన అపూర్వ ఉద్యమం. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వచ్చిన నిరసనతో పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం మహిళలపై కొరడా దెబ్బల శిక్షను రద్దు చేసింది.

7. 1987లో రాజస్తాన్ దేవరాల అనే గ్రామంలో జరిగిన 17 ఏళ్ల వయస్సు గల రూప్ కన్వర్ సతీసహగమన రాక్షస చర్యపై చర్యలు తీసుకోమని దేశ ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీకి దేశ వ్యాప్తంగా మహిళా సంఘం (ఐదవ) లక్షలాది పోస్టు కార్డుల ఉద్యమం నిరసనల ఫలితంగా ముద్దాయిలపై హత్య కేసు నమోదైంది.

8. పూరి శంకరాచార్యులు స్త్రీలను కించపరుస్తూ వ్యాఖ్యలు చేసిన సందర్భంలో ఆయనపై చర్యలు

తీసుకోవాలని ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీకి దేశ వ్యాప్తంగా టెలిగ్రామ్లు ఇచ్చే కార్యక్రమం. ఫలితంగా శంకరాచార్యుల క్షమాపణలు.

9. 1985లో దేశవ్యాప్తంగా సంచలనం సృష్టించిన 75 సంవత్సరాల మహిళ షాబాన్ కేసుపై పెద్ద ఎత్తున దేశ వ్యాప్తంగా ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీకి పోస్టుకార్డుల ఉద్యమం ఐదవ పెద్ద ఎత్తున సాగించింది. ఆ సందర్భంగా దేశవ్యాప్తంగా అన్ని జిల్లా కోర్టుల్లో రికార్డైన ముస్లిం మహిళల వకాల్తాలు ఐదవ సేకరణ. ఆ ఉద్యమ ఫలితంగానే ముస్లిం మహిళల హక్కులు సమాజం ముందుకు వచ్చి చర్చనీయాంశం అయ్యాయి.

10. 15 సంవత్సరాలు దేశవ్యాప్తంగా ఐక్య మహిళా ఉద్యమాలు ఐదవ నాయకత్వాన చివరిగా ఐదవ సారథ్యంలో 30 మహిళా సంస్థలతో ఐక్య మహిళా సదస్సు. దేశ ప్రధానికి ఐదవ సొంతగా లక్షలాది పోస్టు కార్డులు, దేశవ్యాప్త ఉద్యమంగా సాగిన ఫలితంగా జాతీయ మహిళా కమిషన్ సాధించిన ఘన విజయం.

11. అంతర్జాతీయంగా ఏ దేశంలో మహిళలకు అన్యాయం జరిగినా, స్పందించి ఆందోళన కార్యక్రమాలు సాగించడం ఐదవ కర్తవ్యం. అందులో భాగమే పాకిస్తాన్ మహిళలపై కొరడా దెబ్బల శిక్షపై సాగించిన ఉద్యమం. దక్షిణ స్వాతంత్ర్య సమర యోధురాలు థెరీజా రామషోమోలాపై దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వం ఉరి శిక్షను అమలు జరుపుతుంటే ఐదవ ఆ ఘోరాన్ని ఖండిస్తూ ఆమెపై ఉరి శిక్షను రద్దు చేయాలని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వానికి దేశ వ్యాప్తంగా అన్ని జిల్లాల నుంచి టెలిగ్రామ్లు ఇవ్వడం జరిగింది. ఫలితంగా ఆ దేశ భక్తురాలికి ఉరిశిక్ష ఆగింది.

12. 1992లో సోషలిస్టు క్యూబా మహిళలు, పిల్లలు అమెరికాకు ఆంక్షలతో భారత్ నుంచి ప్రతి సంవత్సరం క్యూబా కొనుగోలు చేసిన బియ్యం అమెరికా ఆంక్షలతో భారత ప్రభుత్వం ఆపేసిన సందర్భంలో క్యూబాకు సంఘీభావంగా ఐదవ దేశవ్యాప్తంగా ఇంటింటికీ ఒక కేజీ బియ్యం సేకరణ కార్యక్రమం ప్రకటించింది. 1995 జూలైలో మరలా క్యూబాకు సంఘీభావంగా మందులు, పిల్లలకు పెన్సిళ్లు వగైరా సేకరణ జరిగింది.

13. ఐక్యరాజ్యసమితి అధ్యక్షుడు కోఫీ అన్నన్ కు 2000 నూతన శతాబ్దిలో ఐక్యరాజ్య సమితి, సభ్య దేశాలు ఈ కింది నిర్దిష్ట చర్యలు తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తూ ప్రపంచ మహిళల గ్లోబల్ మార్చ్ సందర్భంగా ఐక్యరాజ్య సమితికి దేశవ్యాప్తంగా లక్షల సంతకాలతో మొమోరాండంలు పోస్టు చేయడం జరిగింది. 1. పేదరికాన్ని నిర్మూలించాలి. 2. స్త్రీలపై సాగుతున్న హింసను నిర్మూలించాలి. స్త్రీ, పురుషుల మధ్య సమానత్వాన్ని సాధించాలి.

మహిళల సంక్షేమమే జాతి సంక్షేమంగా ఎన్నెన్నో కీలకమైన బహుముఖ కార్యక్రమాల ఉద్యమాలతో ఐదవ అవిశ్రాంతంగా ఉద్యమాలు సాగిస్తూ సమాజాభివృద్ధికి నిరంతరం కృషి చేస్తోంది.

మహిళలు తమ అణచివేతను తామే అంగీకరించడం వంటి తిరోగమన సాంస్కృతిక విధానాల పట్ల నిత్యం మెలకువతో వ్యవహరించే విధంగా ఐదవ వారిని చైతన్యవంతుల్ని చేస్తుంది. అందుకే ఒక రాజకీయ పార్టీ వల్ల సాధ్యంకాని విశాలమైన పరిధిని మహిళా సమస్యల పట్ల ఐదవ కలిగి ఉంది. ♦

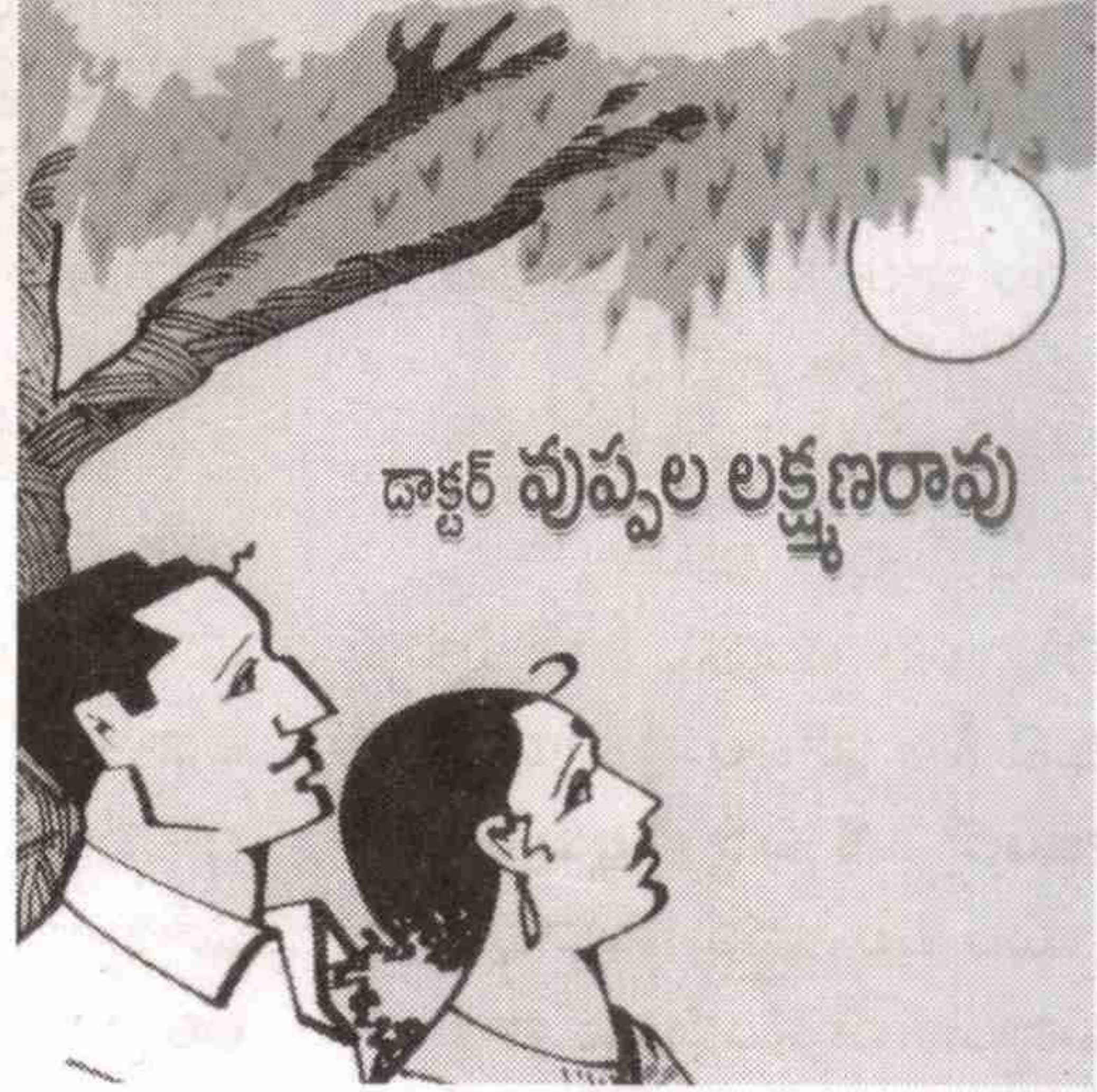

సిగ్గు పరదా మాటున

స్త్రీ

అతడు - ఆమె

• నవల •

డాక్టర్ వుప్పల లక్ష్మణరావు

అతడు - ఆమె నవలలో సమాజంలో స్త్రీ, పురుష సంబంధాలు ఎలా ఉన్నాయో? అలా ఉండటానికి కారణాలేమిటో లక్ష్మణరావుగారు తన రచనలో వివరంగా చర్చించారు. స్త్రీ, పురుష సంబంధాలంటే భార్యాభర్తల సంబంధమే కాక సమాజంలో సంబంధాలన్నీ తండ్రి కూతుళ్ళకు, అన్నా చెల్లెళ్ళకు, ఆడా, మగ స్నేహితులకు ఉన్న సంబంధాలను గురించి చర్చ చేశారు. శాంత, శాస్త్రి... ఇద్దరూ చదువుకున్న వారే అయినా శాస్త్రి చాలా విషయాల్లో శాంతను తనకంటే తక్కువగా చూస్తాడు. కానీ శాంత తన వ్యక్తిత్వంతో అతని ఆటలు సాగనివ్వదు. కానీ చిన్నచిన్న విషయాల్లో కూడా అతని స్వభావం బయటపడిపోతుంది. హిందూ పత్రికలో ప్రకటనల పేజీ శాంతకిచ్చి వార్తల పేజీ తను చదువుతాడు. 'ప్రపంచ వార్తలు స్త్రీలకు ఎందుకు? సినిమా బొమ్మలో, చీరల ప్రకటనలో చూసుకుంటారులే వాళ్లు' అనే పురుషాహంకారం శాస్త్రిలో ఉందని శాంత గుర్తిస్తుంది.

చలంగారి నవల శశిరేఖ

అనే పుస్తకాన్ని నాటకంగా మద్రాసులో ప్రదర్శిస్తే శాంత, శాస్త్రి వెళ్లి చూస్తారు. శశిరేఖ పాత్రపై శాంత స్పందించి సానుభూతి చూపడం.. ఆమె పాత్రను పొగడటం చేస్తుంది. శశిరేఖలో ఉన్న ప్రేమించే హృదయాన్ని సమాజం గాయపరిచింది కదా అని విచారిస్తుంది. కానీ ఆమె మాటలు శాస్త్రికి నచ్చవు. అలాంటి స్త్రీలలో మంచి ఉన్నా ప్రయోజనం లేదంటాడు. ఇలాంటి విషయాలపై వారిద్దరికీ సమన్వయం కుదరదు. ఇటువంటి విషయాల్లో నా పెళ్లం అమాయకత్వంగా, అజ్ఞానంగా ఉంటేనే నాకు ఇష్టం అనుకుంటాడు. ఆనాటి సమాజం స్త్రీని తనకు సంబంధించిన సమస్యలను మాట్లాడటానికి కూడా సిగ్గుపడే స్థితిలో ఉంచింది. చిన్నతనం నుంచి స్త్రీకి మర్యాద, మన్నన, సిగ్గు, భయం... వీటన్నిటినీ బోధించి ఆ బోధనల పరదాల వెనుక ఆమె శరీరాన్ని, మనసును దాచేసింది.

స్త్రీ సహజ సిద్ధమైన కోరికలను గురించి మాట్లాడకూడదని, అలా మాట్లాడితే బరితెగించిన వారని

సమాజం

వారికి బిరుదునిచ్చేది. శరీర ధర్మాలకు, ప్రకృతి ధర్మాలకు అతీతంగా పెరిగిన ఆడపిల్లలకు శరీరాన్ని గురించిన కనీస జ్ఞానం కూడా ఉండదు. అంతేకాదు లైంగిక విషయాల గురించి అజ్ఞానంలో, అమాయకత్వంలో ఉండే ఆడపిల్లలు లేనిపోని ప్రమాదాన్ని కొని తెచ్చుకుంటారు. శాంత మాత్రం చిన్నచిన్న పిల్లలు అజ్ఞానంలో ఉండి పెళ్లిళ్లు చేసుకుని అంతే అజ్ఞానంలో పిల్లల్ని కని సంసారాలు చేస్తున్న స్థితికి ఎంతో విచారాన్ని తెలియజేస్తుంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో సీతకు ఆపరేషన్ చేసి ప్రాణం దక్కించిన డాక్టర్ అమితంగా సంతోషించాడు. 12 ఏళ్లు కూడా నిండని తల్లి కడుపులో నాలుగు నెలల పిల్ల. ఇదొక అద్భుతం. ప్రపంచంలోకెల్లా రికార్డు. అటువంటి ఈ కేసును టేకప్ చేయడం నా అదృష్టం. ఆ ఫోటోలను మ్యూజియంలో ఉంచండి. ఈసారి

గైనకాలజిస్ట్ కాంగ్రెస్ లో ఈ కేసు మీద నివేదిక చదివానంటే అందరూ డంగ్ అయిపోవాలి అంటూ పరవశించిపోతాడు. లాయర్, ముందు తన ఫీజు సంగతి చూసుకున్నాడు.

గర్భ విచ్ఛితి చట్టప్రకారం నేరం. 1886 కేసులో ఇచ్చిన తీర్పు శిలాక్షరం లాంటిదన్నారు మొదట. కానీ శుభ గట్టిగా వాదిస్తే తల్లిప్రాణానికి ముప్పు వస్తే గర్భ విచ్ఛితి చేయొచ్చని దానికి మినహాయింపు ఉందని, ఫీజు ఎక్కువ తీసుకుని సీత ప్రాణం కాపాడాడు. సమాజంలో ఒక చిన్న పిల్లకు జరిగిన అన్యాయం వల్ల ఇద్దరు మేధావులు లాభపడ్డారు. ఈ సంఘటన వాళ్ల దృష్టిలో అంతవరకే పరిమితం. సీత

దురవస్థ, తమదాకా రాని, రాలేని వేలాది సీతలు, వాళ్ల చావుబతుకుల పోరాటాలు... ఇవేవీ ఆ మేధావులను తాకలేదు. ఇటువంటి సమస్యలపై సామాన్య ప్రజల్లో ప్రచారం చేసి చైతన్యం కలిగించాల్సిన బాధ్యత తమపై ఉందని వారు గుర్తించని మేధావులు వీళ్లు. వీలైనంత లాభం పొందడమే వారికి కావాలి. పారిశ్రామిక నాగరికత, మానవ శరీరంపై కూడా తన ప్రభావం చూపించిందని, సంఘంలో ఉత్పత్తి విధానంలో వచ్చిన మార్పులు, దానివల్ల జీవన విధానంలో వచ్చిన మార్పులు మనిషి శరీరాన్ని, దాని ధర్మాలను కూడా మారుస్తాయి. మనుషుల శరీరాల్లో వచ్చిన మార్పులు

మళ్లీ కొత్త సామాజిక మార్పులకు కారణమవుతాయి. అలాగే వ్యక్తిగతంగా స్త్రీ శరీరంలో వచ్చిన మార్పు సమాజంలో ఎన్ని మార్పులు తెచ్చిందో తెలుసుకుంటే సమస్యను సరిగా పరిష్కరించుకోగలమని రచయిత ఆలోచన. గర్భవిచ్ఛితి చట్టబద్ధం చేస్తే సమస్య పరిష్కారం సులువని శాంత ఆలోచన. కానీ శాస్త్ర అటువంటి చట్టం వస్తే హిందూ మతాన్ని, భారతీయ కుటుంబ వ్యవస్థనీ, మొత్తం మానవ సంస్కృతిని మంట గలపడమే అనుకుంటాడు. కానీ ఈ సమాజంలో స్త్రీకి ఈ పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది అని ఆలోచించడు. ♦

కాళికవై కదులు..!

పల్లవి: మదమెక్కిన మృగాళ్లు

స్వైరవిహారం చేస్తుంటే
అరికట్టలేని పాలకులు
గుడ్లప్పగించి చూస్తుంటే...

అ. ప: చూస్తారెందుకు తల్లీ కాళికలై రండి
ఈ కామాంధుల కాల్చేయ కాల్చివై రెండి

చరణం:

ఇంటా బైట విష నాగులు
కాటేసే విషసంస్కృతి కోరలు
ఆవహించే నీలిచిత్ర నీడలు
వ్యాపించే కామాంధుల జాడలు
చెంగుచెంగు నెగిరే జింకపిల్లలపై దూకినట్లు
కంటబడితే వెంటబడే ఈ మానవ మృగాలు

చరణం:2

ఝాన్సీరాణి పౌరుషం, రుద్రమదేవి శౌర్యం
చాకలి ఐలమ్మ చేసినట్టి సాహసం
గుర్తు చేసుకోవాలి.. ఉప్పెనలై రావాలి
ఈ సమాజ దుష్టత్వాన్ని ఉప్పు పాతరేయాలి
మహిళల కాపాడలేని ప్రభుత్వాలు ఎందుకు
మాతృమూర్తిలేని జగతి సాగదు కదా ముందుకు

- బి.దశరథ

అస్తమించిన బహుముఖ ప్రజ్ఞ కల్పకం ఏచూరి

చాలామందికి ఆమె ఏచూరి సీతారాం తల్లిగా మాత్రమే తెలుసు. ఆమె బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. రచయిత, సంఘ సేవకురాలు. మహిళ సమస్యలపై అనేక అంతర్జాతీయ సదస్సులుకు హాజరయ్యారు. ఆమె 1933లో మద్రాస్ లో జన్మించారు. తండ్రి, కందా భీమ శంకరం మద్రాస్ లో ఆ రోజుల్లోనే, జస్టిస్.

ప్రముఖ సంఘ సేవకురాలు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధురాలు దుర్గాభయ్ దేశముఖ్ సమీప బంధువు. అందువల్ల ఆమె ప్రభావం కూడా ఉండింది. ఆ రోజుల్లోనే ఆంధ్ర మహిళ సభ ఏర్పాటు చేసిన వ్యవస్థాపకుల్లో కల్పకం ఒకరు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర చీఫ్ సెక్రటరీగా చేసిన మోహన్ కందా, స్వయానా సోదరుడే. కల్పకం, భర్త సర్వేశ్వర సోమయాజులు రోడ్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ కార్పొరేషన్ లో ఇంజనీర్. మాజీ ప్రధాని పి.వి.నర్సింహారావుకి సోమయాజులు గారు సన్నిహిత మిత్రుడు. కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ తరుపున నేత కార్మికుల కోసం కృషి చేశారు. మహిళ అభ్యున్నతి కోసం నిరంతరం శ్రమించారు. దుర్గభాయి దేశముఖ్ పేరిట ఏర్పాటు చేసిన జాతీయ స్థాయి అవార్డు ఈ ఏడాది జులైలో అందుకున్నారు. గొప్ప మేధావి, యోధుడు అయిన సీతారాం ఏచూరిని ఈదేశ విప్లవోద్యమానికి అందజేసిన ధీర వనిత ముకుళిత హస్తాలతో శ్రద్ధాంజలి.

కోవిడ్ లో కోట్ల మూయి!

కోవిడ్ సమయంలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన వైద్య రంగ సిబ్బంది కుటుంబాలకు మద్దతు ఇస్తామని హామీ ఇచ్చిన ప్రభుత్వ ప్రస్తుత తీరు వారిని విస్మయపరుస్తోంది. కోవిడ్ మహమ్మారి ప్రారంభ దశలో.. ప్రధాన మంత్రి మోదీ స్వయంగా వైద్య రంగ సిబ్బందికి, వారి కుటుంబాలకు జేజేలు పలికారు. ఆయనను అనుసరిస్తూ, సాధారణ పౌరులు కూడా వైద్య రంగ సిబ్బంది కోసం ప్లేట్లతో చప్పుడు చేస్తూ, దీపాలు వెలిగిస్తూ.. మిలిటరీ సిబ్బంది హెలికాప్టర్ నుంచి పూలవాన కురిపిస్తూ కనిపించారు. ఆ కుటుంబాలన్నీ ఇప్పుడెలా ఉన్నాయో తెలుసుకునేందుకు, బీబీసీ కొన్ని నెలల పాటు డాక్టర్లు, వైద్య సంస్థలు, మాజీ ప్రభుత్వ అధికారులు, ఉద్యమకారులు, క్షేత్ర స్థాయిలో వైద్యరంగ సిబ్బంది కుటుంబాలను కలిసింది. ఈ పరిశోధనలో అనేక ఆసక్తికరమైన విషయాలు వెలుగుచూశాయి. కేంద్రప్రభుత్వ డొలతనం వెల్లడైంది. అదేంటో మీరే చదవండి!

ముం దుగా డిల్లీకి 250 కిలోమీటర్ల దూరంలోనున్న ఉత్తర్ప్రదేశ్ లోని బరేలీకి దగ్గర్లో ఉన్న ఒక గ్రామానికి వెళ్లారు. అక్కడే మాలతిని కలిశారు.

“మా అమ్మ చనిపోయినప్పుడు వైద్య శాఖ సిబ్బంది సహా చాలా మంది నాకు కాలే చేశారు. మా అమ్మ ఉద్యోగాన్ని చేయమని వారు నన్ను కోరారు. అప్పుడు ఇన్సూరెన్సు డబ్బు గురించి ప్రస్తావన వచ్చింది. అందరూ మద్దతు అందిస్తున్నట్లే మాట్లాడారు. అమ్మ చేసే ఉద్యోగంలో చేరేందుకు ఒక ఫామ్ నింపమంటే, అది కూడా నింపాను. కానీ, ఆ తర్వాత ఏం జరిగిందో తెలియదు” అని మాలతి చెప్పారు.

మాలతి తల్లి శాంతి దేవి ఆశా హెల్త్ వర్కర్. ఆమె కోవిడ్ సోకి మరణించి నాలుగు నెలలు కావస్తోంది. సహాయం చేయాలంటూ ఆ కుటుంబం

చాలాసార్లు అధికారులను సంప్రదించింది. కానీ, ఇప్పటి వరకు ఆమెకు రావాల్సిన పరిహారం కానీ, ఆమె కూతురికి ఉద్యోగం కానీ రాలేదు. శాంతి 25 ఏళ్ల క్రితం ఆ ఉద్యోగంలో చేరారని, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అనేక సేవలందించారని ఆమె కుటుంబసభ్యులు చెప్పారు.

ముంబయిలో సుజాత భవే పరిస్థితి కూడా దాదాపు ఇలాగే ఉంది. ఆమె భర్త డాక్టర్ చిత్తరంజన్ భవే ఈఎన్టీ వైద్యులు. ఆయన 2020 జూన్ 1న కోవిడ్ సోకి మరణించారు. ఆయన రోగులకు వైద్యం అందిస్తున్న సమయానికి పీపీఈ కిట్లు లేకపోవడంతోపాటూ, కోవిడ్ నుంచి కాపాడుకునేందుకు తగిన శిక్షణ ఇవ్వలేదని ఆయన కుటుంబం చెబుతోంది. “ఆయన మొదట్లో తన రోగులను ఆన్ లైన్ లో చూసేవారు. కానీ, చెవి, ముక్కు, గొంతు సంబంధిత సమస్యలకు స్వయంగా చూడకుండా వైద్యం అందించడం కష్టం కావడంతో ఆయన ఆసుపత్రికి వెళ్లడం మొదలుపెట్టారు” అని సుజాత చెప్పారు. ఆయన రోగులను నేరుగా

పరిశీలించడం మొదలుపెట్టిన కొన్ని రోజులకే, కోవిడ్ లక్షణాలు కనిపించాయి. దాంతో, ఆయనను ఆసుపత్రిలో చేర్చాల్సి వచ్చింది. ఆ తర్వాత ఆయన మరణించారు. చిత్తరంజన్ కుటుంబం పరిహారం కోసం దరఖాస్తు చేసినా అధికారులు దాన్ని తిరస్కరించారు.

“నా భర్త ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన కోవిడ్ వార్డులో పని చేయకపోవడం వల్ల మా అభ్యర్థనను తిరస్కరించారు. చికిత్స తీసుకోవడానికి ఎక్కడకు వెళ్లాలో నిర్ణయించుకునే హక్కు రోగికి ఉంటుంది. చాలాసార్లు కోవిడ్ వచ్చిందని తెలిశాక కూడా కొంత మంది డాక్టర్లను కలవడానికి వెళుతున్నారు. కేవలం ప్రభుత్వ వైద్యులకే వైరస్ సోకిందనడానికి లేదు, ప్రైవేటు వైద్యులూ వైరస్ బారిన పడ్డారు. ఇది పూర్తిగా అన్యాయం. ఇది వివక్ష. మమ్మల్ని అవమానపరిచినట్లుగా అనిపించింది” అని ఆమె చెప్పారు.

కొందరు తమకు రావాల్సిన పరిహారం అందదేమో అన్న భయంతో ‘బీబీసీ’తో మాట్లాడటానికి నిరాకరించారు.

ఈ కుటుంబాలు ఎందుకు ఇబ్బంది పడుతున్నాయి? కేంద్రం 2020 మార్చి 26న ఆరోగ్య బీమా పథకాన్ని ప్రకటించింది. వైరస్ బారిన పడి ప్రాణాలు కోల్పోయిన వైద్య రంగ సిబ్బంది కుటుంబాలకు రూ.50 లక్షల నష్ట పరిహారాన్ని బీమా సంస్థ ఇస్తుందని మోదీ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

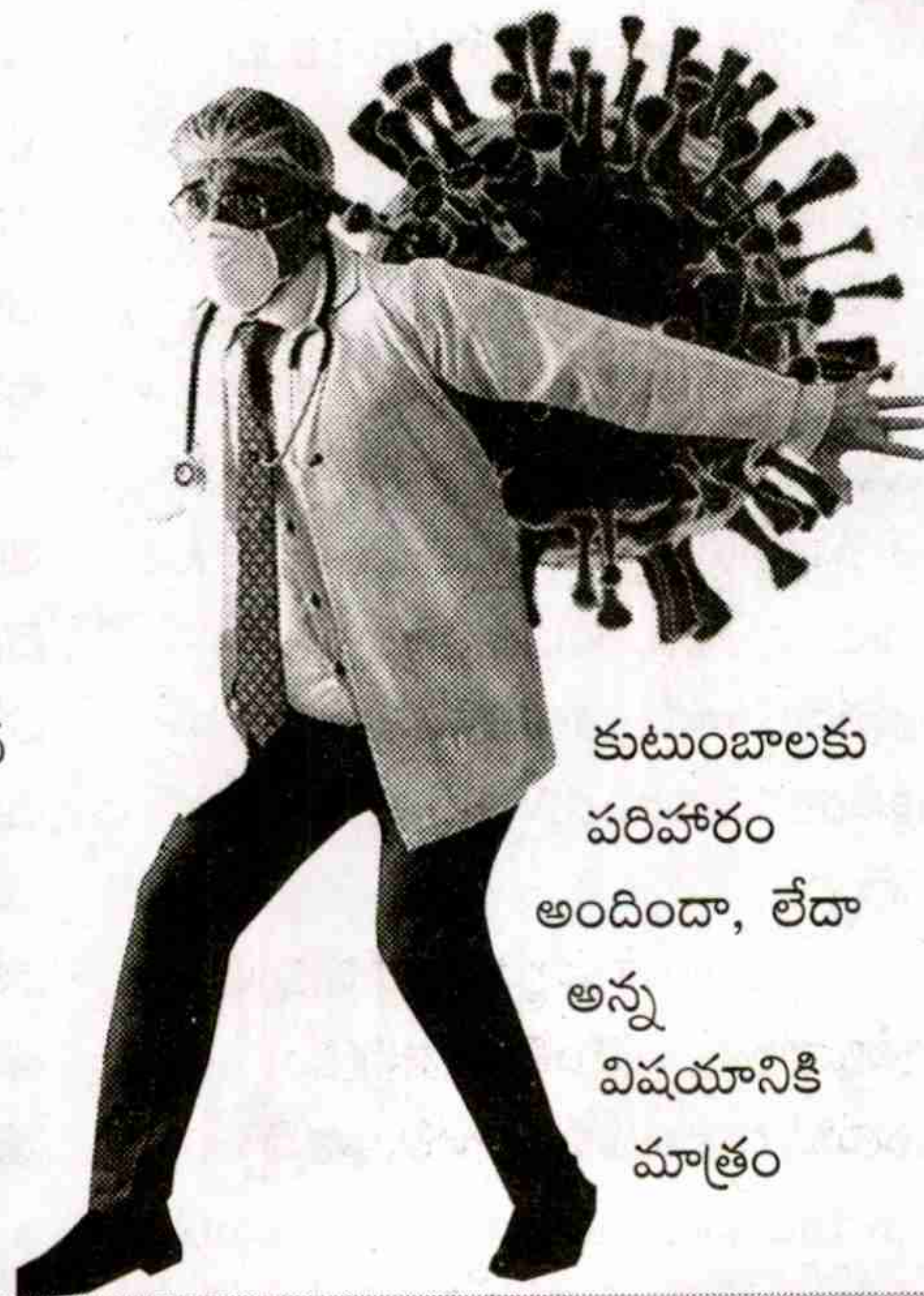
ఈ పథకాన్ని ప్రకటిస్తూ, ఆర్థిక శాఖ మంత్రి నిర్మల సీతారామన్ కూడా వైద్యులను “తెల్లని యూనిఫామ్ ధరించిన దేవుళ్లు”గా అభివర్ణించారు.

కోవిడ్తో వైద్య రంగ సిబ్బంది ఎంతమంది మరణించారో చెప్పాలని ఈ ఏడాది జులైలో కొంత మంది ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వాన్ని కోరారు.

అయితే, దీనికి సంబంధించిన డేటాను సేకరించలేదని ప్రభుత్వం సమాధానం ఇచ్చింది. కానీ, ప్రభుత్వం ప్రకటించిన బీమా పథకానికి అనుగుణంగా ఇన్సూరెన్సు అందజేస్తామని చెప్పింది.

బీమా సొమ్మును చెల్లించే విషయంలో జాప్యం జరుగుతున్నట్లు ప్రభుత్వం కూడా అంగీకరించింది. పరిహారం అందించే ప్రక్రియను 2021 మేలో క్రమబద్ధీకరించింది. ఆర్టీఐ దరఖాస్తుల ద్వారా పొందిన డేటా ప్రకారం.. ప్రభుత్వం 2020 మార్చి 29 నుంచి 2021 జులై 08 మధ్య ఈ బీమా పథకం కోసం రూ.663 కోట్లకు పైగా ప్రీమియం చెల్లించినట్లు తెలుస్తోంది.

మే 2021 తర్వాత సుమారు 70 శాతం చెల్లింపులు చేసింది. అయితే, మొత్తం మరణాలకు సంబంధించిన లెక్కలు లేకపోవడంతో, అన్ని

కుటుంబాలకు పరిహారం అందిందా, లేదా అన్న విషయానికి మాత్రం

ప్రభుత్వానికి మొత్తం 1342 బీమా క్లెయిమ్లు అందగా.. 2020 మార్చి 30 నుంచి 2021 జులై 16 మధ్య 921మంది క్లెయిమ్లను సెటిల్ చేసినట్లు ప్రభుత్వ డేటా చెబుతోంది. మిగిలిన 421 క్లెయిమ్లు పరిశీలన, తిరస్కరణ దశలో ఉన్నట్లు చెప్పింది.

సమాధానం

ఇవ్వలేకపోయింది. ఈ బీమా పథకాన్ని రూపొందించిన విధానం, దీనిని అందరికీ అందించేందుకు తీసుకున్న చర్యల గురించి మాత్రం సమాధానం లభించలేదు.

వైద్య రంగ సిబ్బంది

మరణాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం వివరాలు ఇవ్వకపోవడంతో, ఈ వివరాల కోసం బీబీసీ వైద్య సంబంధిత సంస్థలను సంప్రదించింది.

వైద్య సేవలు అందిస్తూ, సుమారు 1600 మంది వైద్యులు కోవిడ్ సోకి మరణించినట్లు ఇండియన్ మెడికల్ అసోసియేషన్ తెలిపింది. 128 మంది నర్సులు ప్రాణాలు కోల్పోయినట్లు ‘ది ట్రైన్డ్ నర్సెస్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా’ చెప్పింది. కోవిడ్ విధులు నిర్వహిస్తూ 100 మందికిపైగా ఆశా వర్కర్లు మరణించినట్లు 2020 పార్లమెంటుకు చెప్పింది.

బీబీసీ సేకరించిన వివరాల ప్రకారం 1800 మందికి పైగా ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు వైద్య రంగ సిబ్బంది కోవిడ్తో మరణించారు.

అయితే, ఈ గణాంకాలలో సామాజిక కార్యకర్తలు, వాలంటీర్లు, వార్డు బాయ్స్, రోజు కూలీలు, అవుట్ సోర్స్ సిబ్బందికి సంబంధించిన లెక్కలు లేవు. 1800 మందికి పైగా వైద్య సిబ్బంది మరణించినట్లు అంచనాలు ఉండగా వారిలో ప్రభుత్వ పరిహారం సుమారు 900 మందికి మాత్రమే అందింది.

మరణించిన వైద్య సిబ్బంది సంఖ్యకు, పరిహారం అందుకున్న కుటుంబాల సంఖ్యకు మధ్య అంత వ్యత్యాసం ఎందుకు కనిపిస్తోంది?

ప్రభుత్వం ప్రకటించిన బీమా పథకం కేవలం ప్రభుత్వ వైద్యులకు, ప్రభుత్వానికి అభ్యర్థనలు చేసుకున్న ప్రైవేటు రంగ సిబ్బందికి మాత్రమే అందడం ఈ వ్యత్యాసానికి కారణం అని చెప్పవచ్చు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, కోవిడ్ సోకి మరణించిన ప్రైవేటు వైద్య రంగ సిబ్బందిని ప్రభుత్వం గుర్తించలేదని అర్థం.

ప్రభుత్వం వైద్యులను ఇలా వివక్షతో చూడరాదని ఆగ్రాకు చెందిన డాక్టర్ మధు రాజ్ పాల్ అన్నారు. ఆమె భర్త డాక్టర్ వీకే రాజ్ పాల్ ఒక ప్రైవేటు వైద్యుడు. ఆయన కూడా భారతదేశంలో రెండవ వేవ్ ఉధృతంగా ఉన్నప్పుడు కోవిడ్ సోకి మరణించారు.

“నా భర్తకు 67 ఏళ్లు. క్లినిక్ లో ఆయన రోగులను చూసేవారు. ఆయన వైద్యం చేసిన రోగులు కొంత మంది కోవిడ్ ఆసుపత్రుల్లో కూడా చేరారు. మేం రోగులను నిర్లక్ష్యం చేయలేం. మాకు కూడా పరిహారం అందాలని నేననుకుంటున్నాను. మా కుటుంబానికి ప్రధాన ఆధారమైన వ్యక్తిని కోల్పోయాం. దీంతో మాకు చాలా సమస్యలు ఎదురవుతాయి. ప్రభుత్వ వైద్యునికే పరిహారం ఇస్తాం, ప్రైవేటు వైద్యులకు ఇవ్వం అనడం మాపై వివక్ష చూపుతున్నట్లుగా అనిపిస్తోంది. ఇది సరైంది కాదు. ప్రభుత్వం అందరినీ సమానంగా చూడాలి” అని ఆమె అన్నారు.

బీమా పొందేందుకు అవసరమైన పత్రాలన్నిటినీ అధికారులకు సమర్పించినట్లు ఆమె చెప్పారు. వారి నిర్ణయం వినేందుకు ఆమె ఎదురు చూస్తున్నారు. ఒకవైపు, డాక్టర్ రాజ్ పాల్, డాక్టర్ భవే లాంటి వారు రోగులకు వైద్యం అందించాలనే నిర్ణయాన్ని స్వయంగా తీసుకుంటే.. మరోవైపు తప్పనిసరై రోగులను చూడాల్సి వచ్చిన

పరిస్థితులను ఎదుర్కొన్న వైద్యులు కూడా ఉన్నారు.

క్లినిక్ తెరవకపోతే లైసెన్స్ రద్దు చేస్తామని ముంబయి మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ సర్క్యులర్ జారీ చేసినట్లు అసోసియేషన్ ఆఫ్ మెడికల్ కన్సల్టెంట్స్ అధ్యక్షురాలు డాక్టర్ నీలిమ వైద్య భూమారే చెప్పారు.

“ఇది బెదిరింపు కాదా? మేం మా ఉద్యోగాలు కోల్పోతాం. ప్రభుత్వం దగ్గర తగిన మౌలిక సదుపాయాలు లేవని గ్రహించడంతో ప్రైవేటు సిబ్బంది రంగంలోకి రావల్సి వచ్చింది. దాంతో, ఇలాంటి పరిస్థితులు చాలా చోట్ల తలెత్తాయి. ఇంత జరిగినా కూడా, మా అభ్యర్థనలను గౌరవించడం కానీ, మాకు సౌకర్యాలు అందజేయడం కానీ జరగడం లేదు. ఇది అన్యాయం కాదా? మా వాదన ప్రభుత్వం వినడానికి సిద్ధంగా లేకపోతే మేం కోర్టుకు వెళ్లాల్సి వస్తుంది” అన్నారామె.

కోవిడ్ -19

మహమ్మారి, దాన్ని ఎదుర్కోవడంలో ప్రభుత్వ సాఫల్యవైఫల్యాలు 2020 నవంబరులో పార్లమెంటులో చర్చకు వచ్చాయి. “భారతదేశంలో ఉన్న చాలా పబ్లిక్ ఆసుపత్రుల్లో పెద్ద సంఖ్యలో వైద్య స్థానాలు ఖాళీగా ఉండటంతో, ప్రైవేటు రంగ సిబ్బంది, కాంట్రాక్ట్ సిబ్బందిపై ఆధారపడవలసి వచ్చింది” అని, పార్లమెంటులో ప్రభుత్వ వైద్య రంగానికి సంబంధించి విడుదల చేసిన నివేదిక పేర్కొంది.

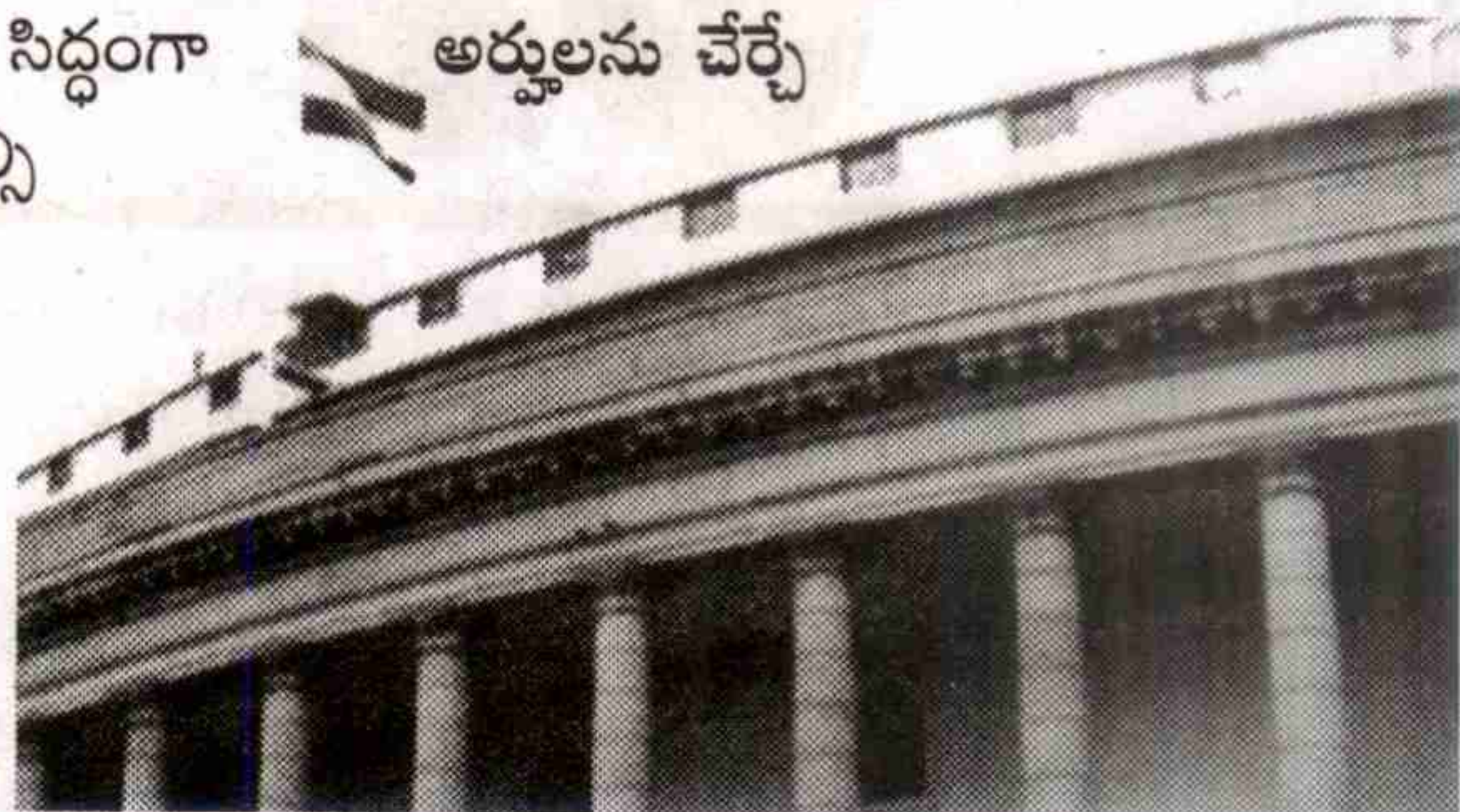
వైద్య రంగ సిబ్బందికి తగిన జీతం, ఆర్థిక ప్రోత్సాహకాలతో పాటు బీమా సదుపాయాన్ని కూడా ఇవ్వాలని ఆ నివేదిక పేర్కొంది.

మహమ్మారితో పోరాడుతూ ప్రాణాలను అర్పించిన డాక్టర్లను అమరులుగా గుర్తించాలని, వారి

కుటుంబాలకు తగిన పరిహారం అందించాలని కూడా పేర్కొంది. అయినప్పటికీ, ప్రభుత్వ విధానంలో ఎలాంటి మార్పు రాలేదు.

‘మనం వ్యాక్సిన్ల కోసం ఖర్చు పెడుతున్నాం. ప్రపంచంలో చాలా దేశాలతో పోలిస్తే, మన దేశంలో మరణాల రేటు తక్కువగా ఉంది. లక్షలాది మందికి వైద్యం అందిస్తున్న భారతీయ వైద్య వ్యవస్థ వల్లే మరణాల రేటు తక్కువ ఉంది. అలాంటి వైద్యరంగ సిబ్బందిని నిర్లక్ష్యం చేయడం విచారకరం.

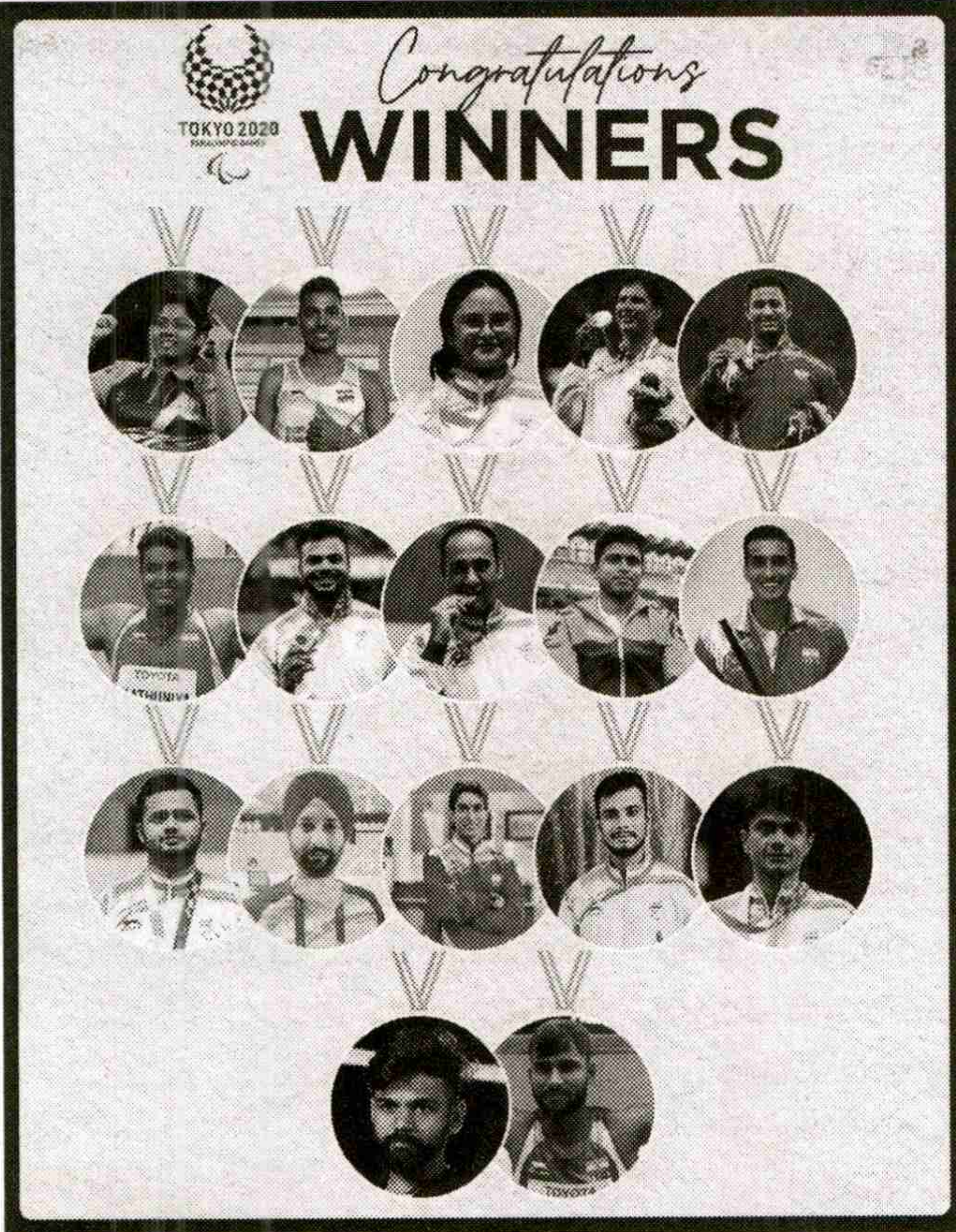
బీమా పథకాలలో కేవలం వైద్య రంగ సిబ్బంది మాత్రమే కాకుండా, అంబులెన్స్, కాంట్రాక్టు సిబ్బందిని కూడా చేర్చాలి. శ్మశాన వాటికల్లో పని చేసిన వారిని కూడా చేర్చాలి. ఈ పథకానికి అర్హులను చేర్చే

విషయంలో ప్రభుత్వం మరింత విశాల దృక్పథంతో వ్యవహరించాలి. ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు రంగ సిబ్బందికి మధ్య వ్యత్యాసాన్ని ప్రదర్శించకూడదు” అని అన్నారు.

కోవిడ్ మహమ్మారి సమయంలో మరణించిన వైద్య రంగ సిబ్బందికి సంబంధించిన గణాంకాలు.. బీమా పథకం అమలు, మరింత విస్తృత పరిచేందుకు చేపడుతున్న చర్యలు గురించి తెలుసుకునేందుకు వైద్య ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖను ‘బీబీసీ’ సంప్రదించింది. కానీ ఇప్పటి వరకు ఆ మంత్రిత్వ శాఖ నుంచి ఎలాంటి సమాధానం రాలేదు. ♦

పారాలింపిక్స్ లో వికలాంగులు భారత్ కు స్వర్ణాభ్యుదయాన్ని లభించారు. ఇదంతో అద్భుతం.. అపూర్వం.. చరిత్రాత్మకం కూడా. అయితే, ఈ విజయాల వెనుక ఎంతో కష్టం, ఎన్నెన్నో అవమానాలు దాగి ఉన్నాయి. ప్రోత్సాహం కరువైన చోట పసిడి కాంతులు పండించడం వెనుక అకుంఠిత బీక్స్, పట్టుదలలు దాగి ఉన్నాయి. పట్టు సడలని ఆత్మ విశ్వాసం అంతర్లీనమై ఉంది. ప్రభుత్వాల నుంచి సరైన ఆదరణ గమక లభించి ఉంటే పారాలింపిక్స్ లో మరిన్ని పతకాలు దక్కి ఉండేవి. మన క్రీడాకారులు గెలిచిన తరువాత ఇదంతా 'మా గొప్ప' అని మోడి సర్కారు చెబుతున్నా వాస్తవం వేరుగా ఉంది. స్వశక్తితోనూ.. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే ఏకలవ్య శిక్షణతోనూ.. మనవాళ్లు పారా క్రీడల్లో రాణించారంటే అతిశయోక్తి కాదు. మన దేశంలో వికలాంగ క్రీడల తీరు తెన్నులు? ప్రభుత్వాల ప్రోత్సాహం? వివక్ష రూపాలు? భుజం తట్టేవారు లేకున్నా, వికలాంగులు విజేతలుగా ఎలా నిలుస్తున్నారు? అన్న విషయాలను స్పృశిస్తూ.. కొత్త కోణాలను ఆవిష్కరించేదే ఈ కథనం.

గ్రామీణులు ఎరుగని విశ్వ వేదిక
ఐదు దశాబ్దాలుగా పారాలింపిక్స్ లో భారత్ క్రీడాకారులు పాల్గొంటున్నారు. అయితే, ఇప్పటికీ వికలాంగులకు ప్రత్యేక విశ్వ క్రీడా వేదిక ఉందనే విషయం చాలా మందికి తెలియదు. పారా స్పోర్ట్స్ పదాన్ని గ్రామీణ ప్రాంతంలోని వికలాంగులు ఇప్పటికీ ఎరుగరు. క్రీడల పట్ల వారికి అవగాహన కల్పించే పనిని ప్రభుత్వాలు ఏనాడూ చేపట్టలేదు. ఇది ఓ రకంగా వివక్షే. వికలాంగ సంఘాల పోరాటాలు, ఐక్యరాజ్య సమితి సూచనలు మేరకు 2007 నుంచి కొన్ని మార్పులు సంతరించుకున్నాయి. ఆ ఫలితమే నేడు పెరిగిన పతకాలు. సొంత నిధులతోనే శిక్షణ..!

వాస్తవానికి వికలాంగుల చట్టం - 2016 సెక్షన్ 30 వైకల్యాలున్న వ్యక్తులకు క్రీడల్లో మెరుగైన సౌకర్యాలు

కల్పించాలని చెబుతోంది. వారి క్రీడా హక్కులను బలపరుస్తోంది. కానీ ఆ పని జరగడం లేదు. పెక్కు రాష్ట్రాల్లో వికలాంగులకు ప్రత్యేక క్రీడా సదుపాయాలు లేవు. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో స్పెషల్ అకాడమీలు లేనే లేవు. ప్రభుత్వాలు తగిన నిధులు కేటాయించకపోవడంతో వికలాంగ క్రీడాకారులే తమ సొంత డబ్బులు వెచ్చించి, శిక్షణ పొందుతున్న ఉదంతాలు అనేకం. వీల్ చైర్ బ్యాడ్మింటన్ క్రీడనే తీసుకుంటే.. ఒక అధునాతన వీల్ చైర్ రూ.5 లక్షలు ఉంటుంది. అంత మొత్తం వెచ్చించి, కొనుక్కోలేని స్థితిలో మన దేశీయ క్రీడాకారులు రూ.40 వేలు విలువజేసే వీల్ చైర్ తోనే సాధన చేస్తున్నారు. కొంతమంది వాటితోనే

విశ్వవిజేతలు!

అంతర్జాతీయ పోటీల్లో పాల్గొంటున్నారు. 'అమెరికా, బ్రిటన్ క్రీడాకారులు లక్షల రూపాయల వీల్ చైర్లతో కదన రంగంలోకి దిగుతుంటే మనవారు నాణ్యతలేని వాటితో బరిలో దిగితే పతకాలు ఎలా వస్తాయి?' అని వీల్ చైర్ బ్యాడ్మింటన్ క్రీడాకారులు వాపోతున్నారు.

మరుగున పడుతున్న ప్రతిభ...!

'నెలకు రెండు షటిల్ బ్యాట్లు అవసరం. ఒక్కోదాని విలువ రూ.ఆరు వేలు. 12 షటిల్ కాక్స్ ఉండే బ్యారెల్ సాధనకు మూడు రోజులే వస్తుంది. ఒక్కో బ్యారెల్ ధర కనీసంగా 1100 ఉంటుంది. ఆ లెక్కన నెలకు రూ.11

వేలు ఖర్చవుతుంది. శిక్షణ కోసం అకాడమీకి వెళితే నిర్వాహకులు నెలకు రూ.15 వేలు తీసుకుంటున్నారు. క్రీడాకారునికి అవసరమయ్యే పాస్టికాహారం కోసం నెలకు రూ.10వేలు వెచ్చించాల్సి వస్తోంది. ఈ లెక్కన ఒక క్రీడాకారుడు నెలకే రూ.42 వేలును భరించాల్సి వస్తోంది. ప్రభుత్వం నుంచి ఎటువంటి సాయమూ అందడం లేదు. అందుకే చాలా మంది పారా స్పోర్ట్స్ కు దూరంగా ఉంటున్నారు' అని కర్నూలు జిల్లా గూడూరు మండలం, మునగాల గ్రామానికి చెందిన అంతర్జాతీయ వీల్ చైర్ బ్యాడ్మింటన్ క్రీడాకారుడు బోయ రామాంజనేయులు ఆవేదన చెందుతున్నారు. ఆయన జావెలిన్ త్రోలో 2004 నుంచి 2009 వరకూ విశేష ప్రతిభ కనబరిచారు. జాతీయ స్థాయిలో ఎనిమిది పతకాలు సాధించారు. 2009 నుంచి వీల్ చైర్ బ్యాడ్మింటన్ వైపు మరలి ఈ క్రీడలోనూ రాణించారు. ఇప్పటివరకూ మూడు అంతర్జాతీయ, నాలుగు జాతీయ స్థాయి పతకాలు సాధించారు. ఇంతగా క్రీడల్లో రాణించిన ఆయన్ని ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోకపోవడంతో నేడు జిరాక్స్ సెంటర్ పెట్టుకుని బతుకీడిస్తున్నాడు. ఇలాంటి రామాంజనేయులు దేశంలో కోకొల్లలు.

అడుగుడుగునా అవమానమే... మోడీ సర్కారు హయాంలో 2015లో వికలాంగ అథ్లెట్లు చైనీస్ తైపీ వేదికగా జరిగే ఆసియా, పసిఫిక్ బధిరుల క్రీడల్లో పాల్గొనేందుకు బయలుదేరగా వారికి గొప్ప అవమానమే ఎదురైంది. సాంకేతిక సమస్యలతో వీసా జారీ ఆలస్యమవడంతో రోడ్డుపైనే నిద్రించాల్సిన పరిస్థితి తలెత్తింది. అదే ఏడాది ఘజియాబాద్ వద్ద 15వ జాతీయ పారా అథ్లెటిక్స్ ఛాంపియన్ షిప్ కు హాజరైన వారికి ప్రాథమిక సదుపాయాలు కూడా కల్పించలేదు. మహిళా అథ్లెట్లు స్నానం చేసేందుకు ఇబ్బంది పడ్డారంటే ఏర్పాట్లు ఎంత దారుణంగా ఉన్నాయో అర్థం చేసుకోవచ్చు. 2021లో ఇవే క్రీడలు చెన్నయ్ లో జరగాల్సి ఉండగా నాలుగు రోజుల వ్యవధిలోనే బెంగళూరుకు వేదికను మార్చారు. తగిన ఏర్పాట్లు చేయకపోవడంతో మొబైల్ టార్చీల వెలుగుల్లోనే కొన్ని క్రీడలు సాగాయి. టోక్యోలో బంగారు పతకం గెలిచిన షూటర్ అవనీ లేఖరా, జావెలిన్ త్రోలో రజతం సాధించి దేవేంద్ర జర్నూరియా, కాంస్య పతక విజేత సుందర్ సింగ్ గుర్జారలకు కొన్ని నెలల పాటు జీతాలు నిలిపివేశారు. అయినా కఠోర సాధన చేసి విజయ ధంకా మోగించారు. ప్రభుత్వాల నిర్లక్ష్యానికి ఇవీ తార్కాణాలు.

సమగ్ర క్రీడా విధానం కరువు

పారా క్రీడా విధానానికి దేశంలో సరైనా ప్రణాళిక లేదు. మండల, జిల్లా, రాష్ట్ర, జోనల్, జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిల్లో క్రీడలు జరిగితే మంచి క్రీడాకారులు పుట్టుకొస్తారు. కానీ అలా జరగడం లేదు. భారత్ పారాలింపిక్ కమిటీ, ఆల్ ఇండియా స్పోర్ట్స్ కౌన్సిల్ ఫర్ ది డెఫ్ ఉన్నా వాటి పనితీరు సరిగా లేదు. వికలాంగ క్రీడలపై అవగాహన లేనివారు, ప్రభుత్వ అనుకూలురు సెలక్షన్ కమిటీల్లో ఉండటం వల్ల పారదర్శకత లోపిస్తోంది. రాజకీయ లాబీయింగ్ దేశంలో అసలైన ప్రతిభకు ప్రతిబంధకంగా మారుతోంది. మరోపక్క బడ్జెట్ లో క్రీడలకు తగిన నిధుల కేటాయింపు ఉండటంలేదు. టోక్యోలో భారత క్రీడాకారుల విజయాలను చూసేసా పాలకులు కళ్లు తెరిచి సరైన సదుపాయాలు కల్పిస్తే 2024లో పారిస్ లో జరిగే విశ్వ క్రీడల్లో మరిన్ని పతకాలు రావడం ఖాయం.

ఎక్కువ

పతకాలు

సాధించి రికార్డు

నెలకొల్పిన షూటర్ సింగ్ రాజ్ అధాన కలను నిజం చేయడానికి అతని భార్య నగలను అమ్మకానికి పెట్టింది. డిస్కస్ త్రో ఎఫ్ 56 విభాగంలో రజతం సాధించిన యోగేశ్ కథునియాకు కోచ్ లేడు. ఇవి చాలు.. మన ప్రభుత్వాలు వికలాంగ క్రీడాకారుల పట్ల ఎంతటి వివక్షతను చూపుతున్నాయో అర్థం చేసుకోడానికి.

సౌకర్యాలు లేకున్నా గెలిచారు..

సాధారణ అథ్లెట్లతో పోలిస్తే పారా అథ్లెట్లపై మన ప్రభుత్వాలు చూపే శ్రద్ధ తక్కువ. శిక్షణ వసతులూ అంతంత మాత్రమే. కార్పొరేట్ సంస్థల ప్రోత్సాహమూ కరువే. అయినప్పటికీ స్వశక్తితో భారత్ పారాలింపియన్లు అడ్డంకులను అధిగమించారు. టోక్యోలో పతకాల పంట పండించి ఎందరికో ప్రేరణగా నిలిచారు. 1968 నుంచి పారాలింపిక్స్ లో

తలపడుతున్న భారత్ టోక్యో క్రీడల్లో మాత్రం 19

పతకాలతో చరిత్ర సృష్టించింది. ఐదు స్వర్ణాలు,

ఎనిమిది రజతాలు, ఆరు కాంస్యాలతో పట్టికలో

24వ స్థానంలో నిలిచింది. 54 మంది

అథ్లెట్లతో బరిలోకి దిగిన మన జట్టులో

17 మంది పతకాలు గెలుచుకోవడం

ఈసారి క్రీడల్లో విశేషం. రియో

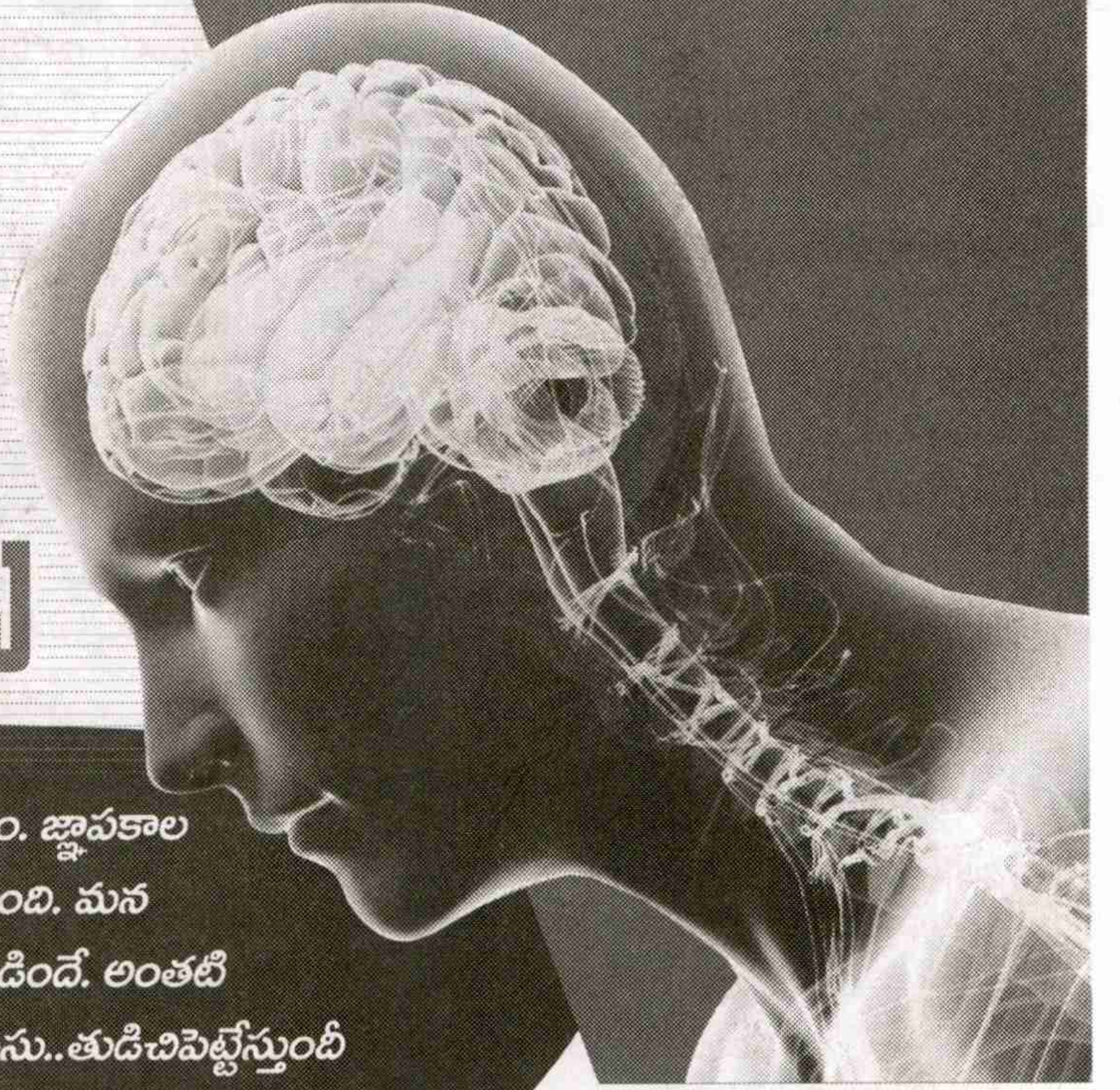
గేమ్స్ లో సాధించిన 12

పతకాలే భారత్ కు ఇప్పటి

వరకూ అత్యధికం. ♦

మెదడు.. ఒక అల్లీమర్స్

మనిషి అంటేనే జ్ఞాపకాల సమాహారం. జ్ఞాపకాల తోడు లేకపోతే జీవితమే మోడు వారుతుంది. మన ప్రతి కదలికా, ప్రతి మాటా, ప్రతి పనీ వీటితో ముడిపడిందే. అంతటి కీలకమైన జ్ఞాపకాలను సమూలంగా మెదడు.. మనసు.. తుడిచిపెట్టేస్తుందీ అల్లీమర్స్ వ్యాధి. వృద్ధాప్యంలో దాడిచేసే ఇది కన్నవారిని, కట్టుకున్నవారిని గుర్తుపట్టలేని స్థితికి తీసుకొస్తుంది. తీవ్రమైన మతిమరుపును తెచ్చిపెట్టే డిమెన్షియా రకాల్లో అల్లీమర్స్ ఒకటి. ఈ జబ్బు గురించి ఎంత ఎక్కువగా తెలుసుకుంటే అల్లీమర్స్ బాధితులను అంత బాగా అర్థం చేసుకోవటానికి, మరింత అండగా నిలవటానికి తోడ్పడుతుంది. మున్నుండు ముంచుకొచ్చే మార్పులను ఎదుర్కొనేలా సన్నద్ధం చేస్తుంది. కాబట్టే 'డిమెన్షియా గురించి తెలుసుకో, అల్లీమర్స్ గురించి తెలుసుకో' అని ఈ సంవత్సరపు ప్రపంచ అల్లీమర్స్ దినం నినదిస్తోంది.

డిప్రెషన్ :

ఈ వ్యాధి తొలిదశలో తమను తాము మర్చిపోయి తమకేదో అయిపోతుందని ఆందోళన పడుతూ కుంగుబాటుకు గురవుతుంటారు. బుబ్బ ముదిరి, మతిమరుపు ఎక్కువయ్యాక, తమను తాము గుర్తుపట్టలేని స్థితికి చేరుకున్నాక కుంగుబాటు వస్తుంది. మిగతా లక్షణాలు మాత్రం అలాగే కనిపిస్తాయి. కొందరు దేని మీదా ఆసక్తి చూపకపోవచ్చు. నిరాశా, నిస్సహాయత లోనుకావచ్చు.

కోపం:

అల్లీమర్స్ బాధితులు చెప్పేది ఇతరులకు సరిగా అర్థం కాదు. ఇతరులు చెప్పేది వారికి అర్థం కాదు. చుట్టుపక్కల జరిగే ఘటనలనూ అర్థం చేసుకోలేకపోవచ్చు. ఫలితంగా ఒకరకమైన ఒత్తిడి, ఆందోళనకు గురవుతారు. ఇవి కోపానికి, ఉద్రిక్త స్వభావానికి దారితీస్తాయి. విసుగు, అసౌకర్యం వంటివి ఇందుకు కారణం కావచ్చు.

మానసిక సమస్యలు -రకాలు

డిమెన్షియా, అల్లీమర్స్ లో మెదడు కణాలు క్షీణించిపోతుండటం వల్ల క్రమంగా చాలా మార్పులు పొడసూపుతుంటాయి. మెదడులో ప్రభావితమైన భాగాన్ని బట్టి ఆయా లక్షణాలు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తుంటాయి. జ్ఞాపకశక్తి, విషయ గ్రహణ సామర్థ్యాలు తగ్గటంతో పాటు ప్రవర్తన, మూడ్, వ్యక్తిత్వం సైతం మారిపోవటం గమనార్హం. చాలాసార్లు మతిమరుపు కన్నా ప్రవర్తన మార్పులే కుటుంబ సభ్యులకు ఇబ్బందికరంగా పరిణమిస్తాయి. 'మరచిపోతే మరచిపోయారు గానీ ఇవేం బాధలు' అని చాలామంది వాపోవటం చూస్తూనే ఉంటాం.

కుదురుగా ఉండకపోవటం

ఇంట్లో వాళ్లని గుర్తుపట్టలేకపోవటం వల్ల తమ వాళ్లంతా ఎక్కడికో వెళ్లిపోయారని భావించొచ్చు. తనను వాళ్ల దగ్గరికి తీసుకెళ్లమని పట్టుబట్టొచ్చు. 'నేనే కొడుకుని, నేనే కుమార్తెను' అని చెప్పినా నమ్మరు.

మళ్లీ మళ్లీ అవే పనులు :

గుర్తుండకపోవటం వల్ల చేసిన పనులే మళ్లీ మళ్లీ చేస్తుండొచ్చు.

భ్రమలు: అల్బీమర్స్ లో కణతల వద్ద ఉన్న మెదడు ఎక్కువగా క్షీణిస్తుంటుంది. ఇది భ్రమలకు దారితీస్తుంది. ఎవరో తమను పిలుస్తున్నారని, ఎదురుగా వచ్చి నిల్చున్నారని భ్రమపడొచ్చు. తమ వస్తువులు ఎవరో దొంగిలించారని ఆరోపించొచ్చు. ఇతరుల మీద చాడీలు చెప్పొచ్చు.

కనిపెట్టుకునేవారే కీలకం

అల్బీమర్స్ నియంత్రణలో మందుల కన్నా కనిపెట్టుకునేవారే కీలకం. జబ్బు ఒకసారి మొదలైతే ముదరటమే తప్ప, నయమయ్యేది కాదు. అందువల్ల దీని బారినపడ్డ వారిని అర్థం చేసుకొని అండగా నిలవటం చాలా చాలా ముఖ్యం. వీరి ప్రవర్తనను అర్థం చేసుకుంటేనే నియంత్రించటం సాధ్యమవుతుంది. అల్బీమర్స్ లో అవగాహన శక్తి కొరవడుతుంది. అందువల్ల మనం చేయమన్నట్టు చేయరనే విషయాన్ని అంతా గుర్తుంచుకోవాలి. కొన్ని ఉపాయాలతో సముదాయించటం అలవరచుకోవాలి. కాబట్టి కనిపెట్టుకునేవారికి కౌన్సెలింగ్,

శిక్షణ అవసరం.

అల్బీమర్స్ బాధితులు ఏదైనా మాట్లాడుతుంటే మధ్యలో ఆపెయ్యకూడదు. అలా చేస్తే చిన్నచూపు చూస్తున్నారనే భావనతో చిరాకు, కోపం ముంచుకొస్తాయి. ముందుగా చెప్పేది పూర్తిగా వినాలి. తర్వాత నెమ్మదిగా నచ్చజెప్పాలి. స్పష్టంగా చెబితే చాలామంది వింటారు కూడా. ఉదాహరణకు - తమ ఊరుకు వెళతానని అన్నారనుకోండి. సరే అలాగే చేద్దామని చెప్పొచ్చు. 'టికెట్ రిజర్వేషన్ చేయించుకొని, సాయంత్రం వెళ్దాం. ఇప్పుడు తిని పడుకో' అని నచ్చజెప్పొచ్చు. దీంతో అప్పటికి ఆగిపోతారు. తర్వాత ఆ విషయం గుర్తుండదు కాబట్టి అక్కడితోనే మరచిపోతారు. బయటకు పోదామని పట్టుబట్టేవారిని కాసేపు అలా తీసుకెళ్లి వస్తే శాంత పడతారు. తిననని మారాం చేసేవారిని

బలవంతం చేస్తే మరి

మందులతో ఉపశమనం

సాధారణంగా ఏదైనా మానసిక సమస్యను నిర్ధారించే దానికి సంబంధించిన మందులను దీర్ఘకాలం ఇస్తుంటారు. అల్బీమర్స్ లో అలా కాదు. లక్షణాలు తరచూ మారిపోతుంటాయి కాబట్టి ఒకే మందు ఇవ్వటం కుదరదు. కుంగుబాటుకు యాంటీ డిప్రెసెంట్లు, భ్రమలకు లోనవుతుంటే యాంటీ సైకాటిక్స్, మానసిక స్థితి మారుతుంటే మూడ్ స్టేబిలైజర్లు.. ఇలా ఆయా లక్షణాలు, తీవ్రతను బట్టి మందులను మార్చాల్సి ఉంటుంది.

ప్రత్యేక మతిమరుపు

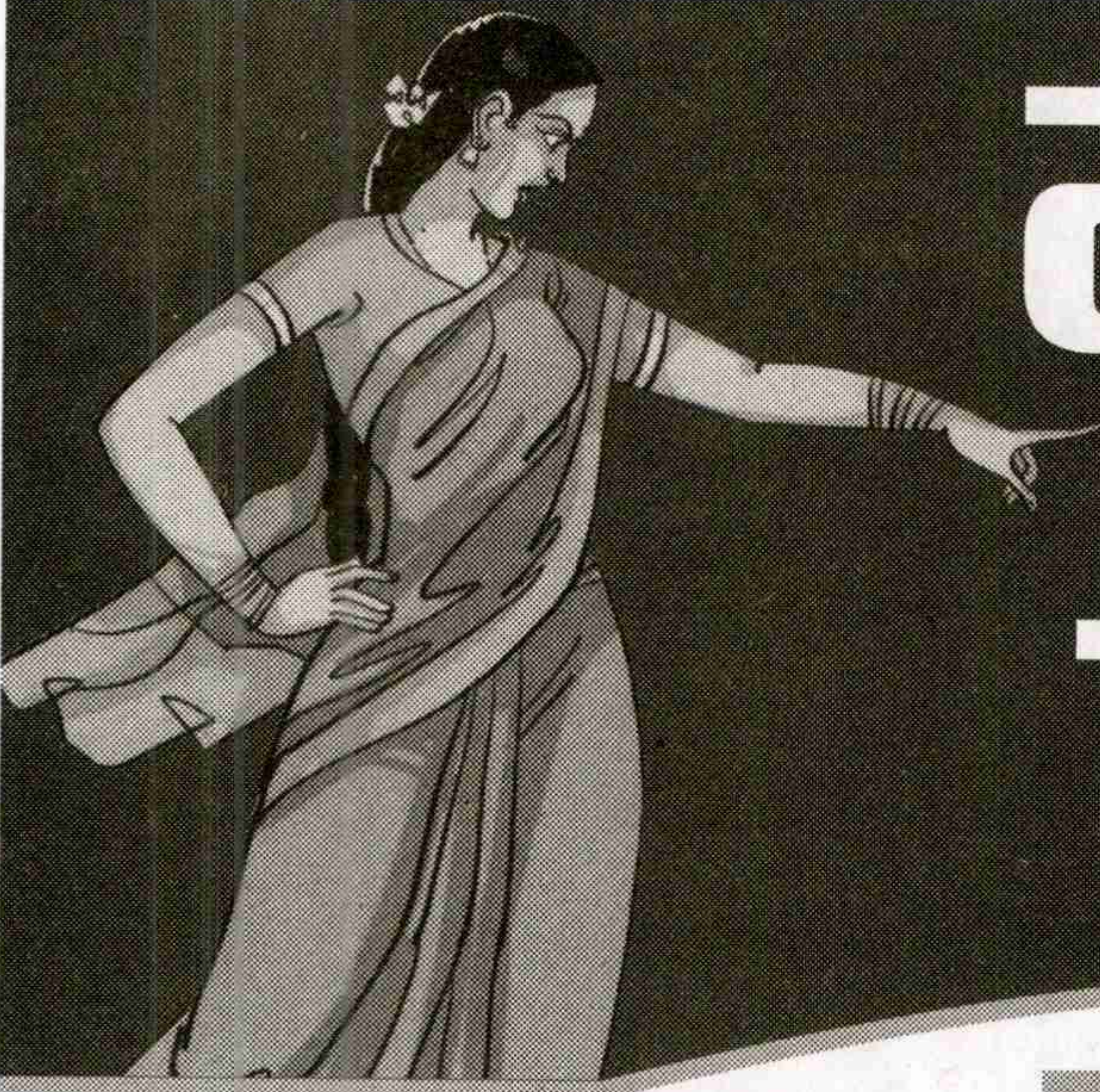
అల్బీమర్స్ మతిమరుపు ప్రత్యేకమైంది. ఇందులో ఒకట్రైండు రోజుల కింద చేసిన పనులు, చూసిన మనుషులు, ఎదుర్కొన్న ఘటనలేవీ జ్ఞాపకముండవు కానీ పాత విషయాలు బాగానే గుర్తుంటాయి. అల్బీమర్స్ మూడు దశల్లో (తొలి, మధ్య, మలి) కొనసాగుతూ వస్తుంది. చివరి దశకు చేరుకోవడానికి ఐదారేళ్లు పడుతుంది. మధ్య దశలోకి అడుగు పెట్టాక క్రమంగా పాత విషయాలు కూడా గుర్తుకురావు. మాట్లాడేటప్పుడు సరైన పదాలు దొరక్క ఇబ్బంది పడుతుంటారు. క్రమంగా కుటుంబ సభ్యులను, సన్నిహిత బంధువులను, స్నేహితులను గుర్తించలేనంతగా మతిమరుపు తీవ్రమవుతుంది.

మొండికేయొచ్చు. కాసేపు అలాగే వదిలేసి.. తర్వాత తినమంటే వాళ్లే తింటారు. ఇలా పరిస్థితిని బట్టి నడుచుకోవాల్సి ఉంటుంది. సున్నితంగా శరీరాన్ని మర్దన చేయటం, శ్రావ్యమైన సంగీతాన్ని వినిపించటమూ వీరికి మేలు చేస్తాయి.

- ఒకచోట కుదురుగా ఉండకుండా అటూఇటూ తిరిగేవారికి నడక వ్యాయామంగానూ

ఉపయోగపడుతుంది. ఇది నిద్ర పట్టేలా, ఆరోగ్యం మెరుగుపడేలా, ఉత్సాహంగా ఉండేలా చేస్తుంది. కాకపోతే ప్రమాదాలకు గురికాకుండా వీరిని ఓ కంట కనిపెట్టాలి. బయటకు వెళ్లాల్సిన అవసరముందో లేదో తెలుసుకునేలా వివరించి చెబితే చాలామంది ఆగిపోవచ్చు. వీలైతే స్పార్ట్స్ వాచ్ వంటి జీపీఎస్ పరికరాలను చేతికి ధరించేలా చూసుకోవాలి. ♦

మహిళా చైతన్యం

మిత్రులారా, నేను చదివిన

పుస్తకం “మహిళా చైతన్యంపై
మాట్లాడుదాం రండి”. ఇది కేవలం 28
పేజీలలో రాసిన పుస్తకం. ఈ పుస్తకాన్ని
యు.వాసుకీ, విద్యా తమిళనాడు కార్యదర్శి
తమిళంలో రాశారు. ఏ.జి. యతిరాజులు
తెలుగులో అనువదించారు. మహిళా
చైతన్యం అంటే ఇత్తడి, కంచు లాంటి
లోహం గురించినది కాదు. అది ఒక విద్య,
పరిశోధన, ఆచరణ. మహిళా హక్కులకు
సంబంధించిన దృక్పథం. ‘ఆడవాళ్లు ఇలాగే
ఉండాలి’ అనే అభిప్రాయాన్ని సవాలు చేసేదే
మహిళా చైతన్యం. అది పురుషాధిక్యతను
ధిక్కరిస్తుంది. సాధారణంగా సినిమా
చూసేందుకు వెళ్ళేవారు రకరకాలైన వారు
ఉంటారు. అందరి మనసులో ఏవేవో
భావాలు గజిబిబిగా ఉంటాయి.
వాటితోపాటు సినిమా చూస్తున్నప్పుడు
అందులో ఎన్నో అంశాలు వస్తున్నప్పటికీ
ప్రతి ఒక్కరూ వారికి అత్యంత దగ్గరి
అంశాలను మాత్రమే ఆ సినిమాలో
ప్రధానంగా గమనిస్తారు.

మహిళా ఉద్యమాలలో
పనిచేసే మహిళలు సినిమాలు
చూస్తున్నప్పుడు తమ
భావజాలానికి వ్యతిరేకమైన
దృశ్యాలు ఏమైనా అందులో
ఉన్నాయా అని కళ్లు పెద్దవి
చేసుకుని చూస్తారు. ఇదేంటి
ఎనిమిదో తరగతి అమ్మాయికి
అప్పుడే పెళ్లి చేస్తున్నారు.
వయసు రీత్యా ఎదగని,
మానసికంగా వికసించని పసి
అమ్మాయిలకు బలవంతంగా
పెళ్లి చేయడం ఎంతవరకు
సమంజసమని ఆ డైరెక్టర్ను
అడగాలని అనిపిస్తుంది. విరిసీ
విరియని వయసులో ఉన్న
అబ్బాయిలను, ప్రేమింపజేసి
ఆ దృశ్యాలను రంగు,
రుచులతో తెరమీదకెక్కించే
నిర్మాతలను, డైరెక్టర్లను
నిలదీయాలని అనిపిస్తుంది.

స్త్రీల హక్కులకు
వ్యతిరేకమైన వైఖరి పాశ్చాత్య
దేశాల నుండి భారతదేశానికి
దిగుమతి అయ్యింది అని
అనుకోకండి. మన దేశంలో

వైదిక యుగంలో గార్లి,
మైత్రేయి లాంటి మునిపత్నులు
వైదిక శాస్త్రాలలో నిష్ణాతులుగా
ఉన్నారు. తర్క శాస్త్రంలో
పురుషులను సైతం
ఓడించారు. అయితే తమ
భార్యల మేధస్సు ముని
పుంగవులకు నచ్చలేదు.
అందువల్ల తమ భార్యలనే
శపించిన ‘ఉదారులు’ వారు.

1848వ సంవత్సరంలో
అమెరికాలో బానిస వ్యవస్థకు
ప్రతిఘటనోద్యమం సాగింది.
ఆ సందర్భంలో అమెరికాలో
ప్రప్రథమంగా జరిగిన మహిళా
మహాసభ మహిళల హక్కులకు
సంబంధించి కొన్ని డిమాండ్లు
దేశం ముందు ఉంచింది.
మహిళలందరికీ ఓటుహక్కు
కోరింది. కానీ 1928వ
సంవత్సరానికి వారి కోరిక
నెరవేరింది.

స్త్రీమయం
చేయబడిన పేదరికం ఎలా
ఏర్పడుతుంది? మహిళలు
పిల్లలను, వృద్ధులను, →

రోగులను చూసుకునే ప్రతిఫలం లేని పనులు మాత్రం ఎందుకు చేయాల్సి వచ్చింది? ఇవన్నీ పనులా, కర్తవ్యాలు కదా, ఆడవారికి వాత్సల్యం లేదా అని ప్రశ్నించవచ్చు. అయితే పురుషులు మాత్రం ఈ పనులు ఎందుకు చేయడం లేదు?

మహిళలు జీవితంలో కొత్తకొత్త రంగాల్లో కొత్తగా ప్రవేశించే సందర్భంగా అలా ప్రవేశించడం సాంప్రదాయ విరుద్ధమని గగ్గోలు పెడతారు. అయితే ఆ సందర్భంలోనే

పురుషులకు సంబంధించినంత వరకు వారి ప్రవేశం 'నూతనత్వం' అని కొనియాడబడుతోంది.

స్త్రీవాదాన్ని ద్వేషించడం, దాన్ని చూసి భయపడటం అనేది మన సమాజంలో ఒక శాశ్వతమైన వైరస్ గా వ్యాపించింది. ఆ వైరస్ లక్షణాలు కొన్ని సమయాల్లో తగ్గుతాయి మరి కొన్ని సమయాల్లో ఉధృతం అవుతాయి.

అనేక రకాల స్త్రీవాదాలు :

ఉదాహరణకు 'అమెజాన్ స్త్రీ వాదం' అనే ఒక విధమైన భావం ఉంది. దాని ప్రకారం మహిళలు శారీరక వ్యాయామం బాగాచేసి బలము, శక్తి సంపాదించుకుని క్రీడల్లోనూ, సైన్యములోనూ పురుషులు చేసే పనులన్నిటినీ చేయగలం అనే విషయం నిరూపించాలనేది. అనగా దీనికి ప్రాతిపదిక 'శారీరక బలం' మాత్రమే.

ఇంకో స్త్రీవాదం ఉంది. దాన్ని 'వేర్పాటుతత్వ స్త్రీవాదం' అంటారు. అంటే సమానమని గాక, స్త్రీలకు పురుషులకు ప్రత్యేకమైన లక్షణాలు ఉంటాయని అంగీకరించి, స్త్రీ గుణాలని సాధారణంగా చెప్పే ప్రేమ, వాత్సల్యం, కరుణ, దయ, ఆప్యాయత, సహకారం మొదలగు వాటిని అత్యంత గొప్పవిగా భావించడం.

పర్యావరణ స్త్రీవాదం :

ఇది ప్రకృతినీ, స్త్రీని పోల్చి ప్రకృతి ఎలా దోపిడీకి

గురవుతున్నదో దాని ప్రభావం స్త్రీ మీద కూడా ఉంటుందని వాదిస్తుంది.

సరళీకరణ స్త్రీవాదం:

ఉన్న సామాజిక వ్యవస్థను అలాగే ఉంచుకుని అందులోనే తమ హక్కులు అన్వేషించడం.

19వ శతాబ్దపు చివరలో 'ఆర్థిక స్త్రీవాదం' విస్తృతంగా ప్రచారంలోకి వచ్చింది.

మహిళ ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచడం, వారిని వంటపని, ఇంటి పనుల నుంచి విముక్తి చేయటం దీని ఉద్దేశంగా చెప్పబడింది.

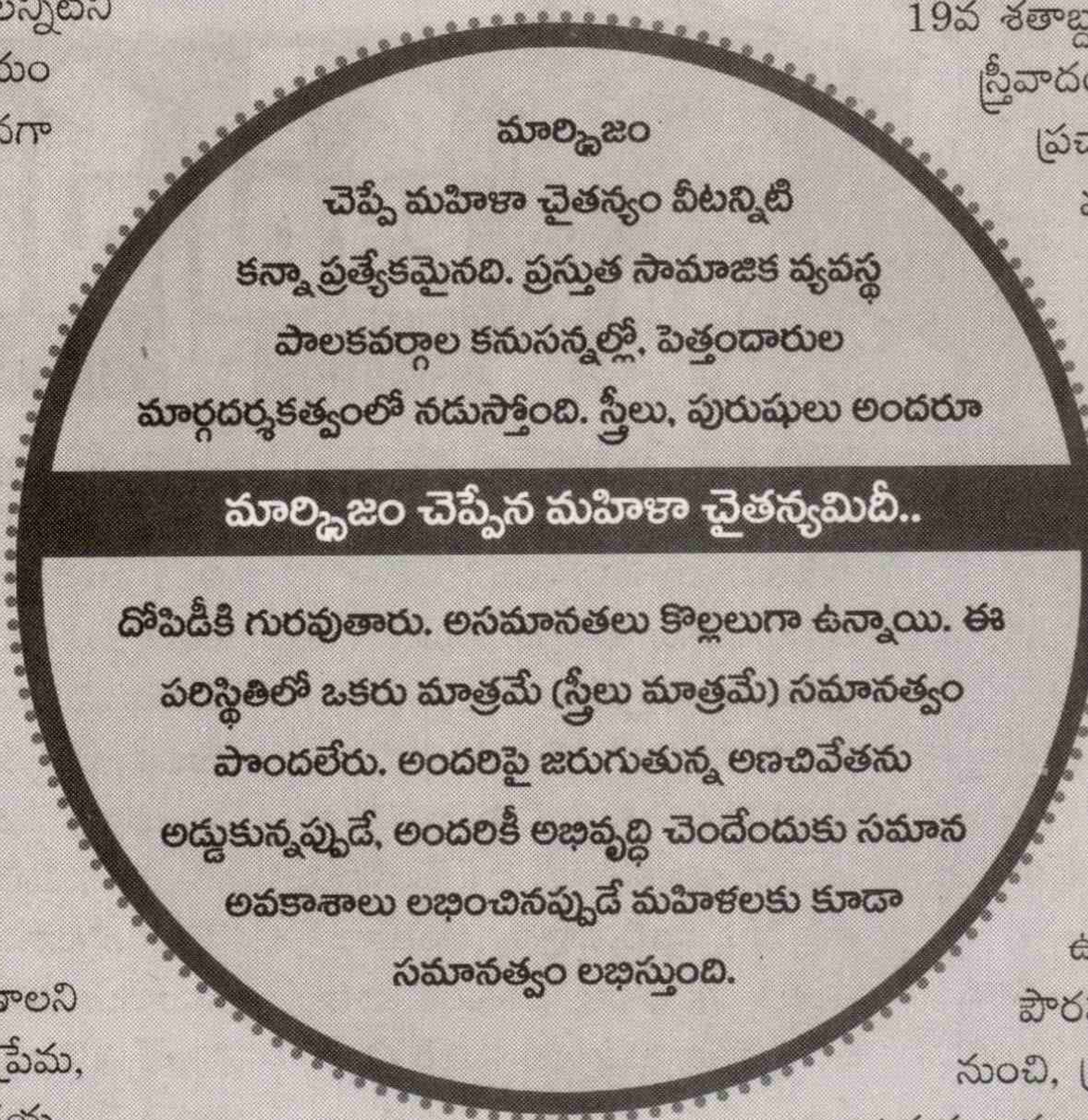
1967-68

సంవత్సరాలలో 'తీవ్ర స్త్రీవాదం'

ఉదయించింది. ఇది పౌరహక్కుల ఉద్యమం నుంచి, ప్రపంచ శాంతి

ఉద్యమం నుంచి మొగ్గ తొడిగింది.

అన్ని అణచివేతలకు స్త్రీలపై జరిపే అణచివేతే ప్రాతిపదిక అని ఈ వాదం ఉద్ఘాటించింది. మహిళలపై దమననీతి అన్ని జాతులలోనూ, అన్ని నాగరికతలలోనూ, అన్ని సంస్కృతులలోనూ అన్ని వర్గాలలోనూ వ్యాపించి ఉందని ఇది పేర్కొంది. ♦

ఒక యువతిని ప్రేమించిన అబ్బాయికి మరో
యువతితో బలవంతంగా పెళ్లి చేస్తే
ఏమవుతుందో తెలుసా! కాబోయే భర్త
వేరొకరిని ప్రేమిస్తున్నాడని తెలిసే తల్లిదండ్రుల
ఒత్తిడితో అతణ్ణి పెళ్లి చేసుకున్న ఆ యువతి
ఆలోచనలు ఎలా ఉంటాయో తెలుసా!
మనసులు కలవని ఆ వివాహ బంధం ఏ
ములుపులు తిరుగుతుందో చెప్పగలమా!
ముందుచూపు లేని ఆ పెద్దల తప్పిదం వల్ల
వివాహమైన దంపుతులకు పుట్టిన బిడ్డ
భవిష్యత్తు ఏమవుతుందో ఊహించగలమా!
ఇటువంటి ప్రశ్నలకు సమాధానమే ఈ సమీర్,
అనూపల కథ!

తప్పేవరిది?

స మీర్, నేను మీ మేనమామను.
మీ ఇంటి బాగోగులను చూడాల్సిన
బాధ్యత నాపై ఉంది. మీ అమ్మా
నాన్నలను ఎదిరించి మీ అన్నయ్య
ప్రేమ వివాహం చేసుకున్నాడు.
వాళ్లిద్దరూ అన్యోన్యంగానే ఉన్నారు.
కానీ మధ్యలోనే అమ్మాయి
తల్లిదండ్రులు వచ్చి వాళ్లది మతాంతర
వివాహమని అమ్మాయిని
లాక్కుపోయారు. ఆ అమ్మాయి తిరిగి
ఎప్పుడు వస్తుందో? అసలు వస్తుందో,
రాదో కూడా తెలీదు. మా అక్క
ఇంకెన్నాళ్లు ఈ చాకిరీ చేస్తుంది. తనకు
ఆసరా ఎవరున్నారు? అందుకే నేను ఓ
నిర్ణయానికి వచ్చాను. నా కూతురు
అనూపను నీకు ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తాను.
మేనత్త, మేనకోడలు కలిసిమెలిసి
ఉంటారు' అన్నాడు. 'మామా..! నేనొక

అమ్మాయిని ప్రేమించాను. అది
తెలియకుండా నువ్వు ఈ నిర్ణయం
తీసుకున్నావు. నేను ఆమెనే పెళ్లి
చేసుకుంటాను' అన్నాడు సమీర్. 'నువ్వు
కూడా మీ అన్నయ్యలాగే
తయారయ్యావా? దీనికి నేను
ఒప్పుకోను. నీ కాళ్లు చేతులు కట్టేసి
అయినా అనూపతో నీ పెళ్లి జరిపిస్తాను'
అని హెచ్చరించి వెళ్లాడు. అంతేకాదు
ఇంటికి వెళ్లి భార్య, కూతురికి కూడా
జరిగిందంతా చెప్పాడు. సమీర్ ప్రేమ
సంగతి కూడా చెప్పాడు. వెంటనే
అనూప.. 'ఎవరో ప్రేమించిన వాడిని
నేనెందుకు పెళ్లి చేసుకోవాలి' అని
తండ్రికి ఎదురుతిరిగింది. ఆమె చక్కగా
చదువుకుని చిన్న ఉద్యోగం కూడా
చేస్తోంది. కానీ తండ్రి ఆమెకు
నచ్చజెప్పి పెళ్లికి ముందు అలాగే

ఉంటుంది. 'పెళ్లయ్యాక వాడే
మారతాడు' అన్నాడు. అనూప ఏడ్చినా,
తిండి మానేసినా ఆ తండ్రి మనసు
కరగలేదు. తను అనుకున్నట్లే
మేనల్లుడిని ఇచ్చి పెళ్లి చేసి చేతులు
దులుపుకున్నాడు. కానీ పెళ్లి అయ్యాక
అసలు కథ మొదలైంది.

సమీర్ ఫోన్లో కానీ,
వేరెవరితోటైనా కానీ మాట్లాడుతుంటే
అనూపకు అనుమానం వచ్చేసేది. ఫోన్
సిగ్నల్స్ లేక బయటకు వెళ్లి మాట్లాడినా
వెనుకే వెళ్లేది. సమీర్కు ఇలాంటివన్నీ
సమస్యగా మారాయి. ఆమెకు ఎన్నో
విధాలుగా నచ్చజెప్పాడు. 'నేను నా
మనస్సు మార్చుకొని నిన్ను పెళ్లి
చేసుకున్నాను. నీ అనుమానాలు చూస్తే
నాకు నరకంలా ఉన్నాయి. స్వేచ్ఛ
లేకపోతే నేను ఎలా ఉండాలి?' అని

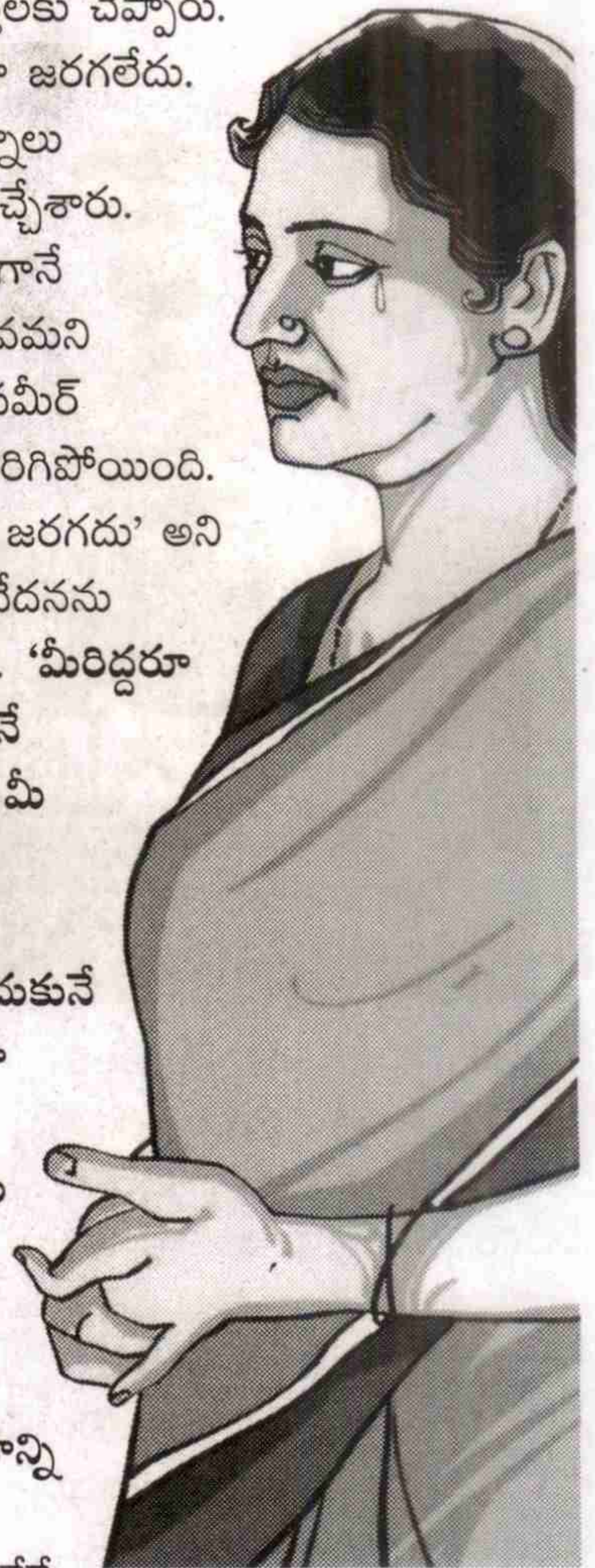

చెప్పేవాడు కానీ తను ఎవరితో మాట్లాడేది చెప్పేవాడు కాదు. అనూప చీటికీమాటికీ అలిగి పుట్టింటికి వెళ్లిపోయేది. అత్తిల్లు, పుట్టిల్లు ఒకే వీధిలో ఎదురెదురుగా ఉండేవి. పుట్టింట్లో అనూప తల్లి ఆమె అనుమానాలకు వంత పాడేది. తామిద్దరి మధ్య జరిగే ప్రతి విషయాన్నీ తల్లికి చెప్పే అలవాటు ఉండేది అనూపకు. ఇలా కాలం గడుస్తుండగా అనూప గర్భవతి అయింది. ఇంక తామిద్దరి మధ్య గొడవలు సర్దుకుంటాయనుకున్నాడు సమీర్.

ఒకరోజు సమీర్ బైక్ అవసరార్థం అతని స్నేహితుడు తీసుకున్నాడు. ఆ బైక్ పై సమీర్ ఫ్రెండ్ వెళ్లడం అతని మేమమామ చూశాడు. నడిరోడ్డుపై ఆపి 'ఇది నా అల్లుడికి నేను కొనిచ్చాను' అని గొడవ పడి బండి తాళాలు తీసుకుని వెళ్లిపోయాడు. ఆ సన్నివేశం సమీర్ కు చాలా అవమానం కలిగించింది. ఇరు కుటుంబాల మధ్య గొడవలై పోలీస్ స్టేషన్ వరకూ వెళ్లారు. ఆ సమయంలోనే అనూపకు పాప పుట్టింది. ఈ గొడవలతో అనూప చాలా కాలం పుట్టింట్లోనే ఉండిపోయింది. చివరికి కుల పెద్దల పంచాయితీకి వెళ్లారు. అనూప మాత్రం ఐదావ అదాలత్ కు వచ్చింది. తనకు భర్త కావాలని అడిగింది. పుట్టిన పాపను సమీర్ వాళ్లే పెంచుతున్నారని, తనకు పాపను చూడాలనిపిస్తే దూరంగా రోడ్డుపైనే చూపిస్తున్నారని, ఇది తనకు చాలా బాధగా ఉందని చెప్పింది. ఐదావ పెద్దలు సమీర్ కు కబురు పంపారు. సమీర్ వచ్చి జరిగిందంతా చెప్పాడు. 'పెద్దల పంచాయితీలో ఒకసారి సెటిల్ మెంట్ జరిగాక మళ్లీ తను ఇలా అడగడం సరికాదు. ఆమె రావడానికి నేనొప్పుకోను' అని చెప్పాడు. తరువాత వారం సమీర్ తల్లిదండ్రులను ఐదావ పెద్దలు పిలిపించారు. 'మా అన్న కూతురు మమ్మల్ని బాగా చూసుకుంటుందని ఆశించాం. కానీ మా కుటుంబాన్ని అల్లరిపాలు చేసింది. మాకు కూతురులా ఉంటుందని మా అన్న ఈ పెళ్లి చేస్తే మాకు రోజూ అవమానాలే జరుగుతున్నాయి' అనూప అత్త తన బాధను వ్యక్తం చేసింది.

అనూప తల్లిదండ్రులను కూడా రమ్మని కబురు చేస్తే వాళ్ళూ వచ్చారు. 'మా అమ్మాయి ప్రవర్తన, బైక్ విషయంలో నేను చేసి గొడవ తప్పు అని నేను ఒప్పుకుంటున్నా. వారిద్దరినీ ఒక్కటి చేయండి' అని ప్రాధేయపడ్డాడు అనూప తండ్రి. ఆ సమయంలో సమీర్ మనసు మార్చుకుని మామను తన కుటుంబానికి కొంత ధన సహాయం చేస్తే అనూపను తమ ఇంటికి తీసుకెళ్తానని చెప్పాడు. అందుకు మామ అంగీకరించాడు. ఐదావ పెద్దలు ఇద్దరు ఐదావ కార్యకర్తలను తోడిచ్చి అత్తగారింట్లో అనూపను వదిలి వచ్చే ఏర్పాటు చేశారు. ఇరు కుటుంబాల వారి నుంచి గొడవ లేకుండా

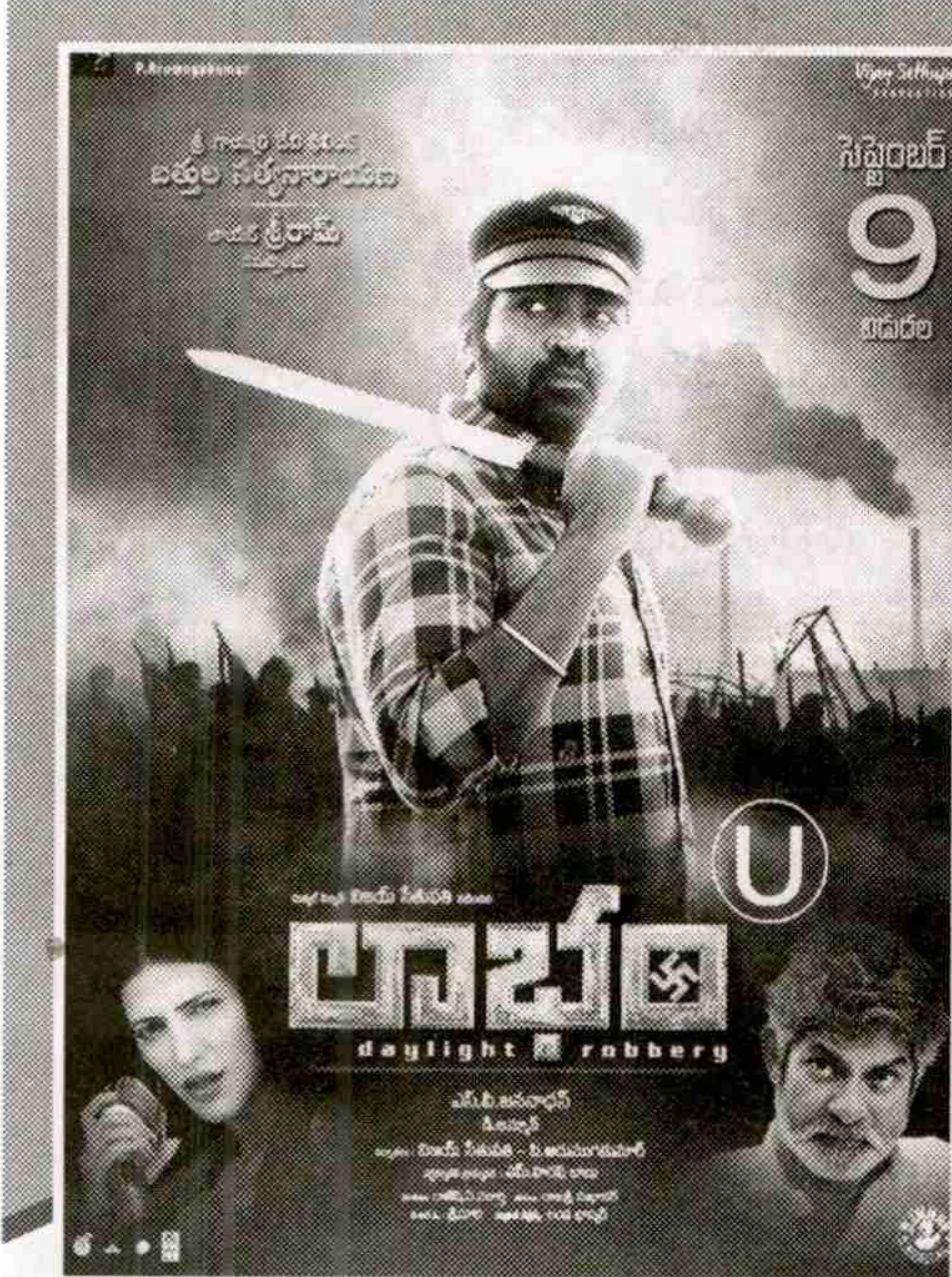
చూడమని ఐదావ కార్యకర్తలకు చెప్పారు. కానీ వారు ఆశించినట్లుగా జరగలేదు. ఐదావ కార్యకర్తల ప్రయత్నాలు విఫలమై వారు వెనక్కు వచ్చేశారు. మళ్లీ పరిస్థితి యథాతథంగానే తయారైంది. తమను కలవమని ఐదావ పెద్దలు ఫోన్ చేస్తే సమీర్ వచ్చాడు. 'నా మనస్సు విరిగిపోయింది. మా జంట కలవడం ఇక జరగదు' అని తేల్చి చెప్పాడు. అనూప వేదనను చూడలేక ఐదావ పెద్దలు... 'మీరిద్దరూ ఒకరినొకరు రెచ్చగొట్టుకునే విధంగానే ప్రవర్తించారు. మీ పెద్దలు కూడా అందుకు తోడయ్యారు. ఇది అనుబంధాలను బలపరుచుకునే విధానం కాదు. మీరిద్దరూ ఒకటిగా ఉండి పాపను పెంచాలి. కానీ పసిపిల్లను తల్లిగానీ, తండ్రి గానీ ఎవరో ఒకరే పెంచడం సబబు కాదు. మీ తప్పులకు మీరు ఆ పసిదాన్ని శిక్షిస్తున్నారు. మేం

చెప్పేదేమంటే మీరిద్దరూ వేరే ఇల్లు తీసుకుని ఉండాలి' అని చెప్పారు. ఇరువైపుల పెద్దలకు వారి జీవితంలోకి తలదూర్చొద్దని చెప్పారు. వారిద్దరికీ ప్రతి వారం కౌన్సిలింగ్ చేయించారు. ఎట్టిపరిస్థితుల్లోనూ అమ్మాయిని ఉద్యోగం నుంచి మాన్పించొద్దని సమీర్ కు చెప్పారు. వీటన్నిటికీ అంగీకరించి ఇద్దరూ ఒప్పందాలపై సంతకాలు చేశారు. కానీ సమీర్ దానికి కట్టుబడి ఉండలేదు.

సమీర్ ప్రేమను కాదని, తన కూతురుని ఇచ్చి పెళ్లి చేసిన మేనమామ ఏం సాధించారు? ఇష్టం లేని వివాహాలు చేయడం అవసరమా? ఇంత మంది కలిసి ఒక పసిబిడ్డ జీవితంతో ఆడుకున్నారు. ఐదావ పెద్దలు ఎంత ప్రయత్నించినా, ఎన్ని ఒప్పందాలు కుదిర్చినా వారిద్దరినీ కలవలేకపోయారు. కారణం.. సమీర్ కు వేరొక జీవితం ఉందని, ఐదావ కార్యకర్తలు తెలుసుకున్నారు. మేనమామ మాట కాదనలేక అనూపను పెళ్లాడినా కానీ సమీర్ తను ప్రేమించిన అమ్మాయితో వేరొక జీవితం గడుపుతున్నాడు. ఇదే వారు విడిపోవడానికి కారణమైంది. ♦

వర్తమాన రైతు పరిస్థితే లాభం

విలక్షణమైన
సినిమాలు, వైవిధ్యమైన
పాత్రల్లో నటిస్తూ నటుడిగా అటు
తమిళంతోపాటు ఇటు తెలుగులోనూ
తనకంటూ ఓ గుర్తింపు తెచ్చుకున్న విజయ
సేతుపతి కథానాయకుడిగా నటించిన తాజా
చిత్రం 'లాభం'. రైతు సమస్యలు, ఉమ్మడి
వ్యవసాయం, రైతు సంఘాల ఎన్నికలు
ఇతివృత్తంతో ఈ సినిమా
తెరకెక్కింది.

ఆ రేళ్ల కిందట ఊరు వదిలి వెళ్లిపోయిన వీరభద్ర అలియాస్ బద్రి తిరిగి పండూరు గ్రామంలోకి ప్రవేశించడంతో కథ మొదలవుతుంది. ఆరేళ్ల ముందు ఊరు వదిలి వెళ్లిపోయిన బద్రి రాకతో గ్రామంలో అందరూ ఆశ్చర్యపోతారు. ప్రత్యర్థులు అతన్ని చంపేయాలని నిర్ణయించుకుంటారు. అప్పటికే చాలామంది వ్యవసాయం చేయలేక గ్రామాన్ని విడిచిపెట్టేసి వెళ్లిపోతుంటారు. తాను ఈ ఆరేడేళ్లు దేశమంతా తిరిగి వ్యవసాయం ప్రాముఖ్యత తెలుసుకున్నానని, తాను వ్యవసాయం ఎలా చేయాలో చెబుతానని తన గ్రామ ప్రజలకు భరోసా ఇస్తాడు బద్రి. చాలామంది రైతులు తనకి అండగా నిలబడతారు. ఆ గ్రామంలో రైతు సంఘం ప్రెసిడెంట్ నాగభూషణం. నాగభూషణం స్నేహితులపై తన స్నేహితులతో కలిసి రైతు సంఘం ఎన్నికల్లో పోటీ చేసి అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికవుతాడు బద్రి. నాగభూషణం స్నేహితులకి బద్రి ఒక పట్టాన మింగుడుపడడు. కొడుకుతో కలిసి బయోడీజిల్ కంపెనీ పెట్టాలనుకున్న నాగభూషణానికి బద్రి అడ్డుగా నిలవడంతో ఎలాగైనా బద్రిని దెబ్బ కొట్టాలని పన్నాగం పన్నుతారు. కానీ బద్రి

మాత్రం

తన

స్నేహితులతో

కలిసి ఉమ్మడి వ్యవసాయం

గొప్పతనమేమిటో చాటి చెబుతాడు.

అదే క్రమంలో కొద్దిమంది చేతుల్లో ఉన్న ఇనాం భూముల్ని తీసుకుని ఊరి జనానికి పంచి పెడతారు. అయితే నాగభూషణం అతని మనుషులు వేసిన ఓ పన్నాగంలో బద్రి ఇరుక్కుని పోలీసులకు చిక్కకుండా తప్పించుకుని తిరుగుతుంటాడు. చివరకు తనపై వచ్చిన అపవాదుని తను ఎలా తొలగించుకుంటాడు? ఈ క్రమంలో అతనికి ఎలాంటి అనుభవాలు ఎదురయ్యాయి? బయో డీజిల్ కంపెనీ పెట్టాలనే ప్రయత్నాల్లో ఉన్న నాగభూషణం ఏం చేశాడు? బద్రికీ, నాగభూషణంకీ మధ్య సాగిన పోరాటంలో ఎవరు గెలిచారు? అనే విషయాలు తెలియాలంటే 'లాభం' సినిమా చూడాల్సిందే..

రైతు ఇప్పుడు ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో ఉన్నాడు అనే అంశాన్ని చెప్పడానికి తెరకెక్కించిన చిత్రమే 'లాభం'.

అంతేకాదు. రైతుల సమస్యను, పారిశ్రామిక వేత్తల దోపిడీని కూడా తెలిపే సినిమా ఇది. గ్రామాల్లోని రైతులు సంఘటితమై రైతు సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోకపోతే, దోపిడీకి గురి కాకతప్పదని ఈ సినిమా ద్వారా దర్శకుడు ఎస్. పి. జగన్నాథన్ తెలిపే ప్రయత్నం చేశారు. కారల్ మార్బ్ ప్రవచించిన 'లాభం' అనే అంశం గురించి సినిమా ప్రారంభం నుండి ముగింపు వరకూ కథానాయకుడు చెబుతూనే ఉంటాడు. రైతులు శ్రమదోపిడీకి ఎలా గురి అవుతున్నారో ఉదాహరణలతో సహా వివరిస్తాడు. రైతులు తాము పండించే ఉత్పత్తులకు గిట్టుబాటు ధరను తామే నిర్ణయించుకోవాలని భావిస్తాడు. ఆ రకంగా చూసినప్పుడు ఇది రైతులను, రైతు సంఘాలను బలపరిచే చిత్రం. అలానే అభివృద్ధి పేరుతో పారిశ్రామిక వేత్తలు చేస్తున్న దారుణాలను ఎండగట్టే చిత్రం. కొన్ని పాత్రల్ని తీర్చిదిద్దిన విధానం, ఇందులో చెప్పిన కొన్ని విషయాలు ప్రేక్షకులను ఆకట్టుకునేలా ఉంటాయి. ఇనాం భూముల వెనుక చరిత్ర, రైతులు ఇంకా పేదవాళ్లుగా మిగిలిపోవడానికి కారణాలను చెప్పిన విధానం సగటు ప్రేక్షకుడిని ఆలోచింపజేస్తుంది. దర్శకుడు జగన్నాథన్ ఎంచుకున్న అంశం మెచ్చుకోదగినదిగా చెప్పొచ్చు. ♦

హింసను అరికట్టాలని.. వెస్ట్ గుంటూరులో..

హింసకు వ్యతిరేకంగా అత్యాచార నిరోధక పోరాట వేదిక ఆధ్వర్యంలో అన్ని మహిళా సంఘాలు సంయుక్తంగా రాజమండ్రిలో గ్యాంగ్ రేప్ కు గురైన బాలికను పరామర్శించాయి. జంగారెడ్డిగూడెంలో శిరీషను, హత్యకు గురైన రాజు తల్లిని కూడా పరామర్శించారు. వారికి న్యాయం చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. అనంతరం పత్రికా విలేకర్ల సమావేశం జరిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, దుర్గాభవానీ, రాష్ట్ర మహిళా కాంగ్రెస్ నాయకురాలు సుంకర పద్మశ్రీ, మాజీ ఎంపీ హర్షకుమార్, కె.హారిక, సుమతి, భ్రమరాంబ, సావిత్రి, యూటిఎఫ్ సరోజిని, రాజశ్రీ, సత్య, ఎడ్ల లక్ష్మి, రమణ, ఎస్ఎఫ్ఐ రాజా, డివైఎఫ్ఐ రాంబాబు, రాజు లోవ పాల్గొన్నారు.

- విశాఖ సిటీలో చిన్నముషిడివాడ, గాజువాక, శ్రీనగర్, కొటుఉరట్ల, గోలుగొండ, నాతవరంలలో మహిళా సంఘాల ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో పర్యటన జరిపారు.

- విశాఖ జిల్లాలో ఐదవ నాయకుల పర్యటనలో వెలుగుచూసిన బాధితుల సమస్యలపై స్పందించి ఉమెన్ వెల్ఫేర్ పీడీని కలిసి ఐదవ నాయకులు మెమోరాండం సమర్పించారు.

- మహిళలపై, చిన్నారులపై జరుగుతున్న దాడులను,

అత్యాచారాలను అరికట్టేందుకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేక చర్యలు చేపట్టాలని ఐదవ ఒంగోలు నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ఒంగోలు, సంతనూతలపాడులలో కరపత్రాల ప్రచారం, గ్రూపు మీటింగులు జరిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో కె.రమాదేవి, వై.అంజనాదేవి, ఆదిలక్ష్మి, కె.రాజేశ్వరి పాల్గొన్నారు.

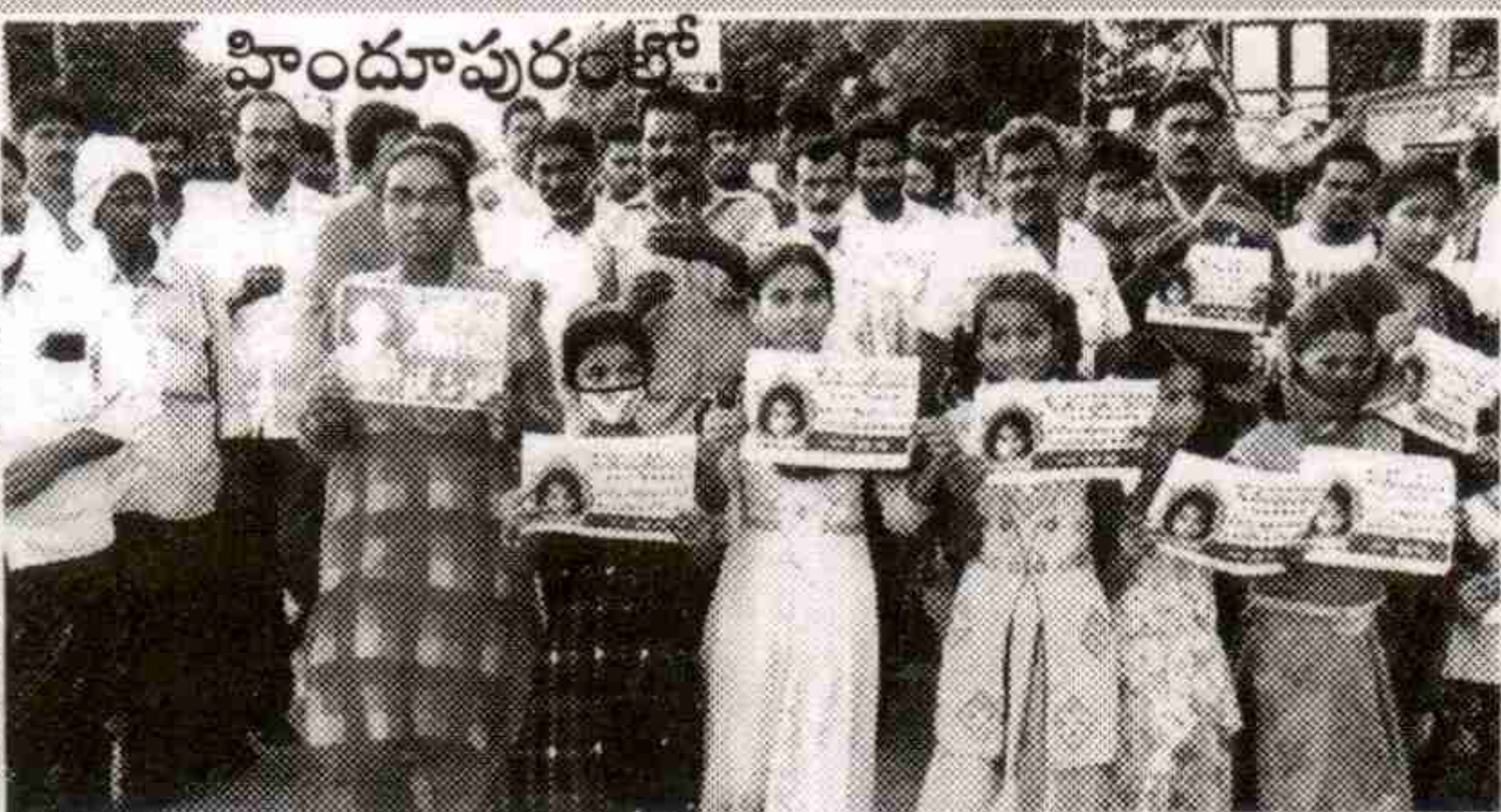
- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో మహిళలపై పెరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టాలని ఐదవ సభ్యుల నిరాహార దీక్షలో రంజాన్ బీ, తిరుమల లక్ష్మి, నాసర్ బీ, కోటమ్మ పాల్గొన్నారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లిలోని తాలూకా సెంటర్ లో మహిళలపై పెరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టాలని ఐదవ సభ్యులు నిరాహార దీక్ష చేపట్టారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఉమశ్రీ, విమల, మల్లేశ్వరి, రజనీ, మేరమ్మ, రాజ్యలక్ష్మి, అరుణ, నాగలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- మహిళలపై పెరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టాలని పార్వతీపురం, అనంతపురం, తిరుపతి, నెల్లూరు, గుంటూరులలో ఐదవ నాయకులు రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిపారు. ప్రకాశం జిల్లా పామూరులో పాదయాత్ర జరిపారు. గుంటూరు కలెక్టరేట్ వద్ద రిలే నిరాహార దీక్షలు చేపట్టారు.

అనంతపురంలో..

హిందూపురంలో

చిన్నారి చైత్రపై అత్యాచారానికి నిరసనలు

- సైదాబాద్ లో జరిగిన చిన్నారి చైత్ర హత్యాచార బాధితురాలి కుటుంబానికి న్యాయం చేయాలని కోరుతూ పశ్చిమ గోదావరి చించినాడలో నిరసన ప్రదర్శన జరిపారు.

- అనంతపురం జిల్లా హిందూపురంలో కార్మికులు, చిన్నారులతో ఐదవ, సిఐటీయు ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన జరిపారు. - అత్యాచార బాధిత కుటుంబాలకు న్యాయం

చేయాలని కోరుతూ తూర్పుగోదావరి కాకినాడలో బైక్ ర్యాలీ జరిపారు. - నిందితుణ్ని కఠినంగా శిక్షించాలని ఒంగోలులో నిరసన తెలిపాయి.

27న భారత్ బండ్

- రైతాంగ కార్మిక, వ్యతిరేక చట్టాలను రద్దు చేయాలని, ఉక్కు ప్రవేశికరణ ఆపాలని, ధరలను తగ్గించాలని బిజేపి ప్రభుత్వ విధానాల నుంచి దేశాన్ని కాపాడాలని సెప్టెంబరు 27న తలపెట్టిన భారత్ బండ్ ను జయప్రదం చేయాలని కోరుతూ ఐదవ నాయకులు గ్రామాల్లో కరపత్రాల పంపిణీ, వాల్ పోస్టర్లు వేయడం వంటి కార్యక్రమాలు జరిపారు.

- తణుకులో ఐదవ కమిటీ సభ్యురాలు కె.నాగరత్నం, మహిళా సామాజికవేత్త మనోరమ భారత్

బండ్ కు పిలుపునిస్తూ కరపత్రం పంపిణీ చేశారు. రోడ్డుపై బైటాయించిన నిరసన తెలిపారు.

- జగ్గయ్యపేటలో ప్రజా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో పోస్టర్ ఆవిష్కరించారు.

- విజయవాడలో ఐదవ నాయకులు బైక్ ర్యాలీ నిర్వహించారు. పెదనెమిలిపురిలో ఐదవ మహిళలు కరపత్రాలు పంపిణీ చేశారు. చించినాడలో ఇంటింటికీ వెళ్లి కరపత్రాలు పంచారు.

- విశాఖ సిటీ అరిలోవ జోన్ లో ఐదవ మహిళలు గురజాడ జయంతి సభ నిర్వహించారు. సభలో భారత్ బండ్ జయప్రదం చేయాలని పిలుపునిచ్చారు.

- కర్నూలులో ఐదవ మహిళలు, రాజుపాలెం మండలంలో ఐదవ నాయకులు ప్రచారం చేశారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు, పార్వతీపురంలో భారత్ బండ్ జయప్రదం చేయాలని ఐదవ మహిళలు కరపత్రాలు పంపిణీ చేశారు.

- కసింకోట, ఒంగోలు, కర్నూలు, చించినాడ, యలమంచిలి, నెల్లూరు, నంద్యాల, తిరుపతిలో ఐదవ మహిళలు భారత్ బండ్ ను జయప్రదంగా నిర్వహించారు.

గ్యాస్ ధరలను నియంత్రించాలని..

- పెరిగిన గ్యాస్, పెట్రోల్ ధరలు తగ్గించాలని ఐదవ సభ్యులు పార్వతీపురంలో నిరసన జరిపారు.

- విశాఖ రూరల్ లోని పరవాడ, సుభాష్ నగర్, పశ్చిమ ప్రకాశం కనిగిరిలో నిరసన జరిపారు.

- గుడివాడలో మహిళలు నిరసన తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో రజనీ,

నవరత్న, జ్యోతి, రంగమ్మ, కెవిపిఎస్ నాయకులు

వై.విసయ్య, చలపతిరావు, చంటి పాల్గొన్నారు.

- పిఠాపురంలో నిరసన ప్రదర్శన జరిపారు.

- విశాఖ సిటీ ఐదవ స్టేజీలో ఆధ్వర్యంలో అధిక ధరలకు వ్యతిరేకంగా నిరసన కార్యక్రమం జరిపారు.

సంఘీభావం..

విశాఖ నగర మహాసభ : విశాఖ రూరల్ లో అరకులో ఐదవ మండల మహాసభలు జరిపారు. విశాఖ నగర మహాసభ సెప్టెంబరు 15వ తేదీన జరిగింది. అధ్యక్ష, కార్యదర్శులుగా పద్మ, సత్యవతి గార్లు ఎన్నికయ్యారు.

- విశాఖ జిల్లా అరకులో, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఎలమంచిలిలో విజయలక్ష్మి తమ సమస్యల పరిష్కారానికి నిరసన తెలుపుతున్న సందర్భంగా ఐదవ నాయకులు మద్దతు తెలిపారు.

- తిరుమలలో భవనంపై నుంచి దూకి ఆత్మహత్య చేసుకున్న ఉదయకుమార్ కుటుంబానికి రూ.50 లక్షలు నష్టపరిహారం ఇచ్చి ఆదుకోవాలని, దీనికి కారకులైన దోషులను శిక్షించాలని జరిగిన ధర్నాకు ఐదవ పాల్గొని తమ మద్దతు తెలిపింది.

- తిరుపతిలోని రుయా ఆస్పత్రివద్ద కాంట్రాక్టు వర్కర్స్ తమ సమస్యలపై చేస్తున్న ధర్నాకు ఐదవ మద్దతు తెలిపింది.

- తిరుమలలో అటవీ కార్మికులు 299 రోజులుగా చేస్తున్న నిరసన దీక్షకు ఐదవ నాయకులు డి.రమాదేవి, బృందాకరత్ మద్దతు తెలిపారు.

అరకులో..

- విశాఖ రూరల్ అరకులో ఎస్టీ జాబితా నుంచి వాల్మీకి కులాన్ని తొలగించడాన్ని ఖండిస్తూ రాజకీయ పార్టీలు, ప్రజా సంఘాలు సంయుక్త సమావేశంలో ఐదవ నాయకులు ప్రసంగించారు.

- అనకాపల్లి నెహ్రూ చౌక్ వద్ద విఘ్నాల నిరసనకు డి.వరలక్ష్మి, సుభాషిణి దీక్షా శిబిరం వద్దకు వెళ్లి మద్దతు తెలిపారు.

- దేశవ్యాప్త స్కీమ్ వర్కర్ల సమ్మెకు పిలుపులో భాగంగా ఎటపాక మండల ఐదవ నాయకులు, యలమంచిలి, మదనపల్లి, నెల్లూరు, తణుకులలో ఐదవ మద్దతు ప్రకటించారు.

రేణిగుంటలో..

కారణమైన డ్రగ్స్ మాఫియాపై కేసు నమోదు చేసి కఠినంగా శిక్షించాలని డిమాండ్ చేస్తూ కలెక్టరేట్ వద్ద

బాధిత మహిళలకు అండగా..

- ఐదవ ఆధ్వర్యంలో తిరుపతిలోని కొర్రగుంట వద్ద మారుతీనగర్ లో పిల్లలకు గుడ్ టచ్, బ్యాడ్ టచ్ అనే విషయాలపై అవగాహన కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

- కర్నూలులో రమ్మిత మరణానికి

కొవ్వొత్తులతో నిరసన తెలిపారు. కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు నిర్మల, అలివేలు, ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ నాయకులు పాల్గొన్నారు.

- మర్రిపాడులోని సింగన్నపాలెం అటవీ ప్రాంతంలో బుజ్జమ్మ అనే

మహిళను అతి కిరాతకంగా హత్య చేసిన హంతకులను కఠినంగా శిక్షించాలని కోరుతూ ఐదవ నాయకులు, ప్రజా సంఘాల నాయకులు డిమాండ్ చేశారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా పాలడుగులో జరిగిన అత్యాచార బాధితురాలికి న్యాయం చేయాలని, నిందితులను అరెస్టు చేయాలని కేసులను వర్చువల్ ద్వారా విచారించి నిందితులపై వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని ఐదవ సభ్యులు డిమాండ్ చేశారు.

స్థానికం

- వైజాగ్ స్టీల్ ప్లాంట్ ప్రయివేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా ఐదవ నాయకులు జరిపిన రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిపారు. మాజీ కార్పొరేటర్ విమల ప్రసంగించారు.

- విశాఖ స్టీల్ జోన్,

విశాఖలో..

పెదగంట్యాడలోని సమైక్య అపార్ట్ మెంట్ లో జరిగిన సదస్సులో ఐదవ ఆలిండియా నాయకులు

ఎస్.పుణ్యవతి ప్రసంగించారు.

- తిరుపతిలో ప్రభుత్వ, ప్రయివేటుసంస్థల్లో మహిళా ఉద్యోగుల రక్షణ కోసం అంతర్గత కమిటీలు ఏర్పాటు చేయాలని మహిళా కమిషన్ కు ఐదవ వినతిపత్రం సమర్పించింది.

- సెప్టెంబరు 18 తిరుపతిలో జరుగుతున్న బహిరంగ సభలో పాల్గొనడానికి విచ్చేసిన ఐదవ జాతీయ నాయకులు బృందాకరత్, రాష్ట్ర నాయకులు డి.రమాదేవిలకు స్థానిక ఐదవ నాయకులు స్వాగతం పలికారు.

గురజాడ బాటలో..

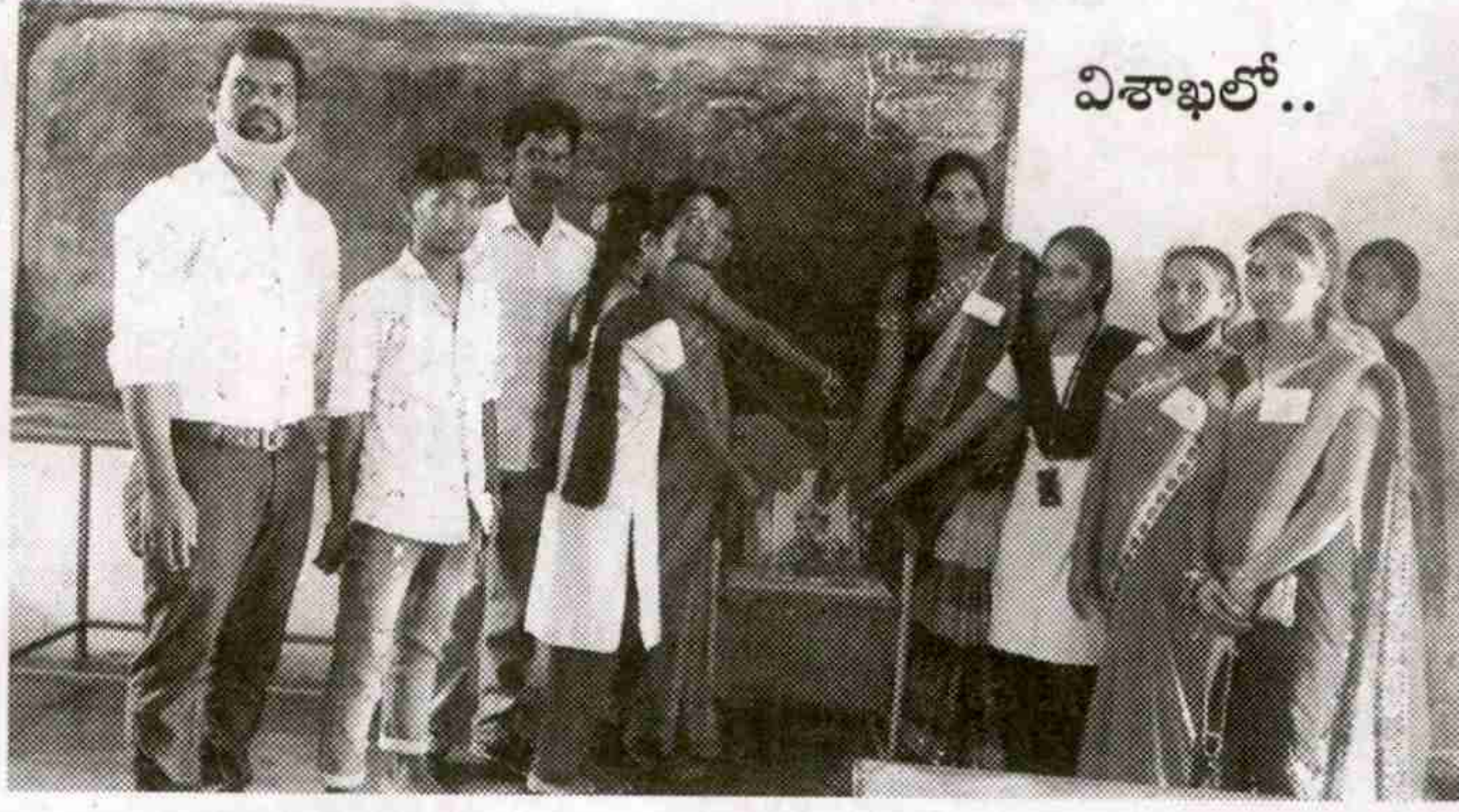
కళింగకోట మండలం నర్సంపల్లి గ్రామం రెల్లి వీధిలో ఐదవ, సిఐటియు ఆధ్వర్యంలో ప్రముఖ సంఘసంస్కర్త, విద్యావేత్త గురజాడ అప్పారావు 159వ జయంతి వేడుకలు జరిగాయి. వరలక్ష్మి మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో శ్రీనివాసరావు, రెహమాన్, మహిళా సంఘాల నాయకులు కొమరవోలు లక్ష్మి, కొమరవోలు నాగమణి, పి.రాజేశ్వరి, కె.ఆర్.జమ్మ, చందక చిన్నతల్లి, కె.సన్యాసమ్మ, లోవరాజు, కె.మణి, ఎం.వరలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- తిరుపతి తారకరామా నగర్, బిటిఆర్ కాలనీలో గురజాడకు నివాళి అర్పించారు. రేణిగుంటలో గురజాడ జయంతి సభ నిర్వహించారు. పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఏలూరులో, అనంతపురంలో గురజాడ జయంతి కార్యక్రమాలు జరిపారు.

- శ్రీకాకుళం దమ్మలవీధిలోని కమ్యూనిటీ హాల్లో గురజాడ జయంతి సభలో శ్రీదేవి పాణిగ్రాహి మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో నాయకులు లక్ష్మి, జానకి, సూరీడు పాల్గొన్నారు.

- గుంటూరు జిల్లా సీతానగరంలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా మహిళలకు రక్షణ కల్పించాలని హింస అరికట్టాలని నిరసన కార్యక్రమం చేపట్టారు.

- పార్వతిపురంలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా మహిళలపై

విశాఖలో..

సదస్సు నిర్వహించారు.

- గురజాడ

జయంతి సందర్భంగా అఘాయిత్యాలను అరికట్టాలని కర్నూలులోని కెవిఆర్ మహిళా కళాశాలలో సదస్సు

నిర్వహించారు. ఈ సదస్సుకు ముఖ్య అతిథిగా గౌరెడ్డి హరిశ్చంద్ర రెడ్డి హాజరయ్యారు.

- తూర్పు గుంటూరు జిల్లాలో ఐదు చోట్ల గురజాడ జయంతి సభలు జరిగాయి. గుంటూరు సిటీలో జాకీర్ హుస్సేన్ నగర్, శ్రామిక నగర్, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య నగర్, మంగళగిరి మండలంలో కాజా, వడ్డేశ్వరం గ్రామాల్లో సభలు జరిగాయి.

- నెల్లూరు రూరల్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పాఠశాలలో గురజాడ జయంతి సభ నిర్వహించారు. సుందరయ్య నగర్, జెక్కా వెంకన్న నగర్, డైకస్ రోడ్లలో సభలు నిర్వహించారు.

- భగత్ సింగ్ 114వ, జాషువా 126వ జయంతిని గుడివాడలో

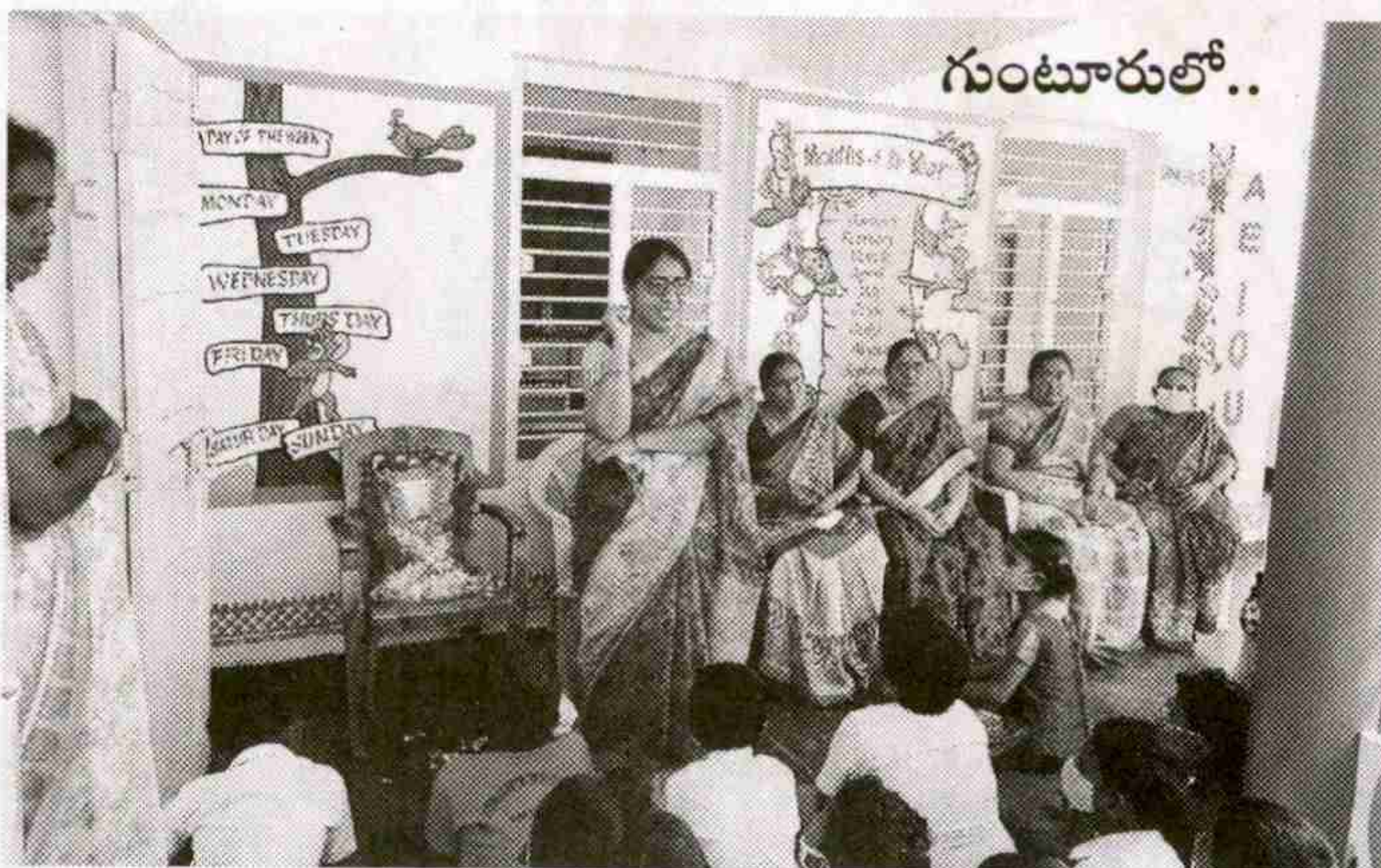
ఐదవ, ఎస్ఎఫ్ఐ నాయకత్వంలో ఏజీకే స్కూల్లో నిర్వహించారు.

- చాకలి ఐలమ్మ వర్ధంతి సందర్భంగా తిరుపతిలో ఆమె చిత్ర పటానికి పూలమాలలు వేసి ఐదవ సభ్యులు నివాళి అర్పించారు.

లైంగిక దాడులు హింస అరికట్టాలని గురజాడ విగ్రహం వద్ద నిరసన కార్యక్రమం చేపట్టారు.

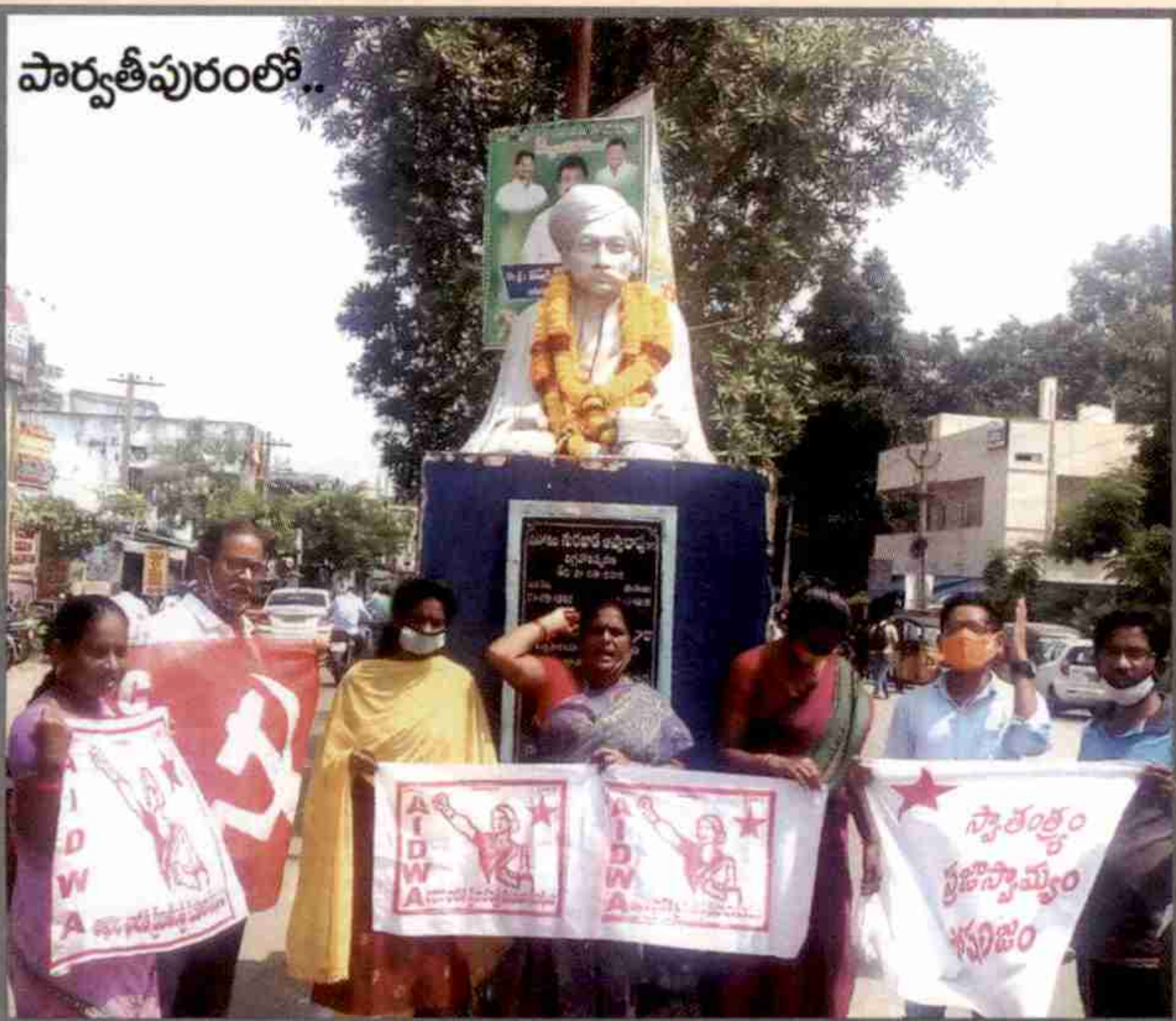
- నెల్లూరు రూరల్ 24వ డివిజన్ సుందరయ్యకాలనీ సి, డి బ్లాక్ ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఐదవ స్థానిక కమిటీ ఆధ్వర్యంలో గురజాడ 159వ జయంతి సందర్భంగా దేశమును ప్రేమించుమన్నా గీతాన్ని ఆలపించి విద్యార్థులతో ప్రతిజ్ఞ చేయించారు.

- తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడ కమిటీ గురజాడ జయంతి సందర్భంగా కాకినాడలో ఉమెన్స్ కాలేజీలో, తుని పాఠశాలలో, పెద్దాపురం హాస్టల్లో, సామర్లకోటలో సదస్సులు నిర్వహించారు. కాకినాడలో ఆత్మరక్షణ టెక్నిక్స్ పే నాగదేవి శిక్షణ ఇచ్చారు. అనంతరం మహిళలపై హింస -పరిష్కార మార్గాలు అనే అంశంపై ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో

గుంటూరులో..

పార్వతీపురంలో..

నెల్లూరులో..

పల్నాడులో..

శ్రీకాకుళంలో..

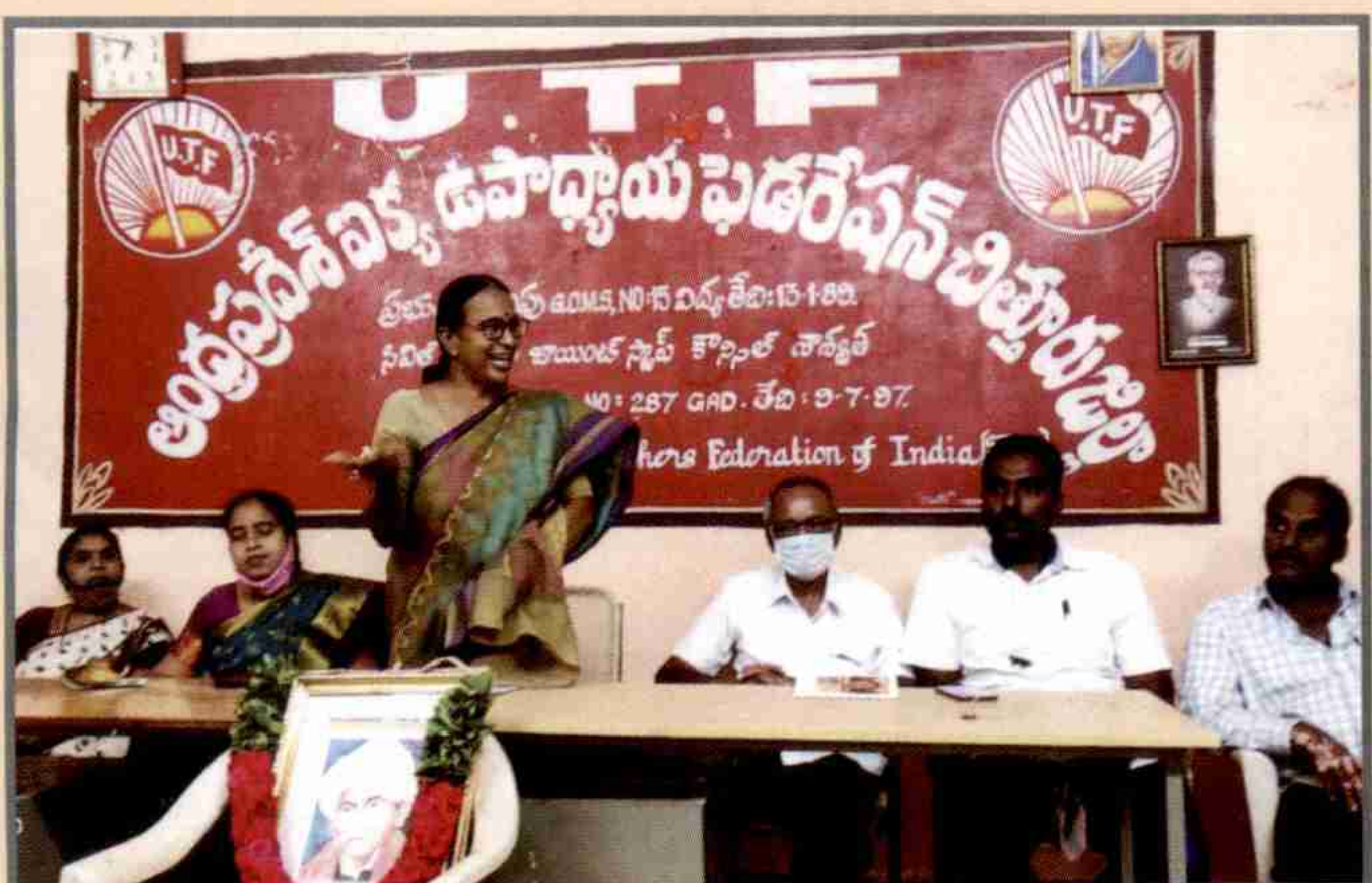
ఒంగోలులో..

ఈస్ట్ గుంటూరులో..

విశాఖలో..

చిత్తూరులో..

కర్నూలులో..

గురజాడకు నివాళి

కీర్తిశేషులు గురజాడ అప్పారావు గారి 159వ జయంతి సందర్భంగా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విద్యా ఆధ్వర్యంలో మహిళా సమస్యలపై సభలు, సదస్సులు జరిగాయి. మహిళలు గురజాడ చిత్రపటాలకు నివాళులు అర్పించారు.

కాకినాడలో..

అనంతపురంలో..

చింఛినాడలో..

కర్నూలులో..

సత్తెనపల్లిలో..

విజయవాడలో..

ఘాతకులను శిక్షించాలి

చిన్నారులపైనా, మహిళలపైనా దాడులను అరికట్టాలని, అత్యాచారాలు, వేధింపుల కేసుల్లో నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఐదవ అధ్యర్థంలో మహిళలు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మోటార్ సైకిల్ ర్యాలీలు నిర్వహించారు. పలుచోట్ల కొవ్వొత్తుల ప్రదర్శనలు జరిపారు.

చైతన్య మానవి

ఐదవ రాష్ట్ర కార్యాలయం
31-5-6, ప్రకాశరావు వీధి,
మారుతీ నగర్, చుట్టుగుంట వద్ద,
విజయవాడ-4, ఆంధ్రప్రదేశ్,
ఫోన్ : 94900 98620

స్కీమ్ వర్కర్
సమస్యను తక్షణమే
పరిష్కరించాలని
డిమాండ్ చేస్తూ
విజయవాడలో
సమ్మెకు ఐదవ రాష్ట్ర
కార్యదర్శి
డి.రమాదేవి మద్దతు
తెలిపారు.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	Cmb1 A 205
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మార్గము
తారీఖు	21-8-2023
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	monika
పేజీలు విడదీసినది	monika
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	
పరిస్థితి	good NO